

Deuteronomy

Hay A'at Tuwen Liblu

Hay nipa'innila ituwen liblu ya nadan imbagabagan Moses hinadan tinanud Israel hi awadandah ad Moab an hidiye nan tugun Apu Dios i dida hidin eda immaninnabatan hinan agge naboblayan ta deen agagga mo ya dumatongdah ad Kanaan.

Hay Nitudo' Ituwen Liblu

1. Hay nangibagaan Apu Dios ta makakdah ad Sinai nadan tinanud Israel (Deuteronomy 1-4)
2. Hay nangipidwaan Moses an nangibagah nadan tugun Apu Dios hinadan tinanud Israel (Deuteronomy 5-26)
3. Hay tugun Moses hi atondah pangawatandah nan wangwang an nungngadan hi Jordan (Deuteronomy 27-30)
4. Hay nihukkatan Joshua i Moses (Deuteronomy 31)
5. Nan kantan intuddun Moses (Deuteronomy 32)
6. Hay nunwagahan Moses hinadan tatagu (Deuteronomy 33)
7. Hay natayan Moses (Deuteronomy 34)

Hay Awadan Nadan Tinanud Israel Hinan Nihaggon Hi Ad Kanaan

¹ Hay nitudo' ituwen liblu ya nadan imbagabagan Moses hinadan tinanud Israel hidin imohnongandah nan agge naboblayan an nangappit hi tuluwan di algo hi'onta wah nan wangwang an nungngadan hi Jordan. I diye ya nun'allungdah nan arabah an dommang* di ad Sup an numbattanan di ad Paran ya nadan bobleh ad Topel ya hi ad Laban ya hi ad Haserot ya hi ad Disahab.

² Ya dallanon'e an ihipun hinan billid hi ad Horeb† ta ingganah ad Kades-Barnea ya himpulut ohay (11) algo an i'wah nadan nabillid hi ad Edom.‡ ³ Mu nihipun hi nakakandah ad Egypt ya napat (40) di tawon ot ahida dumatong i diyen nun'allunganda.

Ta hidin hopap di algo nan mi'apulut ohay (11) bulan i diyen mi'anapat (40) hi tawon hi nakakandah ad Egypt ya imbagan Moses hinadan tinanud Israel an namin nadan imbagan Apu Dios i hiya. ⁴ Ya i diye ya nagibbuh mon pinateda nan patul di tinanud Amor an hi Sihon an numpatul hi ad Hesbon. Ya hi ad Edrey ya impapaten bon Apu Dios i dida hi Og an patul nadan i Basan an nunhituh ad Astarot. ⁵ Ta hidin awadandah ad Moab an nangappit hi tuluwan di algo hi'onta wah nan wangwang an nungngadan hi Jordan ya impa'innilan bon Moses nadan tugun Apu Dios hinadan tinanud

---

* **1:1** 1:1 Hay alyon di udum an Biblia hinan dommang di ad Sup ya nihaggon hi ad Sup. † **1:2** 1:2 Hay ohah ngadan nan billid hi ad Horeb ya hi ad Sinai. ‡ **1:2** 1:2 Hay ohah ngadan di ad Edom hinan Deuteronomy 1:9 ya hi ad Seir.

Israel.

⁶ Ta alyon Moses di, Hidin awadan ta'uh nan way billid hi ad Horeb ya alyon nan Dios an dayawon ta'u di, Nadne moy immohnonganyuh tun way billid. ⁷ Makak ayu ta ume ayuh nadan nun'abillid an numboblaysan nadan tinanud Amor ya hinadan nun'ihaggon an boble hinan arabah ya hinadan udum an nun'abillid an boble ya hinadan pu"un di billid hi nangappit hi alimuhan di algo ya hinadan bobleh nan way baybay ya hinan negeb[§] ya an namin nadan boblen di tinanud Kanaan ya nadan bobleh nan way billid an nungngadan hi Lebanon ta ingganah nan wangwang an nungngadan hi Euprates. ⁸ Te an namin dadiyen boble ya idat'un da'yu ya hinadan tanudanyuh inggana. Te hiyay imbaga' i handidan a'ammodyu an da Abraham ya hi Isaac ya hi Jacob. Ot hiya nan ume ayu ta da'yuy munhituhdi.

Hay Namto'an Apu Dios Hinadan Mangipangpangulu

⁹ Alyon bon Moses di, Hidin awadan ta'uh nan billid hi ad Sinai ya imbaga' an adi' abalinan an mangipadutu' i da'yun namin. ¹⁰ Te nan Dios an dayawon ta'u ya impadakol dita'u ta umat ta'u hi dinakol di bittuwon hi ad lagud. ¹¹ Ot hanat hi Apu Dios an dinayaw handidan a'ammod ta'u ya padakkodakkolon dita'u ya winagahan dita'u an umat hinan imbagana tuwali. ¹² Mu inali' tuwali an nganney ato' an

---

[§] **1:7** 1:7 Nan negeb ya hidiye nan mun'ohab an lutah nangappit hi muyyadna.

mangipanuh hinadan inomnomanu ya nadan adiyu pun'u'unnudan hi'on ohaa' an mangat. ¹³ Ta hiya nan imbaga' ta pot'onu dohah nadan linala'i an nun'anomnoman an waday lispitun di tatagu i dida hinadan himpahimpamu'un ta diday pumbalino' hi mun'ap'apu i da'yu. ¹⁴ Ya alyonyuy, Maphod hinaeh aton ta'u. ¹⁵ Ot hiya nan athidiy na'at ta wadaday pinto"u hi ukod an mangipanuh hi hinlibu (1,000) ya mangipanuh hi hinggahut (100) ya mangipanuh hi nabongle (50) ya mangipanuh hi himpulu (10) ya nada mohpen ap'apun di himpahimpamu'un. ¹⁶ Ta dadiyen napili an mangipanuh hi tatagu ya imbaga' an tigonda ta ma"i ha pangipangngelandah nadan mihahapit. Ya nipto' di atondan mangipanuh an ta'on on nan mihahapit an gapuh adi pun'unnudan di ohan tinanud Israel hinan ni'iboblen da'yu. ¹⁷ Ta ma"i nimpe ha pangipangngelanda an ta'on on kadangyan onu nawotwot. Ya ta adida tumakut hi aton nadan tatagu te hi Apu Dios di ud tamu i nae an indinolnan dida. Mu naen adida abalanan an ipanuh ya iyalidan ha"on. ¹⁸ Ot ibaga' bon namin nadan mahapul hi atonyu.

Hay Nannagandah Nadan Linala'in E Manigoh A'at Nan Bobleh Ad Kanaan

¹⁹ Ya alyon bon Moses di, Hidin imbagan Apu Dios an makak ta'uh nan billid hi ad Horeb ya hidiyey inunud ta'u. Ot ipluy ta'uh nan nun'abillid an boblen nadan tinanud Amor an ini'wa ta'uh nan damuna ya atatakut an agge naboblayan ta ingganaot dumatong ta'uh ad Kades-Barnea. ²⁰ Ot alyo' i da'yuy, Dimmatong

ta'u mo teeh tun nun'abillid an numboblaysan nadan tinanud Amor an idat Apu Dios i dita'u. ²¹ Ot tigonyu tee nan indat Apu Dios i dita'u. Ot agayu ta ume ayu ta da'yuy munhituhdi te hidiyey imbagan Apu Dios i handidan a'ammod ta'u. Ot adi ayu tumakut ya adi ayu minomnoman. ²² Mu immali ayun ha"on ot alyonyuy, Indani ni' ta ituda' ta'u dohah nadan linala'i ta eda tigon di a'at diyen boble. Ta innilaon ta'u hi'on idanay maphod hi pangidalanan ta'un ume hdi ya nganne i dadiyen boble di mamanguluh datngan ta'u. ²³ Ot alyo' di maphod hidiyen imbagayu ta hiya nan pinto"u ha hinohhah nadan himpahimpamu'un. ²⁴ Ot umeda ot tikidonda nan nun'abillid an boble ot ahida dumayyuh nan nundotal hi ad Eskol ta eda tinigoy a'atna. ²⁵ Ot alanda dohah nan bungan di nitanom hidi ot ipatigodan dita'uh din numbangngadanda. Ot ibagadan dita'u an hidiyen idat Apu Dios i dita'u ya immannung an maphod an boble. ²⁶ Mu inattan handidan a'ammodityu an agge inunud nan imbagan Apu Dios te aggeda pinhod an umehdi. ²⁷ Ta way ohaon ahingongodo ya ahilililih nan awadana an alyonay, Ngalngalam di hihiwon Apu Dios i dita'u ta inyali dita'uhtu ta ahi dita'u ipapateh nadan tinanud Amor. ²⁸ Ot undan attaon ta'un umehdi i ha athinay alyon tudan e nanigo i diyen boble. An alyonday nadan tataguhdi ya o"ongalda ya mun'abibikahda mu dita'u. Ya tinigoda bo udot anu nadan tinanud Anak an ayda kakabbakab. Ya o"ongal di bobleda an nun'atatagen ay adadatong hi ad lagud di aladda. ²⁹ Mu imbaga' i didan adi ta'u

tumakut. ³⁰ Ot hi Apu Dios an dayawon ta'u ya hiyay mangipangulun dita'u. Ta abakona nadan tataguhdi an umat hinan tinigoyun inatnah ad Egypt. ³¹ Ya inamtan ta'uy nangipapto'nan dita'uh nan agge naboblayan. Te nan pangat nan amah nan imbabalena ya hiyay ina'inatnan dita'u. Ot teen ad uwani ya indatong dita'un hiyahtu. ³² Mu ta'on on athidi ya aggeda damdama nundinol i Apu Dios ³³ an ta'on on hiyay nangipangulun dita'uh nadan maphod an e ta'u pun'allungan te mapatal'e ya wada nan bugut ya nahdom'e on mundalang ta panilag ta'u. ³⁴ Ta hiya nan nunhiglay bungot Apu Dios hidin nangngolanah nan punliliyan nadan a'ammodyu. Ta hiya nan alyonay, ³⁵ Ibag'a' tee i da'yun tinanud an adi maphod di nomnomna an ma'id i da'yu ha mi'datong hinan boblen imbag'a' i handidan a'ammodyu hi idat'un da'yu ³⁶ ta ammunah Kaleb an imbabalen Jepunneh. Te hiya ya immannung an na'na'unnud i ha'on. Ot hiya ya nadan tanudanay mabalin an pangidata' hi udum hinan lutan diyen boblen ena tinigo.

Ya alyon Moses di, ³⁷ Ya gapu i da'yu ya bimmungot boh Apu Dios i ha'on ot alyonay, Ta'on di he'a Moses ya adi'a dumatong i diyen boble. ³⁸ Ta nan bimmoddaboddang i he'a an hi Joshua an imbabalen Nun di dumatong hidi. Ot tigom ta waday dinolnan mangipangpanguluh nadan tinanud Israel ta midat i didah diyen boble. ³⁹ Ya nada'en imbabaleyun ma'id ni' ha innilada an alyonyuy alina ya alan nadan binuhulyu ya dida otahan di e mumboblehdi.

⁴⁰ Mu da'yu'en a'ammodda ya ibangngadyuh nan baybay an mumbolah* an i'wayuh nan agge naboblayan.

⁴¹ Ot alyon bon Moses di, Nadan a'ammodityu ya alyonda mohpey, Abulutonmin numbahul amin Apu Dios. Ot ad uwani ya unudonmi nan imbagana ta e ami mi'gubat.

Ya nundadaanda mohpe nadan linala'i an alyondah on nalakah eda pi'gubatan. ⁴² Mu alyon Apu Dios i ha"on di, Ibagam an adi pamaag ya nangeda te adiya' mi'yen dida. Ot umannung an abakon nadan binuhulyu dida.

⁴³ Ta hidiyey imbaga' i dida mu adida donglon ta ipilitda mohpe bon umen e mi'gubat hidih nan nun'abillid an boble. ⁴⁴ Mu hidin immeda ya himmawwang nadan nunhituhdin tinanud Amor an ay dinakol di lumabung† di dinakolda ta numpudugda dida an nihipun hinadan nun'abillid an boble hi ad Edom ta ingganah ad Hormah. ⁴⁵ Ot ahida ibangngad ot kumgadan mumpaboddang i Apu Dios mu aggena timbal. ⁴⁶ Ta hiya nan nadney nun'allungan ta'uh ad Kades.

2

Hay Nanguhuan Moses Hi Na'na'at Hinan Eda Immaninnabatan

¹ Innayun bon Moses an alyon di, Hidin nakak ta'u ya inipluy ta'u mo boh nan baybay an

---

* **1:40** 1:40 Nan baybay an mumbolah ya mumbolah di tigona te gapuh nan holo' an wah dallomna ya nan panag an wah pingngitna. † **1:44** 1:44 Nan lumabung ya dadiye nan hi inan di iyukan an dakkodakkol.

mumbolah an ini'wa ta'uh nan agge naboblayan te hidiyey imbagan Apu Dios i ha'on. Ta nadney e ta'u immanin'innabatan hinan nun'abillid hi ad Edom.* ² Ya lo'tat ya alyon Apu Dios di, ³ Ipluyyuh nangappit hi huddo'na te nabayag ayun e limmani"odan ituwen nun'abillid an boble. ⁴ Ot alyona boy, Ibagam i dida an hay pang'i'wanyu ya hinan boblen nadan tulangyun tinanud Esau an numboble hi ad Edom. Manu te tumakutdan da'yu mu tigonyu damdama ⁵ ta ma"i'd ha lummuh pi'gubatanyun dida. Te hi ad Edom ya indat'un dida. Ot adi mabalin hi idat'un da'yu ha ta'on on kittang hinan bobleda. ⁶ Ot mahapul an bayadanyu nan kumpulnan makan an anonyuhdi ya ta'on on nan liting an inumonyuhdi. ⁷ Ot ha'on an Dios an dayawonyu ya winagaha' an namin nadan tinamuwanyu. Ot ipanapto' da'yuh napat (40) di tawon an eyu immaninnabatan hinan abillog an agge naboblayan. Ta hiya nan an namin di mahapulyu ya wada.

⁸ Ot alyon Moses di, Ta hiyah diye nan nunla"uh ta'uh ad Edom an boblen nadan tulang ta'un tinanud Esau an agge ta'u inunud nan kalata hinan arabah† an nalpuh ad Elat ya hi ad Esion-Geber. Ot ahi ta'u ipluy hinan agge naboblayan hi ad Moab.

⁹ Ot alyon bon Apu Dios i ha'on di, Adiyu pabungoton nadan nunhituh ad Moab an tinanud Lot ta ma"i'd ha lummuh pangubatanda

---

* **2:1** 2:1 Hay ohah ngadan di ad Edom ya hi ad Seir. † **2:8** 2:8 Nan arabah ya hidiye nan napudut an lutah nangappit hi huddo'na.

i da'yu. Te indat'un didah ad Ar an num-boblayanda ot adi mabalin hi idat'un da'yu nan lutada.

Hay Namanguluh Nunhituh Nadan Boblen Ni-haggon Hi Ad Kanaan

¹⁰ Hay namangulun nunhituh ad Moab ya nadan Emim an dakkodakkol ya mun'abibikah an tatagu. Ya o"ongalda bon umatdah nadan tinanud Anak. ¹¹ Ya hay ohah ngadan dadiyen o"ongal di ataguda ya Repaet an umatda nimpeh nadan tinanud Anak. Mu hay nungngadan nadan i Moab i dida ya Emim. ¹² Ya hay nunhitu ni' boh ad Edom ya nadan Horim mu numpaten nadan tinanud Esau dida ot diday mihukkat i diyen numboblayanda. Ta athidi boy aton ta'un tinanud Israel hinadan nunhituh ad Kanaan.

¹³ Ya inalin bon Moses di, Indani ya alyon bon Apu Dios di, Agwatonyu nan wa"el an nungngadan hi Sered.

Ta hiyay inat ta'u. ¹⁴ Ta nihipun hidin dimmatongan ta'uh ad Kades-Barnea ta inggana i diyen nangagwatan ta'uh nan wa"el an nungngadan hi Sered ya nala"uh di tulumpulut waluy (38) tawon. Ta nipa'annung din imbagan Apu Dios an alyonay inggana hi matedan namin nadan mabalin an mi'gubat. ¹⁵ Ta hi Apu Dios di nangahinut an nundusan dida ta inggana ot matedan namin.

¹⁶ Ya hidin nateda mon namin nadan mabalin an e mi'gubat an a'ammodyu ¹⁷ ya inalin Apu Dios i ha"on di, ¹⁸ Mabalin mohpen mala"uh ayuh ad Moab an i'wayuh nan boble hi ad Ar. ¹⁹ Ya dimmatong ayu'eh awadan nadan tinanud

Ammon ya tigonyu ta adiyu gubaton dida te ma'id damdama ha idat'un da'yuh nan lutan nidat hinadan tinanud Lot. ²⁰ Ya hidiyen boble ya hay nunhitu ni' hidi ya nadan Repaet. Mu hay nungngadan nadan tinanud Ammon i dida ya Samsummi. ²¹ Ya nada'en Samsummi ya dakolda ya mun'abibikahda ya o"ongaldan umatdah didan tinanud Anak. Mu binoddangan Apu Dios nadan tinanud Ammon ta dinadagda dadiye ot diday mihukkat an numboblehdi. ²² Ya athidi boy inat Apu Dios hinadan Horim an numbobleh ad Edom an numpaten nimpén nadan tinanud Esau dida ot diday mihukkat an numboblehdi ta ingganah ad uwani. ²³ Ya athidi boy inat nadan tatagun nalpuh ad Krete an ginubatda nadan Abbim ot dadagonda dida ta diday nihukkat an numbobleh ad Gaza.

Hay Nanguhuhan Moses Hi Nangabakandah Nan Patul An Hi Sihon

²⁴ Alyon bon Moses di, Hidin lina"uhan ta'uh ad Moab ya inalin bon Apu Dios di, Agwatonyu nan bihhang an nungngadan hi Arnon ta eyu gubaton nan patul an hi Sihon hi ad Hesbon an didah nadan tatagunan tinanud Amor. Ot nomnomnomonyu an pangabakon da'yu i ha'on an Dios ta wan da'yuy mumbobleh nan num-boblayanda.

²⁵ Ya hidi boy nangalyan Apu Dios di, Mihipun hi ad uwani ya an naminday mangngol hinan a'atyun tinanud Israel ya wadao' di takutda i da'yu ta ta'on on ammuna ha pangngolandah ngadanyu on munggayonggongdah takutda.

²⁶ Ta hidin nipto' ta'uh nan agge naboblayan hi ad Kedomot ot honago' di e mi'hapit hinan patul an hi Sihon hi ad Hesbon ta wan maphod di pi'hayyupan ta'un dida ²⁷ ta iyabulutnah luma'uhan ta'uh bobleda. Ta ma'id ha aton ta'un dida ta nan kalata ya abuh di pangi'wan ta'u. ²⁸ Ya imbaga ta'u bon bayadan ta'u nadan makan an anon ta'uh bobleda ya nan inumon ta'u mu ta i'wa ta'uh nan kalata ²⁹ an umat hi inat nadan tinanud Esau an nunhituh ad Edom ya ta'on on nadan tinanud Moab hidih ad Ar an impa'wa dita'uh nan numboblayanda ta mabalin an agwaton ta'u nan wangwang an nungngadan hi Jordan ta ume ta'uh nan boblen inalin Apu Dios hi idatnan dita'u. ³⁰ Mu hi Sihon an patul hi ad Hesbon ya aggena inyabulut an i'wa ta'uh bobleda te hi Apu Dios ya numbalinonah mungngohe ta way aton ta'un mangabak i hiya ta bagiyon ta'u nan numboblayanda. ³¹ Ya inalin bon Apu Dios di, Nomnomnomonyun ipa'abak'un da'yu nan patul an hi Sihon ta da'yun tinanud Israel moy mumboblehdi hi inggana. Ot ume ayu ta eyu gubaton dida ta da'yuy mumboblehdi.

³² Ya hidin wa ta'uh ad Jahas ya immalih Sihon ya nadan tindaluna ot gubaton dita'u. ³³ Mu impa'abak nan Dios an dayawon ta'u dida te pinate ta'u didan namin an ta'on on nadan linala'in imbabalen Sihon. ³⁴ Ot e ta'u bo pompa"ih nadan numpunhituwanda ot pumpate ta'u nadan tataguhdin minamakilog ya ta'on on nadan u"unga ya nadan binabai ta ma'id ha oha i dida hi binati ta'u. ³⁵ Ot pun'ala ta'un

namin nadan halunda ya nadan nun'abalol an gina'uda. ³⁶ Ta inyabulut Apu Dios di e ta'u nanadagan hinadan nahohonnod an boble an nihipun hi ad Aroer hidih nan da'ging nan wangwang an nungngadan hi Arnon ta ingganah ad Gilead. ³⁷ Mu agge ta'u impatnan immeh nan numboblayan nadan tinanud Ammon hidih nan da'ging di wangwang an nungngadan hi Jabbok ya ta'on on nan nun'abillid an bobleda te impagol Apu Dios.

3

Hay Nangabakan Nadan Tinanud Israel I Da Og An Patul Hi Ad Basan

¹ Inalin bon Moses hinadan ibbanan tinanud Israel di, Hidin pinate ta'u nan patul an hi Sihon ot ipluy ta'u boh ad Basan. Ya impangulun nan patul hi ad Basan an hi Og nadan tindaluna ot gubaton dita'uh nan boble hi ad Edrey. ² Mu alyon Apu Dios i ha'on di, Adi ayu tumakut i Og ya nadan tindaluna. Te ipa'abak'u dida i da'yu ta bagiyonyun namin nadan numboblayanda. Ot atonyun dida nan umat hinan inatyuh nan patul nadan tinanud Amor an hi Sihon hi ad Hesbon. ³ Ta athidiy na'at an impa'abak Apu Dios i dita'u nan patul an hi Og ya nadan tatagu te pinate ta'u didan namin. ⁴ Ot abakon ta'un namin nadan nanom (60) an bobleh ad Argob hi ad Basan an numpatulana ⁵ an ta'on on nun'atatagey aladda ya gumo' di geytda ya dakigda. Ot ilagat ta'u nadan agge nun'a'aladan an bobleda. ⁶ Ta dinadag ta'un namin nadan

numpatulan Og hi ad Basan an umat nimpeh din nangat ta'uh ad Hesbon an numpatulan Sihon. Te numpate ta'un namin nadan bimmoble an linala'i ya binabai ya u"unga. ⁷ Ot pun'ala ta'un namin nadan halunda ya nadan nun'abalol an gina'uda. ⁸ Ta inabak ta'un namin nimpe nadan boblen dadiyen duwan patul di tinanud Amor hituh nangappit hi tuluwan di algo hi'onta wah nan wangwang an nungngadan hi Jordan. Ta inabak ta'u didan mihipun hinan bihhang an nungngadan hi Arnon ta ingganah nan billid an nungngadan hi Hermon. ⁹ Nan billid an nungngadan hi Hermon ya hay pungngadan nadan i Sidon ya Sirion mu hay pungngadan nadan tinanud Amor ya Senir. ¹⁰ Ta hay sinakup ta'u mo ya an namin nadan numpatulan Og an bobleh nan nundotal hi ad Gilead ya hi ad Basan ta ingganah ad Salekah ya hi ad Edrey. ¹¹ Ya hi Og an patul hi ad Basan ya hiyay na'udih nadan o"ongal di atagudan holag Repaet. Ya anakkaya an hay inyammada'e hi alo'ana ya nan gumo' an mahuluk hi himpulut tuluy (13) umpiy dinukkena ya onom di umpiy binilloгна. Ya ingganah ad uwani ya wahdi hi ad Rabbah an boblen nadan tinanud Ammon.

Hay Nangidatan Moses I Dadiyen Inabakdan Boble

¹² Ta danaen boblen inabak ta'u di indat'uh nadan tinanud Ruben ya nadan tinanud Gad an mihipun hinan bihhang an nungngadan hi Arnon an nangappit hi huddo' di ad Aroer ta ingganah nan godwan nan nun'abillid an boble hi ad Gilead ya nadan bobleh nunlini"odana.

¹³ Ya nan godwana an niddum hinadan bobleh ad Basan an numpatulan Og di indat'uh godwan nan tinanud Manasseh. Nadan bobleh ad Argob hi ad Basan ya na'innilan numboblaysan nadan holag Repaet. ¹⁴ Ta hi Jair an tinanud Manasseh ya sinakupnan namin hidiyen bobleh ad Argob hi ad Basan ta ingganah nan pogpog di boblen nadan tinanud Gesur ya nadan tinanud Maakah. Ot ingadanay ngadana ta ingganah ad uwani ya hay ngadana ya hi ad Habbot-Jair. ¹⁵ Ot idat'uh ad Gilead hinadan holag Makir. ¹⁶ Ya hay indat'u nimpeh nadan tinanud Ruben ya nadan tinanud Gad ya nadan udum an boble hi ad Gilead ta ingganah nan bihhang an nungngadan hi Arnon. Ya hay gawwan diyen bihhang di pogpog nan boble ta ingganah nan wangwang an nungngadan hi Jabbok an hidiyey pogpog nan numboblaysan nadan tinanud Ammon. ¹⁷ Ya hay pogpognah nangappit hi alimuhan di algo ya nan wangwang an nungngadan hi Jordan. Ya niddum bo nan lobong an nungngadan hi Galilee ta ingganah nan nunhiglay ahinan lobong hi nangappit hi muyyadna. Ya nilaggat bo nan pu"un nan billid an nungngadan hi Pisgah hi nangappit hi tuluwan di algo. ¹⁸ Ot ibaga' i da'yu an indat Apu Dios i da'yu datuwen boble ta pumboblaysanyu. Mu mahapul an nadan linala'in mabalin an e mi'gubat ya mundadaan ayu ta ipanguluyu nadan ibbayun tinanud Israel ta agwatonyu nan wangwang an nungngadan hi Jordan. ¹⁹ Mu nada'en ahawayu ya nadan imba-baleyu ya nadan dakol an halunyu ya mabatidah tun boblehtu an nidat i da'yun pumboblaysanyu.

²⁰ Ta eyu boddangan nadan ibbayun tinanud Israel ta sakuponyu nadan boblen indat Apu Dios i dita'u hi dommang tun wangwang an nungngadan hi Jordan. Ta nagibbuh'e an malinggopda mo nadan ibbayu ya ahi ayu mohpe umanamut ituwen boblen nidat i da'yu.

²¹ Ot ibaga' i Joshua an alyo' di, He"a ya tinigom an namin nadan inat Apu Dios hinan duwan patul an hi Og ya hi Sihon. Ot athidi boy atonah nadan patul ya nadan pun'ap'apuwanda an umayanyu. ²² Ot adi ayu tumakut hinadan tatagu i dadiye te hi Apu Dios an dayawon ta'u di mangubat i dida.

Hay Agge Nangiyabulutan Apu Dios Hi Dumatangan Moses Hi Ad Kanaan

²³ Alyon bon Moses di, Idiye ya numpah-pahmo'a' i Apu Dios an alyo' di, ²⁴ He"a Apu Dios an na'abbaktu ya datuwen na'na'at an impatigom i ha"on an baalmu ya datuwe nadan dakol an atom an mangipatigoh nan ongal an abalinam. Te ma"id tuwali ha udum hi mabalin hi mangat hinadan atom. ²⁵ Ot iyabulutmu bahan, Apu Dios, ta mi'yagwata' hitun wangwang an nungngadan hi Jordan ta e' tigon di a'at nan malumong an lutah dommangna ya nadan nun'abillid an mapmaphod an boble ya nadan billid an nungngadan hi Lebanon.

²⁶ Mu gapuh nadan a'ammodyu ya bimmungot hi Apu Dios i ha"on ot adina iyabulut nan imbaga' an onnot on alyonay ammuna ta adi' anu ipidpidwan ibagah diyen hiya. ²⁷ Ot alyonay

umeya' anu hinan uhhun nan billid an nungngadan hi Pisgah ta hidiy pummangmanga' hinan nunlini"odañ di ad Kanaan te adi mabalin hi pa'agwatona' hinan wangwang an nungngadan hi Jordan. ²⁸ Ya alyona boy ibaga' anu i Joshua ta hiyay mihukkat i ha"on ya inhapita' ta waday dinolnan mangipangulun da'yun e munhituhdi. ²⁹ Ot miha"ad ta'uhdih nan nundotal an dom-mang di ad Bet-Peor.

4

Hay Nangibagaan Moses Hinadan Tinanud Israel Ta Un'udondah Apu Dios

¹ Alyon Moses hinadan ibbanan tinanud Israel di, Hanat ihamadyun donglon datuwen tugun ya tudtudun ipa'innila' i da'yu. Ta datuwey un'unudonyu ta wan datnganyu nan boblen idat Apu Dios an dinayaw handidan a'ammod ta'u. ² Ot adiyu udman ya adiyu kulangan datuwen tugun nan Dios an dayawon ta'u an impa'innila' i da'yu ta un'unudonyu. ³ Te tinigoyu din inat Apu Dios hinan billid an nungngadan hi Baal-Peor an impapatenan namin nadan ibba ta'un nundayaw hinan dios an hi Baal. ⁴ Mu an namin ayun nanginaynayun an nangun'unud i Apu Dios ya nanongnan matagu ayu ta ingganah ad uwani. ⁵ Nomnomnomonyu an ha"on ya intuddu' an namin nadan tugun Apu Dios i da'yu ta inunud'u nan imbagana. Ot hanat hiyay inaynayyun unudon hinan boblen umayanyu. ⁶ Te ihamadyu'e an un'unudon ya mipatigoh

tatagu hinadan udum an boble an nanomnoman ayu ya nun'alala'ing ayu ta hiya nan alyonday, Ongal di abalinan nadan tatagu i danaen boble te nun'anomnomanda ya nun'alala'ingda.

⁷ Undan waha boble tuwali hi nihaggon nan dios an un'unudonda i dida an umat i dita'u. Hi Apu Dios an dayawon ta'u ya wadawadan bumoddang i dita'uh on ta'u mundasal i hiya. ⁸ Ya athidin ma'id ha udum hi boble hi waday nipto' an tugun an un'unudonda an umat hinadan intugun'un da'yuh ad uwani.

⁹ Mu ta'on on athidi ya gahin damdamah on halipodpodonyu ta adiyu linglingon nadan tinannigoyun inat Apu Dios i dita'u. Ya mahapul an ipa'innilayuh nadan imbabaleyu ta hiya boy ipa'inniladah nadan imbabaleda. ¹⁰ Ya namamah din awadan ta'uh nan billid hi ad Horeb an awadan Apu Dios ot alyonan ha'on di, Ayagam nadan tatagu ta mihaggondan ha'on ta donglonda nadan ibaga' i dida. Ta wan waday takutdan adi mangun'unud i ha'on ya ta itudtududah nadan imbabaleda nadan tugun'u. ¹¹ Ya hidin na'amungan ta'uh nan pu'un nan billid ya tinigo ta'un mundalang nan billid. Ya malanglanggiyab nan apuy hi ad lagud ya nihophop hinan billid han mangitit an bugut ta himmilong. ¹² Ya indani ya dingngol ta'uy hapit Apu Dios an nalpuh nan mundalang an apuy mu agge ta'u tinigoy umatana. ¹³ Ta imbagana i dita'u nadan pohdonan aton i dita'u ya nadan himpulun (10) tuguna an imbagana

an un'unudon ta'u. Ot itudo'nah nan duwan nadampillag an batu. ¹⁴ Ot ibaganan ha'on ta ituddu' i da'yu nadan tuguna ya tudtuduna an mahapul an un'unudonyu hi dumatnganyuh nan pumboblayanyu.

Mipagol Di Mundayaw Hinadan Umat Hi Bulul

¹⁵ Innayun bon Moses an alyon di, Hidin himmapitan Apu Dios i dita'uh nan gawwan di apuy hidih nan billid hi ad Horeb ya agge ta'u nimpe tinigoy a'atna. Ot nomnomnomonyu ¹⁶ ta adiyu bahbahon nan niyatanyun Apu Dios an lummu nan pangiphodanyuh nadan ibilangyuh diosyu an kumpulan ing'ingoh di lala'i onu babai ¹⁷ onu animal onu hamuti ¹⁸ onu nadan kumpulan kumadap hinan luta ya ta'on on nadan ekan hinan nalitingan. ¹⁹ Ya tinangadyu'e bo nan algo ya nan bulan ya nadan bittuwon ya nadan kumpulan matigoh ad lagud ya tigonyu ta adi ayu mabaliyan ya dinayawyu dadiyen inyamman Apu Dios an ta'on on dayawon di udum an tatagu. ²⁰ Mu da'yu ya bokon athidi te ingkak dita'u i Apu Dios hi ad Egypt an nunhol-holtapan ta'u ta wan mumbalin ta'u hi tataguna an ibilangnah nabalol an odona an umat hinan niyatan ta'un hiyah ad uwani. ²¹ Mu hi Apu Dios ya bimmungot nimpe i ha'on an gapuh nadan a'ammodyu. Ta hiya nan imbaganan adi mabalin hi agwato' nan wangwang an nungngadan hi Jordan ta adi' mo datngan nan maphod an boblen idatnan da'yuh pumboblayanyu. ²² Ot hitu moy ataya' ta adiya' mi'yalin da'yu. Mu

da'yu ya agwatonyu nan wangwang an nungngadan hi Jordan ta datnganyuh diyen maphod an boble ta da'yuy munhituhdi. ²³ Ot tigonyu nimpe ta adiyu iwalong nan imbagan Apu Dios an dayawon ta'u. Ta adi ayu nimpe mangiyamma hi kumpulnan umat hi bulul hi dayawonyu. Te nunhiglay pangipagol Apu Dios i dadiye. ²⁴ Ta ma'idona nan mangathidi ta umat hi aton nan apuy. Te adina ahan pohdon an waday udum hi dayawon ta'u.

²⁵ Ya padana' i da'yu an hitun wadada moy imbabaleyu ya apapuyu ta madney iha'adanyu i diyen boble ya hanat nanongnan adi ayu nimpe mangiyammah kumpulnan bulul hi dayawonyu. Te atonyu'ehdi ya pabungotonyuh Apu Dios. ²⁶ Ot ad uwanin algo ya ibaga' ta tistiguwan da'yu hi ad lagud ya tun luta an hi'on adiyu unudon tudan imbaga' ya adi madney iha'adanyuhdi te mi'baga ayun madadag i diyen boblen eyu punhituwan i ha na'omtang. ²⁷ Ta iwakat da'yu i Apu Dios hi abobboble. Ta ammuna ha oh'ohhan da'yu hi mabati. ²⁸ Ta hinan iyayanyuh abobboble di pundayawanyuh nadan inyamman di tagu an dayawonda an batu onu kayiw an adi tumigoy matada ya adi midngol di ingada ya adida mangan ya ma'id ha hunghungonda. ²⁹ Mu hi'on hi awadanyu i dadiyen boble ya adi ayu mangmanghop an e munhapul hinan Dios an dayawon ta'u ya donglon da'yun hiya hi'on hiya ahan di ihamadyun hama'on.

³⁰ Ot udum'eh algo ta ma'at i da'yu danaen punligatanyu ya innila' an nomnomonyun mum-

bangngad ta hiyay un'unudonyu. ³¹ Te hi Apu Dios an dayawon ta'u ya ongal di homo'na. Ot adi da'yu inganuy ya adi da'yu dadagon i hiya. Ya adina linglingon nadan imbagana i handidan a'ammodyu an atona i da'yu.

Oha Ya Abuh Hi Apu Dios

³² Alyon bon Moses di, Nhipun hi nunlu-muwan Apu Dios hi taguh tun luta ya on waday innilayu onu dingngolyu hi umat hinan nakaskasda'aw an nangipapto' Apu Dios i dita'u?

³³ Ya undan waday udum hi himpamobleh nangngol hi hapit Apu Dios an nalpuh nan mundalang an apuy ya nanongnan mataguda?

³⁴ Ya ma"i'd bo ha udum hi dios hi ingkakna ha himpamoble hi numbalin hi himbut di udum an boble ot pumbalinona didah tataguna. Ot tinannigo ta'u nan ongal an abalanan Apu Dios an nihipun hi nakakanmih nadan a'ammodyu hi ad Egypt. Ya dakol di napatnaan ta'u ya tinigotigo ta'uy nakaskasda'aw an inatna an nangubat hi udum ya nadan ma"i'd ha nipadpad-dunganan nangipapto'na i dita'u ya nadan udum an atatakut an na'na'at.

³⁵ Impatigon Apu Dios danaen dita'u ta wan innilaon ta'un hiya ya abuh di nahamad an Dios an ma"i'd ha udum. ³⁶ Ot ipadngolnan dita'uy hapitnan nalpuh ad abunyan ta way aton ta'un matudduwan. Ot ipatigona bon dita'u nan apuy an mundalang an nalpuwan di hapitna. ³⁷ Ya gapu boh namhodna i handidan a'ammod ta'u ya dita'un tinanudanday pinto'na. Ta gapuh

nan ongal an abalinana ya nan niddumana i dita'u ya ingkak dita'uh ad Egypt. ³⁸ Ot ten ad uwani ya dolahona nadan tatagun ong'ongngal di abalinanda mu da'yu ta da'yuy pangidatanah nadan bobleda. ³⁹ Ot hanat nomnomnomonyuh Apu Dios ta adiyu linglingon an hiya ya abuh di madayaw hi ad abunyan ya hitun luta an ma"id ha udum. ⁴⁰ Ot inaynayunyu'e nimpun un'unudon nadan tugun ya tudtuduna an impa'innila' i da'yuh ad uwani ya minaynayun an pumhod ayu ya athidi boh nadan imbabaleyu. Ya nanongnan malinggop ayun munhituh nan boblen idat Apu Dios an dayawonyu i da'yuh inggana.

Nadan Boblen Mabalin An Bumtikan Nadan Pimmaten Aggeda Inatta

⁴¹ Hidin nagibbuh an himmapit hi Moses hi nadan tatagu ot pilionay tulun bobleh nangap-pit hi tuluwan di algo hi'onta wah nan wang-wang an nungngadan hi Jordan ⁴² ta bumtikan nadan waday pinatena an aggena inatta. Ta binumtik'e i datuwen boble ya mihwang. ⁴³ Ot nadan tinanud Ruben ya hay mabalin hi eda ipa"ayan ya nan nundotal an agge naboblayan hi ad Beser. Ya hay bumtikan'en nadan tinanud Gad ya hi ad Ramot hi ad Gilead. Ya hanada'en tinanud Manasseh ya hi ad Golan hidih ad Basan di bumtikanda.

⁴⁴ Ta danaey imbagabagan Moses an tugun Apu Dios hinadan tinanud Israel. ⁴⁵ Ot mahapul an un'unudonda nadan tugun ya tudtudun Apu Dios an imbagan Moses i dida hi nalpuwandah

ad Egypt ⁴⁶ ot mun'allungda hinan nundotal an nihaggon hi ad Bet-Peor an nangappit hi tuluwan di algo hi'onta wah nan wangwang an nungngadan hi Jordan an boblen nan patul di tinanud Amor an hi Sihon an numpatul hi ad Hesbon. Mu inabak da Moses ya nadan ibbanan tinanud Israel dida hi nalpuwandah ad Egypt. ⁴⁷ Ot sakuponda bo nan boblen ni' nan patul an hi Og hi ad Basan. Datuwen duwan patul ya dida nadan patul nadan tinanud Amor an nunhиту i dadiyen bobleh nangappit hi tuluwan di algo hi'onta wah nan wangwang an nungngadan hi Jordan. ⁴⁸ Ya hay niddum i datuwen boble ya an namin nadan boble an mihipun hi ad Aroer an da'ging nan bihhang an nungngadan hi Arnon ta ingganah nan billid an nungngadan hi Siyon an hay ohah ngadana ya Hermon. ⁴⁹ Ya niddum an namin nan arabah hi nangappit hi tuluwan di algo hi'onta wah nan wangwang an nungngadan hi Jordan ta ingganah nan nunhiglay ahinan lobong an da"ul nan billid an nungngadan hi Pisgah.

5

Nan Himpulun Tugun Apu Dios (Hay Nakakan 20:1-17)

¹ Inayagan bon Moses nadan ibbanan tinanud Israel ot alyonay, Da'yun i'iba' an tinanud Israel, hanat pa'addonglonyu tudan ipa'innila' an tugun Apu Dios ya nadan tudtuduna. Ta ihamadyun adalon ta un'unudonyu datuwen namin. ² Te hi awadan ta'uh nan billid hi ad Horeb ya waday

imbagan Apu Dios an dayawon ta'u hi atona i dita'u. ³ Ta bokon ammuna nadan a'ammodyu hi nangibagaana te dita'un namin an mataguh ad uwani. ⁴ Te dingngol ta'un himmapit i dita'uh nan way mundalang an apuy hinan billid. ⁵ Ya gapu ta adiyu pohdon an umeh nan billid te tumakut ayuh nan apuy ya ha'on di nangita'dog i da'yu i Apu Dios.

Ta nan imbagana ya hiyay imbaga' i da'yu. Ot datuwey inalina an alyonay, ⁶ Ha'on hi Apu Dios an dayawonyu an nangikak i da'yuh ad Egypt an nihbutanyu. ⁷ Ot mahapul an ma'id ha udum hi ibilangyuh dios hi dayawonyu ta ha'on ya abuh. ⁸ Ta adi ayu mangiyamma hi dayawonyu hi tinagtaggu onu ing'ingoh di kumpulnan wah ad lagud onu hitun luta onu hi dallom nan nalitingan. ⁹ Adi mabalin an e ayu munyu"ung ta dayawonyu dida. Te ha'on an hi Apu Dios an dayawonyu ya adi iyabulut an waday udum hi dayawonyu. Te dusao' nadan e mundayaw hi udum an ta'on on nadan tanudanda hi ingganah nan mi'apat an tinanud. ¹⁰ Mu hinadan nam-inhod i ha'on an un'unudonda nadan tugun'u ya ipatigo' boy pamhod'un dida ya hinadan tanudandah inggana. ¹¹ Ya mahapul an adi nalgom di pangiyusalanyuh ngadan'u an Dios an dayawonyu te ha'on an Dios ya dusao' nan tagun mangathidi.

¹² Tigonyu ta ngilinonyu nan Habadun tungo ta ibilangyuh niyappit i ha'on te hiya tuwaliy intugun'un Dios i da'yu. ¹³ Te onom di algoy mabalin hi puntamuwanyu. ¹⁴ Mu hinan mi'apitun

algo ya pun'iblayanyu ta pundayawanyun ha"on an Dios. Ot mahapul an ma"id ha muntamu i da'yu an ta'on on nadan imbabaleyu ya baalyu ya bakayu ya dongkiyu ya ta'on on nadan udum an animalyu onu nadan ni'iboble i da'yu ta way atonyun mun'iblen namin. ¹⁵ Nomnomnomonyu an da'yu ya nihbut ayu ni' hi ad Egypt mu ha"on an Dios an dayawonyu ya ingkak da'yuhdi an gapuh nan ongal an abalina'. Ot hiya nan imbaga' i da'yu an mahapul an ngilinonyu nan mi'apituh algo ta mun'ible ayu.

¹⁶ Ya mahapul bon mumpada"ul ayuh nan hi amayu ya hi inayu ta wan minaynayun an pumhod ayu ya madmadney pi'taguwanyu ya malinggop ayuh nan boblen idat'un da'yu.

¹⁷ Ya adi ayu pumate.

¹⁸ Ya adi ayu umiluktap.

¹⁹ Ya adi ayu mangako.

²⁰ Ya muntistigu ayu'e ya bokon nan agge immannung di ibagayu hi inat nadan ibbayu.

²¹ Ya adiyu omnawan nan ahawan di ibbayun tagu. Ya ta'on on nan baleda onu lutada onu himbutda onu nadan animalda an umat hi baka ya dongki ya nadan udum an wadan dida ya adiyu omnawan.

²² Ta danae nadan tugun Apu Dios an inlotnan imbagan dita'un namin an tinanud Israel hidih nan way mundalang an apuy hinan billid an nahu'mutan hi bugut ta nanginhihilog. Ot itudo'nah nan duwan nadampillag an batu ot idatnan ha"on. ²³ Mu hidin dingngolyuy hapit

Apu Dios hinan mundalang an billid an himmi-long hi ahuk ya immali nadan ap'apu i ha'on²⁴ ot alyonday, Anakkaya an impatigon Apu Dios i dita'uy a'at di anabaktuna ya binangna. Ya dingngolmiy hapitnan nalpuh nan mundalang an apuy. Ot ad uwanin algo ya tinigomin mabalin an adi ta'u mate an ta'on on humapit hi Apu Dios i dita'u.²⁵ Mu onha ipidwanan humapit i dita'u ot adi mibahhon mate ta'u. Te himmapit'eh Apu Dios ya nunhigla nan apuy ya alina ya ginhob dita'u.²⁶ Te ma"i'd ha udum hi taguh dingngolnay hapit Apu Dios an malpuh nan mundalang an apuy ya matagudan umat i dita'u.²⁷ Ot he"a bahan di umen e mihaggon hidi ta donglom an namin nan ibagan Apu Dios. Ya ahi'a umali ta ipa'innilam i da'mi ot donglonmi ya un'unudonmi.

²⁸ Ta hi Apu Dios ya imbaganan ha'on an alyonay, Dingngol'un namin nan imbagan nadan tatagun he"a ya nipto'.²⁹ Ot pohdo' an adi maluman hinaen punnomnomda ta wan ha'on di taktanda ya un'unudondah inggana. Te onha athidiy atonda ot umannung an mal-inggopda ya ta'on on nadan holagdah inggana.³⁰ Ot em ibagan dida ta ibangngaddah nadan nun'allunganda.³¹ Mu he"a e Moses ya umohnong'a ta idat'un he"an namin nadan tugun'u ya tutdudu'. Ta ituddum i dida ta datuwey un'unudondah nan boblen idat'un dida.

³² Ot tigonyu ta un'unudonyu nadan tugun Apu Dios i da'yu ta ma"i'd ha ibahhoyu.³³ Ta mipatigoh nan nitaguwanyu an nan tugun Apu

Dios di un'unudonyu. Ta way atonyun pumhod ya madukdukkey pi'taguwanyuh nan boblen idat Apu Dios i da'yu.

6

Hay Pangun'unudandah Nadan Tugun Apu Dios

¹ Hidin nagibbuh an imbagan Moses nadan tugun Apu Dios ot alyonay, Danae nadan tugun Apu Dios an alyonay ituddu' i da'yu ta danaey un'unudonyuh nan boblen eyu punhituwan. ² Ta wan hi Apu Dios di takutanyun namin hinadan imbabaleyu ya apapuyu hi inggana an mipatigoh nan pangun'unudanyuh nadan tuguna. Ot atonyu'ehdi ya dumukdukkey pi'taguwanyuh tun luta. ³ Ot da'yun ibba' an tinanud Israel ya maphod on donglonyu ya inun'unudyu ta pumhod ayu ya dumakol di holagyun himpamoble. Ya atbohadin nanongnan munhitu ayu i diyen makadangyan an boble ya malumong di lutana ta mipa'annung nan imbagan Apu Dios i handidan a'ammod ta'u. ⁴ Ya ibaga' bon da'yun i'iba' an tinanud Israel an hi Apu Dios ya abuh an na'abbaktu di madayaw an ma'id ha udum. ⁵ Ot mahapul an nahamad di pamhod ta'u i Apu Dios ta hiyay pangiyohhaan ta'u hi an namin an nitaguwan ta'u ya nomnom ta'u ya bikah ta'u.

⁶ Ya adiyu bo linglingon tudan itugutugun'un da'yuh ad uwani. ⁷ Ta ihamadyun itudduh nadan imbabaleyu. Ta datuwey hanaphapitonyuh nadan numpunhituwanyu ya ta'on on nan eyu pundaldallananan ya ta'on on hinan mahdom an

alo'anyu ya hinan bumangonanyu. ⁸ Ya itudo'yu on ingga'odyuh ta'leyu ya impongotyu ta adiyu linglingon. ⁹ Ya ta'on on hinadan way panton di baleyu ya hinadan geyt on nun'itudo'yuhdi.

¹⁰ Ot adi madne mo ya dumatong ayuh nan boblen imbagan Apu Dios hi idatna i da'yu an imbaganah didan a'ammod ta'u an da Abraham ya hi Isaac ya hi Jacob. Ya o"ongal ya ma"aphod nadan boblehdi an eyu punhituwan an ta'on on bokon da'yuy nangipaphod ¹¹ te wadada moy balehdi ya wadada mo tuwaliy mun'aphod an mahapulyuhdi ya atbohndin wadaday niphod hi obob ya wadada boy nun'itanom an greyp ya olibo ta anonyu'e ya mabhug ayu. ¹² Mu tigonyu ta adiyu linglingon hi Apu Dios an nangikak i da'mi hinadan a'ammodityu hi ad Egypt hidin numbalinanmih himbut hidi. ¹³ Ta hiyay un'unudonyu ya hiya ya abuh di punhilbiyanyu. Ya wa'e ta munsapata ayu ya hiya ya abuh di punsapataanyu.

¹⁴ Ya adi ayu e mundayaw hinadan dios di udum an tataguh nadan nunlini"odan an boble. ¹⁵ Te hi Apu Dios an niddum i da'yu ya adina ahan pohdon an waday udum an dios hi dayawonyu. Te atonyu'ehdi ya nunhiglay bungotna i da'yu ot dadagon da'yun namin. ¹⁶ Ot hanat adiyu attaon an patnaon hi Apu Dios an dayawon ta'u ta adi umat hidin inatyuh awadan ta'uh ad Massah.

¹⁷ Ot tigonyu ta un'unudonyu nadan tuguna ya tudtuduna. ¹⁸ Ta nadan maphod ya nipto' di atonyu ta mapmaphod di ma'at i da'yu. Ot umannung an da'yuy e munhituh nan maphod

an boble an imbagan Apu Dios i handidan a'ammod ta'u. ¹⁹ Te imbaganan pabtikonan namin nadan binuhulyun nunhituhdi.

²⁰ Ya wa'et mahmahan nadan imbabaleyuh udum hi algo an alyonday, Nganne datuwen tugun ya tudtudu an imbagan nan Dios an dayawon ta'u hi un'unudon ta'u? ²¹ Ya alyonyun diday, Handidan a'ammod ta'u ya numbalindah himbut nan patul hi ad Egypt. Mu hi Apu Dios ya ingkakna didahdi an gapuh nan ongal an abalinana. ²² Ta tinannigon nadan a'ammod ta'u di nakaskasda'aw an milagro an ina'inat Apu Dios hi ad Egypt an nundusanah nan patul ya nadan tataguhdi. ²³ Ot ahina okakon didahdi ot idatnan dita'uh tuwen boble an imbaganah didan a'ammod ta'u an midat i dita'u. ²⁴ Ta hi Apu Dios an dayawon ta'u ya imbaganan mahapul an unudon ta'un namin nadan tuguna ya tudtuduna ta hiya ya abuh di taktan ta'u ya un'unudon ta'u ta mabalin an minaynayun di pumhodan ta'u ya pi'taguwan ta'u an umat hi ad uwani. ²⁵ Ya ibilang dita'u i Apu Dios hi maphod hi'on un'unudon ta'un namin nadan tuguna.

7

Nadan Tatagun Apu Dios

¹ Alyon bon Moses di, Hitun pangipanguluwan Apu Dios i da'yu i diyen boble an eyu punhituwan ya pa'aanona nadan pitun himpamu'un an numboblehdi an ongal di abalinanda ya dakkodakkolda mu da'yu. Datuwen numboblehdi ya nadan tinanud Kanaan an tinanud Hib

ya tinanud Girgas ya tinanud Amor ya tinanud Peris ya tinanud Hit ya tinanud Jebus. ² Ya hitun ipa'abak Apu Dios dida i da'yu ya mahapul an pumateyun namin nadan tatagu ta madadagdan namin. Ya tigonyu ta adi ayu mihapitan hi kumpulnan alyonda ta ta'on on ma'id ha homo'yun dida. ³ Ya adi ayu mi'yahawan dida ya ta'on on nadan imbabaleyu ya adiyu iyabulut an mi'yahawadan dida.

⁴ Te onha ahawaonyu dida ot diday pangiyunundan nadan imbabaleyu ta iwalongdan mangun'unud i Apu Dios ta iyunnuddah nadan ahawada. Ya onha athidiy ma'at ot umannung an nunhiglay bungot Apu Dios i da'yu ya pa'ibagon da'yun dadagon. ⁵ Ot hiya nan mahapul an pumpa"ihyun namin nadan pun'onnganda ya nadan inha"addan batun dayawonda ya nadan pusti an mangita'dog i Aserah ya numpu'ulanyu nadan bululda. ⁶ Danaey mahapul hi atonyu te da'yu ya niyappit ayu i Apu Dios an dayawon ta'u. Ya pinto' da'yuh tataguna hi an namin di taguh tun luta. Ya da'yu boy nabalol hi odona.

⁷ Hi Apu Dios ya pinpinhod dita'u i hiya an adi gapu ta dakdakkol ta'u mu nadan udum an tatagu. Mu hay immannung ya dita'uy a'oh'ohhaan an tatagu. ⁸ Mu manu'e ya gapuh pamhod Apu Dios i dita'u ta hiya nan pohdonan ipa'annung nan imbagana i handidan a'ammod ta'u. Ta hiya nan ingkak dita'u hi ad Egypt an nihbutan ta'u an gapuh nan ongal an abalinana. ⁹ Ot hay nomnomnomon ta'u ya hi Apu Dios an dayawon ta'u ya immannung an hiya nan Dios. Te nan imbagana atona

ya ipa'annungnan aton an ta'on on hinadan mapalpalog an matanudan an mangipatigoh namhodnan hiya ya mangun'unud hinadan tuguna. ¹⁰ Mu nadan mi'buhul i Apu Dios an adi mangunud hinadan tuguna ya umannung an dadagona dida. ¹¹ Ot hiya nimpe nan hanat tigonyu ta un'unudonyu nadan tuguna ya tudtuduna an impa'innila' i da'yuh ad uwani.

Hay Wagah Nan Na'unud I Apu Dios

¹² Dingngolyu'e datuwen tuguna ya hanat nanongnan un'unudonyu ot adi mibahhon ipa'annung Apu Dios nadan imbagana an pamhodnan da'yuh inggana te hiyay imbagana i handidan a'ammod ta'u hi atona. ¹³ Ot nanongnan pohpohdon da'yu ya wagahan da'yu ta padakolon da'yu. Te wagahana nadan ahawayun binabai ta mumpunholag ayu. Ya pumhodda boy itanomyu an umat hi wit ya greyp ta pangalanyuh bayah ya olibo ta waday iphodyuh lana. Ya padakolona boy bakayu ya kalneroyu te hidiyey imbaganah nadan a'ammod ta'u an idatna i da'yu. ¹⁴ Ta ongal di atonan munwagah i da'yu mu nadan udum an tataguh tun luta. Ta ma"i'd ha mabutingo i da'yu. Ya ta'on on nadan animalyu ya ma"i'd ha adi mun'imbabale. ¹⁵ Ya ibaliw da'yun Apu Dios hi kumpulnan dogoh. Ta adina iyabulut an patnaonyu nadan atatakut an dogoh an hinoltap nadan i Egypt. Mu iyabulutna an holtapon nadan mi'buhul i da'yu dadiyen dogoh.

¹⁶ Ta hiya nan mahapul an dadagonyun namin nadan tatagun ipa'abak Apu Dios i da'yu. Ta

adiyu hom'on dida ya adiyu punhilbiyan nadan dios an dayawonda te atonyu'ehdi ya hidiyey ay bitun agahanyu. ¹⁷ Alina ya alyonyuh nomnomyu di, Undan nin pa"abak ami i datuwen boble an ongal di abalinanda mu da'mi? ¹⁸ Mu adi ayu tumakut i dida. Ta haot di nomnomnomyu ya nan inat Apu Dios hinan patul hi ad Egypt ya hinadan tataguna. ¹⁹ Te da'mi hinadan a'ammodyu ya tinannigomi nadan dakol an nakaskasda'aw an milagro an ina'inat Apu Dios ya nadan nunhiglan punligatan an hinoltap nadan tataguhdi. Ot nan Dios an dayawon ta'u ya atbohdiy atonah nadan tatagun takutanyuh ad uwani. ²⁰ Ya namama te hay aton Apu Dios ya wadaonay dakkodakkol an kumalat an iyukan ta nunhiglay takutda ta ingganah onda madadag an namin an ta'on on nadan bumtik an e mipa"e.

²¹ Ot hiya nan adi ayu nimpe tumakut i dadiyen tatagu te hi Apu Dios an dayawon ta'u an ongal di abalinana ya wadan bumoddang i da'yu. ²² Ya hiya an Dios an dayawon ta'u ya pa'aanona dadiyen tatagun nunhitu i dadiyen boble an ta'on on adina pinghanon an pa'aanon dida. Te onha namaag ya pininghanyun mina"id didan namin ot ma'ibagan dumakol di atap an animal hidi. ²³ Mu hi Apu Dios an dayawon ta'u ya wadaonay nunhiglan takutda i da'yu ta namaag ya ayda na'alingongah ta ingganah onyu dadagon didan namin. ²⁴ Ya ta'on on nadan patuldahdi ya ipa'abakna dida i da'yu ta pumpateyu dida ta malingling di ngadandah tun luta. Ya ma"id ha mabalin hi mangipadinong i da'yu ta ingganah

onyu dadagon didan namin. ²⁵ Mu mahapul an pu'ulanyu nadan bululda. Ya adiyu omnawan nadan balitu' ya silber an niyamma i dadiyen bululda ta adiyu alan dadiyen bululda ta adi ayu mabaliyan. Te nunhiglan umipabungot dadiye hinan Dios an dayawon ta'u. ²⁶ Ot hiya nan mahapul an adiyu iyanamut dadiyen nunhiglan umipabungot i Apu Dios hinadan punhituwanyu te niyappitdah madadag ot alina ya ta'on on da'yu ya miyappit ayu damdama hi madadag. Ta hiya nan adiyu ipatnan e omnawan mu onyuot aboholan dadiye te niyappitda nimpeh madadag.

8

Hay Imbagan Moses Hi Atonda Ta Wan Bagiyonda Nan Maphod An Boble

¹ Innayun bon Moses an alyon di, Mahapul nimpe an un'unudonyun namin nadan tugun Apu Dios an imbagabaga' i da'yuh ad uwani ta wan mi'tagu ayu ya dumakol di holagyu. Ta mabalin an da'yuy e munhituh nan boblen imbagan Apu Dios i handidan a'ammod ta'u an idatna i dita'u. ² Ot nomnomnomyun namin nadan inat nan Dios an dayawon ta'u an nangipangulu i dita'uh nan agge naboblaysan hi napat (40) di tawon. Ot iyabulutnay dakol an nunligatan ta'u ta pinatna dita'u hi'on nganne tuwaliy aton ta'u ta panginnilaan hi'on nan tugunay unudon ta'u. ³ An inyabulutna ta na'agangan ta'u ot ahi dita'u mohpe panganon hinan manna an ta'on on agge ta'u ni' innilan makan te ma'id ha inan handidan a'ammod ta'u hi athidi. Manu'eh inatnahdi ya

ta wan tudduwan dita'un tatagu an bokon hay makan ya abuh di managuh tagu te ha ahan di ma'ahhapul ta'u ya nan hapit Apu Dios. ⁴ Ya ta'on boy napat (40) di tawon di impala"uh ta'u ya agge nadunut di lubang ta'u ya atbohadin agge linum'a' di huki ta'un e dimmanallanan.

⁵ Ot nomnomnomon ta'u an nan Dios an dayawon ta'u ya mahapul an tugunon dita'u ya titilgon dita'u an umat hinan aton nan ammod hinan imbabalena. ⁶ Ot hiya nan mahapul an nadan tugun Apu Dios an dayawon ta'u di un'unudon ta'u ta wan nan miyunnudan hinan pohdonay aton ta'u hinan pi'taguwan ta'u. ⁷ Te hi Apu Dios an dayawon ta'u ya maphod nan boblen pangiyayana i da'yu. Te wadadhiy wa"el ya puhung an alpuwan di liting an umeh nan nundotal ya ta'on on hinadan nabillid. ⁸ Ya wahdiday nitanom an wit ya barley* ya bungbunga"an an umat hi greyp ya fig ya pomegranet ya olibo an alpuwan di manteka ya lana. Ya wahdida boy danum di iyukan. ⁹ Ya mahawwalan di makan hidi ya adi ayu makulangan hinadan mahapulyuhdi. Ya wadadahdiy batu an pangalan hi gumo' ya dakol di kaper† an maka"utan hinadan nabillid. ¹⁰ Ot hitun punhituwanyu i diyen boble an dakol di makan ya munhana ayuh nan Dios an dayawon ta'u hi nangdatanan da'yu i diyen boble.

8:3 8:3 Matthew 4:4; Luke 4:4   * **8:8** 8:8 Nan barley ya ay pageh tun boble ta'u mu nalaklakay nginana mu nan wit ta hiya nan hiyay anon nadan nawotwot.   † **8:9** 8:9 Nan kaper ya hidiye nan copper hi English.

Hay Namadapadanan Moses Ta Adida Linglingon Hi Apu Dios

¹¹ Ot tigonyu ta adiyu linglingon nan Dios an dayawon ta'u. Ya adiyu iwalong an man-gun'unud hinadan tuguna ya tudtuduna an teen itugun'u i da'yuh ad uwani. ¹² Te udum hi algo ya alina ya gapu ta mahawwalan di makan hi itanudyu ya pun'iyamayuy mun'aphod an pun-hituwanyu ¹³ ya atbohdin dumakol di bakayu ya kalneroyu ya ta'on on nadan silber ya balitu'yu ya dumakol ya an namin nadan mahapulyu ¹⁴ ya alina ya gapu i dadiye ya mumbaktu ayu. Ya linglingonyuh Apu Dios an nangikak i dita'uh ad Egypt hidin numbalinan ta'uh himbut hidi. ¹⁵ Nomnomnomon ta'u boy nangipapto' Apu Dios hi awadan ta'uh nan damuna ya atatakut an agge naboblayan an awadan di pumaten ulog ya skorpyon. Ya ma'id ha liting ta nun'a'uwoh ta'u mu impabudduhnay liting hinan doplah. ¹⁶ Ya indattan dita'u hi manna an makan an ta'on on handidan a'ammod ta'u ya aggeda innilah diyen makan. Ta danaey namatnana i dita'u ta way aton ta'un mumpada"ul ta wan umudi ya maphod di ma'at i dita'u. ¹⁷ Mu alina ya gapu ta pinumhod ayu ya alyonyuy gapuh nan abalinanyu ya bikahyu. ¹⁸ Mu mahapul an nomnomonyu an nan Dios an dayawon ta'u di mangdat hi abalinanyun kumadangyan ta wan mipa'annung nan imbagana i handidan a'ammod ta'u. ¹⁹ Ot ibaga' tee i da'yu hi ad uwani an alina'e hi du'gonyu nan Dios an dayawon ta'u ta e ayu mundayaw hinadan dios an dayawon

di udum an tatagu ya adi mibahho an madadag ayu. ²⁰ Ta madadag ayun umat hinadan tataguh abobboble an tinigoyun dinadag Apu Dios an gapuh adida pangun'unudan i hiya an Dios an dayawon ta'u.

9

Hay Imbagan Moses ta Wan Waday Dinol Nadan Tinanud Israel

¹ Alyon bon Moses di, Ot donglonyu an da'yun ibba' an tinanud Israel. Ad uwani ya nadatngan moy pangagwatanyuh nan wangwang an nungngadan hi Jordan ta wan eyu pumboblasyon nadan bobleh dommangna an ta'on on ongal di abalinan nadan tatagun numpunhituhdi mu da'yu. Ya ta'on boh on o'ongal di numboblasyanda ya mitu'dul hi ad lagud di alad nadan bobleda. ² Ya nadan tataguhdi ya nun'atatageda ya o'ongaldan ayda kakabbakab te dingngolyun alyon handidan a'ammodyuy ma'id anu ha mabalin hi mangabak hinadan tinanud Anak. ³ Mu innilaonyuh ad uwani an nan Dios an dayawonyu di mangipangulun da'yu ta umat hi aton di apuy di atonan manadag i dida ta mabalin an pumpudugyu dida ta pa'ibagonyun patayon dida ta mipa'annung nan imbagan Apu Dios i dita'u. ⁴ Ot hitun pangipa'aanan nan Dios an dayawon ta'u i didahdi ta da'yuy mihukkat an mumboblehdi ya adiyu bo alyon hi nomnomyu di, Manu'e hi inhukkat da'mi i Apu Dios hitu ya gapu ta nipto' di pangatmi.

Bokon athidiy gapuna te manu'e hi impa'aan Apu Dios nadan tatagu i dadiyen boble ya gapuh nadan adi maphod an pangatda. ⁵ Ta bokon nan amaphodyu onu nan nipto' an pangatyu di gapunah da'yuy mihukkat an e mumboblehdi mu gapuh nan adi maphod an pangatda. Ta hiya nimpe nan pa'aanon nan Dios an dayawon ta'u didahdi ya ta ipa'annungan nan imbagana i handidan a'ammod ta'un da Abraham ya hi Isaac ya hi Jacob. ⁶ Ot hiya nan mahapul an nomnomonyun adi gapu nimpe ta maphod di pangatyu ya indat nan Dios an dayawon ta'u hidiyen maphod an boble i da'yu. Te da'yu ya mungngohe ayu an naligat hi umunudanyu. ⁷ Ot hanat nomnomnomonyuh tuwe ta adiyu linglingon din inat handidan a'ammodyun nangipabungot i Apu Dios hidin awadan ta'uh nan agge naboblayan. Te nihipun tuwalih nakakan ta'uh ad Egypt ta ingganah ad uwani ya impatigoyuy nungngohayanyun Apu Dios ⁸ an umat hidin nangipabungotan handidan a'ammodyun hiyah din immohnongan ta'uh nan billid hi ad Horeb an unhaot mina'id da'yun namin i hiya. ⁹ Hidiye din timmikida' hinan billid hi e' nangalan hinan duwan nadampillag an batu an nitud'an nan tugun Apu Dios i dita'u an immo'ohnonga' hidi hi napat (40) di algo ya hilog an ma'id ha inan'u ya ininum'u. ¹⁰ Ot idat Apu Dios i ha'on nan duwan nadampillag an batu an nangitudo'anah nadan tuguna an dadiye din imbagabaganah din himmapitana i dita'u hi awadanah nan way mundalang an apuy hinan billid. Ya i diyen algo ya na'amung ta'un

namin i diyen billid. ¹¹ Ta hidin mi'anapat (40) hi algo ot ahina idat i ha"on nan duwan nadampillag an batu an nangitudo'anah nadan tuguna i dita'u. ¹² Ot alyonan ha"on di, Eka ta ma'ibaga'an dumayyu te nadan tatagu an ingkalmuh ad Egypt ya adi maphod di at'attonda. Te inwalongdaot bo an mangun'unud hinadan tugun'u ot mangiyammada i han dayawondan balitu' an baka. ¹³ Ya alyon bon Apu Dios di, Innila' tuwali ot nunhiglay ngohen danaen tatagun adiya' un'unudon. ¹⁴ Ot alyona boy, Aga'e ta dadago' dida ta ma"ido' didan namin ta adi uggan mangadan di ngadandah tun luta. Ta nan holagmuh pidwana di padakkodakkolo' ta pumbalino' hi ongal di abalinanda mu datuwen tatagu.

¹⁵ Ot inayun'u mon manayyuh nan billid an inodna' nan duwan nadampillag an batu yaden nanongnan mundalang nan billid. ¹⁶ Ya hidin nihaggona' ya immannung peman an numbahul ayun tatagu i Apu Dios te tinigo' nan balitu' an bakan inyamman handidan a'ammodyu. Ta onyu'ot bo na'ibagon an inwalong an mangun'unud hinadan tugun Apu Dios. ¹⁷ Ta hiya nan tinigoyun impuhit'uh hinangngabyu nan duwan nadampillag an batu ot magududa. ¹⁸ Ot inayun'u mo bon e munlu'bub ta mumpahpahmo'a' i Apu Dios. Ta napat (40) di algo ya hilog boy agge' nanganan ya agge' imminuman an gapuh nan numbahulanyu ya nunhiglay bungot Apu Dios. ¹⁹ Ta timmakuta' hinan nunhiglan bungot Apu Dios i da'yu te pohdonan patayon da'yun namin. Mu maphod ta dingngolna nan

numpahpahmo'a' i hiya. ²⁰ Ya ta'on on hi Aaron ya nunhiglay bungot Apu Dios i hiya ta unhaot pinatena mu indasala' bo hiya. ²¹ Ot ala' nan umipabain an inyamman dadiyen a'ammodyu an balitu' an kilaw an baka ot itungu' hinan apuy. Ot guduwo' ta ay hupu' ot e' itopal hinan wa"el hidih nan way billid. ²² Ya ta'on on hi awadan ta'uh ad Taberah ya hi ad Massah ya hi ad Kibrot-Hattabah ya atbohadin impabungot handidan a'ammodyu hi Apu Dios hidi. ²³ Ya atbohadin din hinnag dita'u i Apu Dios hi awadan ta'uh ad Kades-Barnea an alyonay, Ume ayuh nan boblen indat'un da'yu ta da'yuy mihukkat hi e munhituhdi. Mu aggeyu bo inunud nan imbaganah atonyu te ma"id ha dinolyun hiya. ²⁴ Te nihipun tuwalih din hopap di nanginnilaa' i da'yu ya nginheyuh Apu Dios. ²⁵ Ta hiya nan immeya' ot eya' munlu'bub an mundasal hi napat (40) di algo te nundadaan hi Apu Dios an mamate i da'yun namin. ²⁶ Ta inali' hinan dasal'u di, He"a Apu Dios an na'abbaktu ya adim bahan patayon tudan tatagum. Te dida ya imbilangmuh odonmu an inikakmuh ad Egypt an gapuh nan ongal an abalinam. ²⁷ Ot hanat linglingom bahan nan numbahulan datuwen mungngohen tatagu ta nomnomnomom nadan baalmun da Abraham ya hi Isaac ya hi Jacob. ²⁸ Te onha dadagom dida ot alyon nadan tataguh ad Egypt di manu'eh inatmuhdi ya adim abalinan an idatong didah nan boblen alyom hi idatmun dida. Ya gapuh hihiwom i dida ya inyem didah nan agge naboblayan ta hidiy pamatayam i dida.

²⁹ Mu nomnomnomom an dida nadan pinto'muh tatagum an imbilangmuh odonmu an inilpum hi ad Egypt an gapuh nan ongal an abalinam.

10

Nan Nihukkat Hinan Duwan Nadampillag An Batu

¹ Innayun bon Moses an alyon di, Imbagan Apu Dios i ha'on ta idadaan'u ha duwah nadampillag an batu an umat hidin namangulu ya intikid'uh nan billid. Ya imbagana bo ta iyamma' ha Kahun an kayiw. ² Ot ibagana an itudo'nah nadan batu nan nitudo' hidin namangulun nadampillag an batu an impuhit'u ta ahi' iha"ad hinan Kahun. ³ Ot iyamma' mo han Kahun an akasya ot pa'ota' di duwan batu ta nadampillagda an umat hidin namangulu ot itikid'uh nan billid. ⁴ Ot itudo' bon Apu Dios hidi nan himpulun (10) tuguna an dadiye din imbagabagana i da'mih din awadanah nan way mundalang an apuy hinan billid yaden i diye din na'amunganmihdi.

Ta hidin nagibbuh an intudo'na ot ipabangngadnan ha'on. ⁵ Ot inayun'un dumayyuh nan billid. Ot iha"ad'uh nan inyamma' an Kahun an inunud'u nan imbagana ta niha"ad hidi ta ingganah ad uwani.

Hay Natayan Aaron

⁶ Hidin nakak ta'un tinanud Israel hidih nadan obob nadan i Jaakan ot ume ta'uh ad Moserah ya hidiy natayan nan padi an hi ibba' an hi Aaron ot hidiy ilubu'ana. Ot mihukkat i hiya hi padi nan imbabalenan hi Eleasar.

⁷ Ot makak ta'u bohdi ot ipluy ta'uh ad Gudgodah ya hi ad Jotbata an awadan di dakol an liting hinan wa"el.

⁸ Ya i diyey namto'an Apu Dios hinadan tinanud Libay ta diday mangdon hinan Kahun an nittuwan nan Hapitna ya dida boy mabalin hi munhilbin hiya ya mabalin an munwagah nadan tatagu. Ta ingganah ad uwani ya athidiy tamuda.

⁹ Ta hiya nan ma"id ha nidat i didan tinanud Libay hi luta an adida umat hinadan i'ibada te nan Dios an dayawon ta'u di nangali i dida hi hiyay ukod i dida.

¹⁰ Ya inalin bon Moses di, Hidin numbangn-gada' hinan billid ya napat (40) boy algo di nihaha"ada' hidi an umat hidin hopapnah nangaya'. Ya maphod nimpe ta dingngol Apu Dios boy numpahpahmo'a' ta agge da'yu inamin an pinate. ¹¹ An onaot alyon i ha"on di ipangulu da'yu ta ume ta'uh nan boblen imbaganah nadan a'ammod ta'u hi idatnan da'yu.

Hay Pohdon Apu Dios Ya Na'unudda I Hiya Nadan Tataguna

¹² Ot ad uwani ya hay pohdon nan Dios an dayawon ta'u i da'yun ibba' an tinanud Israel ya hiya an Dios an dayawon ta'u di taktan ta'u ya unudon ta'u. Ta mipatigoh nan a'at ta'u an hiyay pohpohdon ta'u ya punhilbiyan ta'u hi an namin an nomnom ta'u ya pangiyee"e ta'u.

¹³ Ta un'unudon ta'u nadan tuguna ya tudtuduna an teen ipa'innila' i da'yuh ad uwani ta wan mapmaphod di ma'at i dita'u. ¹⁴ Ot nomnom-nomonyu an hi Apu Dios di ud bagih ad lagud

ya tun luta ya an namin nadan wada i datuwen limmuna. ¹⁵ Ya ta'on on athidiy a'at Apu Dios ya impatigona damdamay pamhodnah nadan a'ammodyu ta pinto' da'yu an tinanudanda an bokon nadan tataguh udum hi boble. Ta ing-ganah ad uwani ya dita'uy pinto'nah tataguna. ¹⁶ Ot hiya nan mahapul an idinongyun mungngohe ta mumbalin ayuh na'na'unnud i Apu Dios. ¹⁷ Te hi Apu Dios an dayawon ta'u ya na'abbaktu. Ya ongal di abalinana ot hiyay ma'unud. Ya nipto' di punnomnomna an ma'id ha pangipanggelana. Ya adi mabalin hi mabayadan ta hukkatana nan pinhodnan ma'at. ¹⁸ Ya tigona ta nan nipto' di ma'at hinadan nun'apuhig ya nadan nun'abalun binabai ya ta'on boh on nadan mi'iboblen da'yu ya pohpohdona dida ya idatnay itanudda ya ilubungda. ¹⁹ Ot hiya nan mahapul an waday pamhodyuh nadan mi'iboblen da'yu te ta'on on dita'u ya pinatna ta'un e ni'ibobleh ad Egypt. ²⁰ Ot hanat nan Dios an dayawon ta'uy takutan ta'u ya punhilbiyan ta'u. Ya hanat inaynayyunyun mangun'unud i hiya ta ipa'annungyu nadan ibagayu an atonyu. ²¹ Ya nan anabaktunay haphapiton ta'u te hiya nan Dios an dayawon ta'u. Ya tinannigo ta'u nadan dakol an nakaskasda'aw an ina'inatna. ²² Ya hidin immayan handidan a'ammod ta'uh ad Egypt ya napituda (70) ya abuh. Mu tigonyun ad uwani ya dimmakkodakkol ta'u an umat ta'u hi dinakol di bittuwon hi ad lagud.

Hay Anabaktun Apu Dios

¹ Alyon bon Moses di, Mahapul an nan Dios an dayawon ta'uy pohpohdon ta'u ta nanongnan un'unudon ta'u nadan tuguna ya tudtuduna. ² Ot nomnomnomon ta'u hi ad uwani hi'on nganney na'adal ta'u hinadan tinannigo ta'u ya pinanatna ta'u an inat nan Dios an dayawon ta'u an nanitilog i dita'u. Te dita'un bokon nadan imbabale ta'u di nanigotigoh nadan na'na'at an umat hinadan nipatigan di anabaktuna ya nan ongal an abalinana ³ ya nadan nakaskasda'aw an ina'inatna hi ad Egypt an umat hi nangatnah nan patul hidi ya nadan tataguhdi. ⁴ Ya nan inatnah nadan nungkakabayu ya nungkakalesan tindaluh ad Egypt an nun'a'altindah nan baybay an mumbolah hidin pindug da'min a'ammodyu. ⁵ Ya nadan imbabaleyu ya aggeda tinigoy nangi-panapto' Apu Dios i dita'uh din awadan ta'uh nan agge naboblayan ta ingganah dimmatngan ta'uhtu. ⁶ Ya aggeda bo tinigo din na'at i da Datan ya hi Abiram an imbabalen Eliab an tinanud Ruben. An natommang nan lutan nipto' hinan allungda ot ma'uhbungdah ad dalom an hina'amma ya ta'on on nan allungda ya an namin nadan wadan dida. ⁷ Ta tinannigo ta'u danaen atatakut an na'na'at an inat Apu Dios.

Nan Mangunud Hinan Tugun Apu Dios Ya Mawagahan

⁸ Ot hiya nimpe nan mahapul an inaynayunyun un'unudon an namin nadan tugun ya tudtudun Apu Dios an teen ipa'in'innila' i da'yuh

ad uwani. Ta wan waday bikahyun mangagwat hinan wangwang an nungngadan hi Jordan ta ume ayuh nan eyu pumboblaysan. ⁹ Ya mad-madney iha"adanyuhdi i diyen makadangyan ya malumong an boblen imbagan Apu Dios an idatna i handidan a'ammod ta'u ya i dita'un tinanudda. ¹⁰ Ya hidiyen boble ya adi umat hi ad Egypt an nalpuwan ta'u an nalgitan ta'un nangiyamma hi alak ta ahi waday nundanum ta'uh nadan intanom ta'u. ¹¹ Te nan umayanyun boble ya wadaday billid ya wadada boy nundotal. Ya hay mundanum hinadan mitanom hidi ya udan. ¹² Ya nan Dios an dayawon ta'u di mumpapto' i diyen boble ta mihipun hinan balun di tawon ta ingganah nan agibbuan di tawon ya nanongnay pangipapto'na i diyen boble. ¹³ Ot hiya nimpe nan inaynayunyu'e an un'unudon datuwen tugun an indat'un da'yu hi ad uwani ta nan Dios an dayawon ta'u di poh-pohdonyu ya hiyay punhilbiyanyu hi an namin an pangiyey"eyu ya nomnomyu ¹⁴ ya pa'aliyonay udan hinan punhapulanyu i diyen boble ta waday lowang ya ta'on on hinan tiyalgo ya waday udan ta nanongnan waday apitonyu. Ta waday iyammayuh alina ya maphod an bayah ya lana. ¹⁵ Ya wadada boy holo' hi anon di animalyu ta mahawwalan di itanudyu. ¹⁶ Mu tigonyu ta adi ayu tuwali mabaliyan an mangidinol hinadan dios di udum an tatagu. ¹⁷ Te onha atonyuhdi ot hidiyey lummuh bumungotan Apu Dios i da'yu. Ta adina pa'aliyon di udan ta mun'a'ateday nitanom. Ta mun'a'ate ayu an gapuh inagangyu

an ta'on on maphod hidiyen boblen idat Apu Dios i da'yu. ¹⁸ Ot hiya nimpe nan iha"adyuh nomnomyu datuwen ibagabaga' i da'yu ta adiyu linglingon. Ya intudo'yu bo ya inha"adyuh nadan pongotyua ya hinadan inhu'lubyuh ta'leyu. ¹⁹ Ya intudduyu boh nadan imbabaleyu ta hiyay haphapitonyuh nan numpunhituwanyu ya hinadan pundaldallanananyu ya ta'on on hinan alo'anyu ya hinan bumangonanyu. ²⁰ Ya intudo'yu boh nan way panton di baleyu ya hinadan geytyu. ²¹ Ot atonyu'ehdi ya umannung an da'yuh nadan holagyu di nanongnan munhita i diyen boblen imbagan Apu Dios hinadan a'ammod ta'u hi idatnan dita'u. ²² Ot tigonyu nimpe ta inaynayunyun un'unudon an namin nadan tugun an imbaga' i da'yu. Ta nan Dios an dayawon ta'u di pohpohdonyu ya nan miyunnudan hinan pohdonay atonyu. ²³ Ot atonyu'ehdi ya umannung an pa'aanon Apu Dios dadiyen tatagu an ta'on on dakolda ya ongal di abalinanda mu da'yu. ²⁴ Ta an namin nadan boblehdi an goppa'onnyu ya midat i da'yu. Ya hay binillog diyen eyu pumboblasyon ya mihipun hinan agge naboblasyon ta ingganah nadan billid an nungngadan hi Lebanon ya hinan wangwang an nungngadan hi Euprates ta ingganah nan baybay hi nangappit hi alimuhan di algo. ²⁵ Ya ma'id ha taguh abalinanan manangga i da'yu. Te nan Dios an dayawon ta'u ya imbagaana an wadaonay nunhiglan takut nadan nunhituhdi i da'yu. ²⁶ Ot hi ad uwanin algo ya piliyonyu hi'on pinhodyun mawagahan onu madusa. ²⁷ Ot inaynayunyu'en un'unudon nadan tugun nan Dios an dayawon

ta'u an imbaga' i da'yu hi ad uwani ya wagahan da'yun hiya. ²⁸ Mu adiyu'e tuwali un'unudon nadan tugun nan Dios an dayawon ta'u an imbaga' i da'yu hi ad uwani ta nadan dios di udum an tataguy pundinolanyu an aggeyu in'innila ya dusaon da'yu i Apu Dios. ²⁹ Ot idatong da'yu'en Apu Dios i diyen boble ya eyu initkuk nadan punwagah Apu Dios i da'yu hinan nabillid an nungngadan hi Gerisim. Ya eyu bo initkuk hinan nabillid an nungngadan hi Ebal nadan pundusan Apu Dios. ³⁰ Te datuwen duwan nabillid ya wadadahdi hinan boblen nadan tinanud Kanaan hidih nangappit hi alimuhan di algo hi'onta wah nan wangwang an nungngadan hi Jordan. Ya nihaggonda boh nan kayiw an oak an ma'alih Moreh hinan bobleh ad Gilgal.

³¹ Ot agagga mo tee ya agwatonyu nan wangwang an nungngadan hi Jordan ta ume ayuh nan boblen idat nan Dios an dayawon ta'u i da'yu. Ya nagibbuh'en binagiyu ta da'yu moy munhituhdi ³² ya tigonyu nimpe ta un'unudonyun namin nadan tugun an imbagabaga' i da'yu hi ad uwanin algo.

12

Nan Pinto' Apu Dios An E Pundayawan Nadan Tinanud Israel

¹ Alyon bon Moses di, Datuwe nadan tugun an mahapul an un'unudonyu hinan eyu punhituwan hinan boblen idat nan Dios an dinayaw handidan a'ammod ta'u. ² Ot wa'et

inabakyu nadan tatagun numpunhituhdi ya numpa"ihyun namin nadan pundayawandah nadan billid ya hinadan nabillid ya hinadan pu"un di mun'ahagabong an kayiw. ³ Ta pompa"ihyun namin nadan pun'onnganda ya nadan inha"addan batun dayawonda ya numpu'ulanyu nadan pusti an mangita'dog i Aserah ya nunwatokyu nadan bululda. Ta mama"idda ta malingling di ngadanda i diyen boble. ⁴ Ya mahapul an adiyu iyunnud di atonyun mundayaw hinan Dios an dayawon ta'u hinan atondan mundayaw hinan diosda. ⁵ Mu mahapul an bagaanyuh Apu Dios ta pilionay eyu pangipata'dogan hinan pundayawanyun hiya. ⁶ Ta hidi ya abuh di pangiyayanyuh nadan maghob an mi'nong ya nadan idawatyu ya nadan idatyun mi'apuluh nadan mahapulanyu ya nadan pohdonyun idawat i Apu Dios ya nadan imbagayun idawatyu ya nadan hopap di imbabalen di bakayu ya kalneroyu. ⁷ Ta hidih nan way pundayawan i Apu Dios di pangananyun hina'ammah nadan i'nongyu. Ta mun'am'amlong ayuh nadan wagah nan Dios an dayawon ta'u i da'yu hinadan tinamuwanyu. ⁸ Ta adiyu mo aton nadan umat hitun at'aton ta'u hi ad uwani an way ohaon ukod hinan madadawoh hi atona ⁹ an gapu ta agge ayu ni' dimmatong hinan boblen idat Apu Dios hi punhituwanyu. ¹⁰ Te adi mo madne ya agwatonyu nan wangwang an nungngadan hi Jordan ta ume ayu i diyen boblen idat nan Dios an dayawon ta'u i da'yu. Ta malinggop ayu mohdi te ma"i'd mo ha umalih mangubat i da'yu. ¹¹ Ta hidi

nimpeh nan ibagan nan Dios an dayawon ta'u di pundayawanyu i hiya di pangiyayanyuh nadan imbaga' an maghob an mi'nong ya nadan udum an i'nongyu ya idawatyu ya nadan idatyun mi'apuluh (10) nadan nahapulanyu ya nadan ninomnomyu tuwalin idawat i Apu Dios ya atbohdi nadan mapmaphod an wadan da'yu an imbagayun idawatyu i Apu Dios. ¹² Ta hidih nan pundayawanyuh nan Dios an dayawon ta'u di pun'am'amlonganyun hina'amma ya ta'on on nadan himbutyu. Ya adiyu linglingon ta ayaganyu nadan tinanud Libay an dida nan ma'id ha lutah nidat i dida. ¹³ Ot wahdi ayu'e mo ya adi mabalin hi kumpulnay eyu panginongan hinadan maghob an mi'nong i Apu Dios. ¹⁴ Ta hina nimpen pot'on Apu Dios ya abuh di eyu panginongan hinadan intugun'u i da'yu an i'nongyu. ¹⁵ Mu pinhodyu'e tuwali an mumpalti hinadan wagah Apu Dios i da'yu an halunyu ta ihdayuh nunhituwanyu ya ukod ayu. Ta umat hinan atonyuh nadan ulha an kumpulnay eyu pangipaltian. Ya kumpulna boy mangihda an ta'on on nibilang hi malinis onu agge. ¹⁶ Mu mahapul an adiyu ihday dalan nadan paltionyu mu onyuot ikuyag hinan luta ta ay liting. ¹⁷ Mu adi mabalin hi anonyuh nadan nunhituwanyu nadan idawatyun Apu Dios ya nan mi'apuluh (10) nadan ginapasyu ya nan bayah ya mantekan di olibo. Ya athidi boh nan hopap di imbabalen nadan halunyu onu kumpulnan ninomnomyun idawat onu nadan imbagayun idawatyu an ap'aphodan an idawatyu. ¹⁸ Te mahapul an hinan pinto' nan Dios an dayawon ta'u an

pundayawan i hiya di eyu panganan an da'yun namin an hina'amma ya nadan himbutyu ya nadan tinanud Libay an nunhituh bobleyu ta mun'am'amlong ayun namin hidi. ¹⁹ Ot tigonyu ta adiyu nimpe linglingon nadan tinanud Libay an nunhituh nadan bobleyu.

²⁰ Ya hitun pangipa'ongngalan Apu Dios hinan bobleyu ta mipa'annung nan imbagana ya pinhodyu'en munhidah dotag ya libli ayun munhida. ²¹ Mu nidawwi'e tuwali nan pinto' nan Dios an dayawon ta'u an eyu pundayawan i hiya ya mabalin an hay nunhituwanyuy pumpaltiyanyuh nadan halunyu an pinhodyun ihda. ²² Ya kumpulnan tagu di mangihda an ta'on on mibilang hi malinis onu adi an umat hinan atonyun mangihdah nan ulha. ²³ Mu tigonyu ta adiyu nimpe ihda nan dalana. Te nan dala di ataguwan ya paniyoh on pi'i"anyu nan dalah nan dotag. ²⁴ Ot ikuyagyuh nimpe nan dalah nan luta te adi mabalin hi pi'i"anyu. ²⁵ Ot hi'on unudonyu ta adiyu anon nan dala ya nipto' hidiyen atonyu an umipa'amlong i Apu Dios. Ya nanongnan malinggop ayu ya ta'on on nadan imbabaleyu. ²⁶ Mu nadan niyappit i Apu Dios ya nadan imbagayun idawat i Apu Dios ya mahapul an iyeyu nimpeh nan pinto'na an pundayawan i hiya. ²⁷ Ta hidih nan punggobhan hi mi'nong di pangiyayanyuh nadan maghob an mi'nong mu nan dalana ya ikuyagyuh haggon nan punggobhan ya inihdayu nan dotagna. ²⁸ Ot hanat un'unudonyun namin datuwen tugun an idat'u i da'yu ta wan luminggop ayu ya ta'on on nadan

holagyu. Te nan nipto' an mangipa'amlong hinan Dios an dayawon ta'u di atonyu.

Adiyu Iyunnud Hinan Pundayaw Nadan I Kanaan Hinan Diosda

²⁹ Ot hay umayanyu ya ipa'abak nan Dios an dayawon ta'u i da'yu nadan tatagun nunhituhdi hi ad Kanaan ta mabalin an da'yuy mihukkat hi munhituhdi. ³⁰ Ya tigonyu ta adiyu ipatnan iyunnud i dida hinan eda pundayawan hinadan dakol an diosda. Ya adiyu nimpe alyon di, Agandi anu ta emi tigon di atondan mundayaw hinan diosda ta pangiyunnudanmi. ³¹ Te nan atondan mundayaw hinan diosda ya nunhiglan umipabungot i Apu Dios. Te ta'on on imbabaleda ya gobhonda ta i'nongdah nan diosda.

³² Ot hanat un'unudonyun namin nadan imbagabaga' i da'yu an tugun Apu Dios ta adiyu udman ya adiyu kulangan.

13

Hay Nangibagaan Moses Ta Adida Mundayaw Hinadan Dios Di Udum An Tatagu

¹ Alyon bon Moses di, Onha waha propeta onu ha nanginnilan mangibalin hi in'inop ya imbagana an waday nakaskasda'aw an milagron ma'at ² ya indani ya nipa'annung hidiyen imbagana ta alyonay, Middum ayu ta eta'u mundayaw hinadan dios di udum an tatagu ³ ya hanat adiyu dongdonglon dida. Te hinae ya on pamatnan nan Dios an dayawon ta'u i da'yu ta ma'innila hi'on immannung an hiyay pohpohdonyu hi an namin an pangiyeyu ya

nomnomyu. ⁴ Ot hanat nan Dios an dayawon ta'uy un'unudon ta'u ya ipabaktu ta'u hinan nitaguwan ta'u. Ta unudon ta'u nadan tuguna ta hiya ya abuh di dayawon ta'u ya punhilbiyan ta'u. ⁵ Te hiyay nangikak i dita'uh ad Egypt ta pinogpognay ahimbut ta'u. Ot nadan umat hinan imbaga' an mangalih propetada onu mangalih diday nanginnilan mangibalin hi in'inop ya mahapul an mipapateda ta adi da'yu itudduwan an mangat hinan ipagol nan Dios an dayawon ta'u. Ot mahapul nimpe an ipapateyu dida ta ma'aan hidiyen adi maphod an pangat i diyen eyu pumboblayan.

⁶ Ya atbohadin ta'on on nan hi ibbayu onu imbabaleyu onu ahawayu onu nan nahamad an gayyummyuy mamali i da'yu ta alyonay, Ma'ayu'e ta eta'u middum an mundayaw hinadan dios di udum an tatagu an agge pinatnan di a'ammot ta'u an dinayaw ⁷ an ta'on on nadan dios di udum an tataguh nan nihaggon an boble onu nadan nalpuh nun'idawwin boble ⁸ ya mahapul an adi ayu mihapitan. Ya atbohadin adiyu hom'on dida ya adiyu ibaliw dida. ⁹ Te mahapul an ipapateyu dida. Ta da'yuy mamangulun muntopa i dida ya ahi adhuwan nadan tatagu ¹⁰ ta punhinto-topaanda ta ingganah onda mate. Te nibahhoh diyen atonda an on da'yu baliyan ta du'gonyu nan Dios an dayawon ta'u an namogpog hi ahimbut ta'u hi ad Egypt. ¹¹ Ot donglonyun namin an tinanud Israel ta way ohaon tumakut an e bumalbali ta wan adi mapidwan ma'at ha athidih adi maphod.

¹² Ya wa'et wa'ayuh nan boblen indat Apu Dios

hi pumboblayanyu ta waday donglonyuh nadan udum an boblehdi ¹³ an wadaday e namalbalih nadan ibbayu i diyen boble ta hay dayawonda mo ya nadan dios di udum an tatagu ¹⁴ ya mahapul an ume ayu ta eyu pa'ammahmahan hi'on immannung an inatda. Ta na'innilaanyu'e an waday nunhiglan umipabungot i Apu Dios an ma'ma'at hidi ¹⁵ ya mahapul an patayonyun namin nadan numpunhituhdi ya ta'on on nadan halunda. ¹⁶ Ya inamungyun namin nadan nun'abalol an usalda hi gawwan nan bobleda ya pinu'ulanyuh diyen boble ta miyappit hidiyen boble hi maghob an mi'nong hinan Dios an dayawon ta'u. Ya immathidih diyen boble ta inggana an ma'id ha e munhituhdi. ¹⁷ Ya tigonyu ta ma'id ha ta'on on ohah alanyu i dadiye te mahapul an maghobda. Ta adi bumungot hi Apu Dios i da'yun namin ta on da'yuot hom'on ta punholagon da'yu ta dumakkodakkol ayu te hidiye tuwaliy imbagana i handidan a'ammod ta'u. ¹⁸ Mu gahin nimpey un'unudonyun namin nadan imbagabaga' i da'yun tuguna ta nadan umipa'amlong i hiyay atonyu.

14

Nadan Adida Aton Hi'on Waday Maten Ibbada

¹ Alyon bon Moses di, Dita'u ya mibilang ta'uh imbabalen nan Dios an dayawon ta'u. Ot wada'ey mateh nadan ibba ta'u ya adi mabalin an hugaton ta'uy adol ta'u onu putulon di ibu' ta'u hi nangappit hi angah ta'u an gapuh e ta'u umukayungan. ² Te dita'u ya niyappit ta'u hinan

Dios an dayawon ta'u. Ya hi an namin an tataguh tun luta ya dita'u ya abuh di pinto' Apu Dios hi nabalol an odona.

Nadan Makan Ya Nadan Adi Makan An Animal

³ Mahapul an adi ta'u anon nadan nibilang hi nalugit. ⁴ Ot datuwe nadan animal an mabalin an anon ta'u an umat hinan baka ya kalnero ya gulding ⁵ ya nadan nat'onat'on an ulha ya nadan ma'alih antelop ya ta'on on nadan atap an kalnero ya gulding. ⁶ Ta nadan animal an nagodway kukubda ya pidwondan taptapon di anonda ya mabalin an anon ta'u. ⁷ Mu wadaday animal an pidwondan taptapon di anonda onu nagodway kukubda mu adi mabalin hi anon ta'u an umat hinan kemel ya kuneho ya nan buwot an manu te taptaponda nan anonda mu agge nagodway kukubda ta mibilangdah nalugit. ⁸ Ya adi ta'u bo ihda nan babuy te ta'on hi nagodway kukubda mu adida pidwon an taptapon nan anonda. Ot adi ta'u anon te mibilang hi nalugit. Ya adi ta'u e dapaon hi'onda nate. ⁹ Ya nada'en ma'alah nan nalitingan ya mabalin an ihda ta'u nadan waday uhipda ya higalda. ¹⁰ Mu nadan ma'id ha higalda onu uhipda ya adi ta'u te nibilangdah nalugit.

¹¹ Ya nada'en hamuti an mibilang hi malinis ya mabalin an ihda ta'u.

¹² Mu hay adi ta'u ihda ya nan agila ya nan gayang ¹³ ya nadan nat'onat'on an balug ya falkon ¹⁴ ya ta'on on nadan udum an hamutin mangan hi nate ¹⁵ ya nadan akup ya nan ma'alih kukoo ya nadan udum an nat'onat'on an hamuti.

16 Ya ta'on on nadan nat'onat'on an tukukan ya adi ta'u ihda. 17 Ya athidi boh nadan pelikan ya nadan karion ya kormorant an adi ta'u ihda. 18 Ya adi ta'u bo ihda nadan ma'alih stork ya nadan ma'alih heron ya nadan hoopoe ya littalit. 19 Ya an namin nadan kakkitang an muntay-tayyapan ya adi mihda te mibilangdah nalugit. 20 Mu nadan tumayap an mibilang hi malinis ya mabalin an ihda ta'u. 21 Ya kumpulnan naten animal ya adi ta'u ihda. Mu mabalin an idatyu onu igatangyuh nadan ni'iboblen da'yu te mabalin an ihdada. Mu da'yu'e ya niyappit ayuh nan Dios an dayawon ta'u. Ya adiyu pananum nan gatas di gulding hinan iha"angyu an inlum di gulding.

Hay Aton Hinan Mi'apulu An Mahapulan Hinan Hintawon

22 Mahapul an an namin di nahapulanyu hinan hintawon an bungan di intanomyu ya ihiwweyu nan mi'apulu. 23 Ta iyeyu nadan mi'apuluh (10) nadan ginapasyu ya nan ma'inum ya nan mantekan di olibo ya nadan hopap di imbabalen di bakayu ya kalneroyu hinan pinto' nan Dios an dayawon ta'u an pundayawanyu i hiya ta hidiy pangananyu ta way atonyun mangipa'inghan mangipabaktuh nan Dios an dayawon ta'u hi inggana. 24 Ya winagahan da'yu'e hinan Dios an dayawon ta'u mu ningamut an adiyu abalanan an iyeh nan pundayawan ta'u i Apu Dios nadan mi'apuluh nadan nahapulanyu an gapu ta adawwiw nunhituwanyu 25 ya mabalin an inginayu nan mi'apuluh (10) nadan

nahapulanyu ta mumbalin hi pihhu ya hiyay inyeyuh nan pundayawan i Apu Dios. ²⁶ Ta dimmatong ayu'ehdi ya hidiyey ingnginayuh nadan pinhodyun idawat an umat hi baka onu kalnero ya bayah ya nadan udum an ma'inum onu nadan udum an pinhodyu. Ta hidih nan pundayawanyu hinan Dios an dayawon ta'u di pangananyun hina'amma ta mun'am'amlong ayu. ²⁷ Ya adiyu nimpe linglingon an ayagan nadan tinanud Libay hinan boblen nalpuwanyu ta da'yun namin. Te dida ya ma'id ha lutah midat i dida an adi umat i da'yu. ²⁸ Ya hinan mi'atluh tawon ya hay atonyuh nan mi'apuluh (10) nan nahapulanyu i diyen tawon ya iyeyuh nan balen pangi'amunganyuhdih nan bobleyu. ²⁹ Ta midat hinadan tinanud Libay te ma'id nimpe ha midat hi lutada. Ya midat di udum hinadan ni'iboblen da'yu an nalpuh udum hi boble ya nadan nun'apuhig ya nun'abaluh an ibbayu ta waday anonda. Ot atonyu'ehdi ya umannung an wagahan nan Dios an dayawon ta'u nadan itamuyu.

15

Nan Mi'apituh Tawon

¹ Alyon bon Moses di, Wa'et tuwen magibbuh nan mi'apituh tawon ya mahapul an adiyu mo ipabayad an namin nadan impa'utangyu. ² Ta adiyu mo hingilon nadan ibbayun tinanud Israel an waday inutangdan da'yu. Te nadatngan nan imbagan Apu Dios an punlinglinganyuh nadan impa'utangyu. ³ Mu wada'ey impa'utangyuh

nadan ni'iboblen da'yu an nalpuh udum hi boble ya nanongnan hingilonyu dida. ⁴ Mu unhaot ma"id ha nawotwot i da'yu. Te hidiyen boble an idat nan Dios an dayawon ta'u an eyu pumboblayan ya wagahan da'yun hiyahdi. ⁵ Mu gahin nimpeh on un'unudonyun namin nadan tuguna an imbagabaga' i da'yuh ad uwani. ⁶ Te imbagan nan Dios an dayawon ta'u an wagahan da'yu. Ta mabalin an mumpa'utang ayuh nadan tatagun nalpuh nat'onat'on an boble mu bokon da'yuy umutang i dida. Ya atbohndin mun'ap'apu ayuh nadan nat'onat'on an boble an ma"id ha mabalin hi umalin mun'ap'apu i da'yu hi malpuh udum hi boble. ⁷ Mu hi'on wahdi ayu ya wadadah nadan ibbayu ha maligatan an mahapulday boddang ya adiyu ukuhan ta boddanganyu dida. ⁸ Ta pa'utanganyu didah nan mahapulda. ⁹ Ya adi bo gapu ta tuwen mapogpog nan mi'apituh tawon ya adiyu mo pa'utangan nadan maligatan an ibbayu. Te atonyu'ehdi ya mabalin an ililidan Apu Dios nan adiyu hummo'an ya mumbahul ayu. ¹⁰ Ot hiya nan idatyu nan utangonda ta adiyu ukuhan dida. Ot an namin an tamuwanyu ya wagahan nan Dios an dayawon ta'u. ¹¹ Ya hinan boble an umayanyu ya adi mabalin an ma"id ha nawotwot. Ot hiya nan ibaga' i da'yu ta mundadaan ayun bumoddang hinadan ibbayu ya nadan udum an mahapulday boddangyu.

Nadan Baal An Tinanud Israel

¹² Alyon bon Moses di, Hi'on waha ibbayuh tinanud Israel hi ihbutnay adolna i da'yu ta

mumbalin hi himbutyu hi onom di tawon mu hinan mi'apituh tawon ya mahapul an ilubusyu ta liblin makak. ¹³ Ya ilubusyu'e ya adi namaag ya intuda'yu an ma'id ha idatyun hiya. ¹⁴ Ta adiyu ukuhan an mangdat i hiya hi kalnero ya nadan ginapasyu ya bayah an miyunnudan hinan wagah an indat nan Dios an dayawon ta'u i da'yu. ¹⁵ Te nomnomnomonyu'e ya ta'on on dita'u ya numbalin ta'u ni' hi himbut hi ad Egypt mu binoddangan dita'u hinan Dios an dayawon ta'u. Ta hiyah tuwe nan athituy itugun'u i da'yu hi ad uwani. ¹⁶ Mu hi'on hidiyen himbutyu ya alyona i da'yu di, Adi' pohdon an makak te pohpohdon da'yun hina'amma ya mabalin mon inaynayunan muntamun da'yu. ¹⁷ Ot hay atonyu ya iyeyuh nan way panton di baleyu ya tinlo'yuy ingana. Ta pangimatunan an hiya ya himbutyuh ingana. Ya atbohdiy atonyuh nan babain himbutyu hi'on athidiy pinhodnan ma'at. ¹⁸ Mu hi'on pohdondan malibli ya adi ayu mahkitan ot nan onom di tawon an nunhilbiyanan da'yu ya dubliy tinamuwana mu nan mipabo'laan. Ot atonyu'eh tuwe ya wagahan da'yuh nan Dios an dayawon ta'u hi an namin an tamuwanyu.

Nan Hopap Di Imbabalen Nadan Animalyu An Tangbal

¹⁹ Nadan tangbal an hopap di imbabalen di halunyu ya niyappit hinan Dios an dayawon ta'u. Ot mahapul an ihiwweyu dadiye ya adiyu pun'aladuwon nadan baka an inhiwweyu. Ya ta'on on nadan kalneron inhiwweyu ya adiyu pukisan. ²⁰ Ya atawotawon on inhiwweyu ya

inyeyuh nan pinto' nan Dios an dayawon ta'u hi pundayawanyu ta hidiy pangi'nonganyu ya hidiy nangananyun hina'amma. ²¹ Mu na'en waday bahbahnan animal an umat hi napilay ya napilok ya adi mabalin an i'nongyuh nan Dios an dayawon ta'u. ²² Ot mabalin an namaag ya pinaltiyuh nan nunhituwanyu ya inihdayuhdi an umat hinan dotag di ulha. Ya kumpulnay mangihda an ta'on on nan agge nibilang hi malinis. ²³ Mu mahapul nimpén adiyu ihda nan dalana. Ta namaag ya ingkuyagyuh nan luta an ay liting.

16

Hay Punnomnommandah Nihwangandah Ateh Ad Egypt

¹ Alyon bon Moses hinadan ibbanan tinanud Israel di, Nadatngan'e nan bulan di Abib ya nginilinyu nan punnomnomnoman ta'uh nihwangan ta'uh ateh ad Egypt ta ipabaktuyu nan Dios an dayawon ta'u. Te hiyay nangibaliw i dita'u i diyen bulan di Abib an awadan ta'uh ad Egypt. ² Ta i'nongyu ha ohah nadan halunyu hinan pot'on Apu Dios an pundayawanyu i hiya. ³ Ta hidiyey punhdayuh nan tinapay an agge nadduman hi yist. Ya hinan pituy algo ya hay anyu ya nan tinapay an agge nadduman hi yist te hiyay inan ta'uh din nakakan ta'uh ad Egypt an nun'awiging ta'u. Ta wan hinaen tinapay an agge nadduman hi yist an anyu di nanongnan mangipanomnom i da'yu hidin nakakan ta'uh ad Egypt an numpalpaligatan ta'u. ⁴ Ot tigonyu

ta hinan pituy algo ya ma"i'd ha matigoh yist hinadan numpunhituwanyu. Ya nan kalnero an paltiyonyuh nan hilong ya tigonyu ta ma"i'd ha mabati hi ingganah nan mawi"it. ⁵ Ya hinaen mi'nong hinan punnomnommanyuh nihwangan ta'uh ateh ad Egypt ya adi mabalin an kumpulnay eyu panganan. ⁶ Ta ammuna nan pot'on Apu Dios hi eyu pundayawan i hiya. Ya hay pangatanyuh nan punnomnommanyuh nihwanganyuh ateh ad Egypt ya hinan mun'ahdom te hidiyey inat ta'uh din nakakan ta'uh ad Egypt. ⁷ Ya inggapayu ta nalutu'e ya inanyu i diye damdaman mahdom. Ta nawi"it'e ya ahi ayu umeh nadan numpun'allunganyu. ⁸ Ya mihipun nimpe i diyen mahdom ya adi ayu mangan hi tinapay an nadduman hi yist hi onom di algo. Ya hinan mi'apituh algo ya na'amung ayu boh nan pundayawanyuh nan Dios an dayawon ta'u ta ma"i'd ha muntamu i diyen algo.

Hay Punhanaan Hi Nagibbuhan Di Ahigapas

⁹ Alyon bon Moses di, Mihipun hinan hopap di ahi gapas ya mumbilang ayuh pituy duminggu. ¹⁰ Ya na'amung ayu ta munhana ayuh nan nagibbuhan di ahigapas. Ta iyaliyu nadan pohdonyun idawat an miyunnudan hinan nunwagah nan Dios an dayawon ta'u i da'yu. ¹¹ Ot mun'am'amlong ayun himpamoble an middum nadan himbutyu ya nadan tatagun ni'iboble ya nadan tinanud Libay ya ta'on on nadan nun'apuhig ya nun'abalu hinan pinilin nan Dios an dayawon ta'u. ¹² Ot nomnomnomonyu an dita'u ya numbalin ta'uh himbut hi ad Egypt

ot tigonyu ta wan unudonyun namin datuwen tugun.

*Hay Ngilinondah Nan Pituy Algo
(Lebitikus 23:33-43; Bilang 29:12-38)*

¹³ Alyon bon Moses di, Wa'et nagibbuh an inilikyu nadan ginapasyu ya numbalinyuh ma'inum nadan kinopalyun bungan di greyp ya nginilinyuh pituy algo nan punnomnomnomanyuh nun'anallungan ta'uh nan inwa'inwa ta'uh din nalpuwan ta'uh ad Egypt. ¹⁴ Ta mun'am'amlong ayun hina'amma ya nadan himbutyu ya nadan tinanud Libay ya ta'on on nadan nun'apuhig ya nun'abalu an mi'iboble i da'yu. ¹⁵ Ta ma'amung ayuh nan pundayawanyu i Apu Dios ta ngilinonyu nimpe hi pituy algo hidiyen punnomnomnomanyuh nun'anallungan ta'uh nadan inwa'inwa ta'u hi nalpuwan ta'uh ad Egypt. Te nan Dios an dayawon ta'u ya waghana nadan tamuwanyu ta waday apitonyu. Ta mun'am'amlong ayun namin an himpamoble.

¹⁶ Ta hinan hintawon ya mumpitlu ayun ma'amung an linala'i hinan tudduwon Apu Dios an pundayawanyu i hiya. Ta ma'amung ayuh nan ngilin di pangananyuh nan tinapay an agge nadduman hi yist ya hinan punhanaanyuh nagibbuh di ahi gapas ya hinan punnomnomnomanyuh nun'anallungan ta'uh nan inwa'inwa ta'uh nalpuwan ta'uh ad Egypt. Ya ma"i ha ume i da'yu hinan pundayawanyu an ma"i ha inodnana. ¹⁷ Ya hay idawatyu ya nan miyunnudan hinan nunwagah nan Dios an dayawon ta'u i da'yu.

Nadan Mapilin Mangipanuh Hi Tatagu

¹⁸ Alyon bon Moses di, Tigonyu bo ta waday pot'onyu hi ap'apu ya mangipanuh i da'yun himpahimpamu'un hinadan boblen idat nan Dios an dayawon ta'u an eyu punhituwan. Ya nadan mapili ya mahapul an nipto' di atondan mangipanuh hinadan tatagu. ¹⁹ Ta ma'id ha pangipanggelanda ya adida mumpabayad hinan tagun waday bahulna. Te nan pihhun ibayadda ya hidiyey ay mamilok hinan mangipanuh hinadan mihahapit an ta'on on hiya ya nanomnoman. ²⁰ Ot hanat nan nipto' di minaynayun an ma'at an miyunnudan hinan tugun ta wan nanongnan munhitu ayuh nadan boblen idat nan Dios an dayawon ta'u i da'yu. ²¹ Ya wa'et impata'dogyu nan punggobhan hi mi'nong i Apu Dios ya tigonyu ta adiyu e ihaggon hidi nan pusti an mangita'dog i Aserah. ²² Ya atbohadin adi ayu mangipata'dog hi batu ta dayawonyu te nan Dios an dayawon ta'u ya nunhiglan aggena pinhod dadiye.

17

Nadan Animal An Waday Bahbahda

¹ Alyon bon Moses di, Adiyu i'nong hinan Dios an dayawon ta'u nan baka onu kalneron waday bahbahna te nunhiglan umipabungot i hiya.

Hay Ma'at Hinan Mundayaw Hinan Dios Di Udum An Tatagu

² Alina'e hi na'innilaanyu an waha ibba ta'un tinanud Israel hinan numboblanyu hi numbahul hinan Dios an dayawon ta'u ³ te imbahona nan tugun Apu Dios an imbaga' i da'yu ot e mundayaw hinadan dios di udum an tatagu onu dinayawna nan algo onu nan bulan onu nadan udum an wadah ad lagud ⁴ ya imbagada'e i da'yu ya mahapul an eyu pa'ammahman hi'on immannung onu agge. Ta immannung'e an waday nunhiglan umipabungot i Apu Dios an ma'ma'at hi bobleyu ⁵ ya mahapul an iyeyuh diyen lala'i onu babaih nan bahhel di alad di bobleyu ya nunhintotopaanyu ta ingganah mate. ⁶ Mu adi mabalin an atonyuhdi hi'on oha ya abuh ha muntistigu te mahapul an wadada ha duwa onu mahuluk hi duwa hi muntistigu. ⁷ Ya mahapul an hay mamanguluh muntopa i diyen tagu ya nan muntistiguh nan numbahulan diyen tagu ya ahida madhun ahitotopa nadan tatagu. Ot athinay atonyu ta wan midinong nan adi maphod an at'attonda.

Hay Atondah Nan Naligat An Mihahapit

⁸ Hi'on waday mihahapit an umat hi pimmate onu nan umat hi pun'a'addiyanan onu nan waha himmugat ta maligatan nadan napilin mangipanuh hi bobleyu ya mahapul an iyeyuh nan pundayawan i Apu Dios. ⁹ Ta iyeyu didah nadan padi an tinanud Libay ya nan napilin mangipanuh i diyen timpu ta diday ukod an mangipanuh. ¹⁰ Ya hi'on nganne nan imbagadan ma'at i diyen inhahapitdahdi hinan pundayawan i Apu Dios ya mahapul an hidiyey ma'unud.

11 Ta hidiyey unudonyu an adiyu ipatnan baliwan nan imbagadah atonyu. 12 Ot mahapul an mipapate nan mungngohen adina abuluton nan imbagan nan napilin mangipanuh ya nadan padi an munhilbih nan Dios an dayawon ta'u. Athidiy atonyu ta mipadinong nan adi maphod an ma'ma'at i da'yun tinanud Israel. 13 Ta punhindodongolan nadan tatagu ya tumakutdan mangathidi.

Hay A'at Di Mumpatul

14 Alyon bon Moses di, Hitun dumatnganyuh nan boblen idat Apu Dios i da'yu ya nagibbuh'en way ohaon immeh nan nituddun eda punhituwan ya wa'et alyonyuy, Mahapul pibon waha patul ta'u an umat hinadan udum an bobleh tun nunlini"odan 15 ya tigonyu ta nan pinhod Apu Dios an mumpatul i da'yu di pot'onnyu. Ot mahapul an hay ohan da'yun tinanud Israel ta bokon hay udum an tatagu. 16 Ya nan mapilin mumpatul ya adi mun'amung hi dakkodakkol an kabayu. Ya adina bo ipatnan mannag hi umeh ad Egypt ta e gumattang hi kabayuhdi. Te ipagol Apu Dios an mumbangngad ayuhdi. 17 Ya mahapul an adina dakolon di ahawana te hidiyey lummuh pan'uganan Apu Dios. Ya mahapul an adina agan hi amung hi silber ya balitu'. 18 Ya wa'et hiya moy patul ya mahapul an itudo'na i ha liblu nadan tugun Apu Dios an malpuh nan nitudo' an wadah nadan padin tinanud Libay. 19 Ya ipa'inghanan bahaon hi abigabigat. Ta wan hi Apu Dios di nanongnah takutana ta unudonan namin nadan tuguna.

²⁰ Athidi'e ya ma"i'd ha atonan mangipabaktuh adolna te ipaddungnay adolnah nan ibbanan tinanud Israel. Ya adina ibahho nadan tugun Apu Dios ta mabalin an minaynayun an hiya ya nadan tanudanay mumpatul hi inggana.

18

Hay Midat Hinadan Padi

¹ Alyon Moses di, Nadan padi ya an namin nadan tinanud Libay ya ma"i'd ha lutah midat i dida. Ot hay itanudda ya nadan midawat i Apu Dios. ² Ta ma"i'd ha lutada an adi umat i da'yun i'ibadan tinanud Israel. Ta hay paddungnah midat i dida ya hi Apu Dios an punhilbiyanda te hiyay hinamadnan imbaga. ³ Ta hay midat hinadan padi hi pahingdah nan baka ya kalneron mi'nong i Apu Dios ya nan lapa ya nan pangal ya nadan minalutu. ⁴ Ya midat bon dida nadan mamangulun gapason ta'u ya nan pinahapah an bayah ya nan mantekan di olibo ya nan mamangulun aanon ta'un dutdut di kalnero. ⁵ Te nan Dios an dayawon ta'u ya pinto'na nadan tinanud Libay hi munhilbi i hiya hi inggana. ⁶ Ot wa'e ta waha tinanud Libay hi taynana nan nunhituwana hi'on pinhodna ta umeh nan pinto' Apu Dios hi pundayawan i hiya ⁷ ya mabalin an hidiy punhilbiyanan Apu Dios an umat hinadan ibbanan tinanud Libay an wahdi i diyen pundayawan. ⁸ Ot nan midat an anon di munhilbihdi hinan pundayawan ya hidiye boy midat i hiya an ta'on on alina hi

waday pihhunan nalpuh nunggattangan nadan pamilyanah gina'uda.

Adiyu Iyunnudan Hinan Adi Maphod An Pangat Di Tatagu

⁹ Alyon bon Moses di, Wa'et wahdi ayu moh nan idat nan Dios an dayawon ta'u an pumboblayanyu ya adiyu iyunnudan hinadan nunhiglan umipabungot i hiya an at'atton nadan tataguhdi. ¹⁰ Ta mahapul an ma"i'd i da'yu ha i'nongna nan imbabalena ta maghob. Ya ma"i'd bo i da'yu ha mumbaki onu munggamud onu mun'abig ¹¹ onu munhapud onu mama"o. ¹² Te hi Apu Dios ya nunhiglay bungotnah nan tagun mangat i danae. Te danaen ato'aton nadan tatagun nunhitu i dadiyen boble ya nunhiglan umipabungot i Apu Dios ta hiya nan pa'aanona dida i dadiyen boble an eyu pumboblayan. ¹³ Ot mahapul an ma"i'd ha aton ta'u hi pumbahulan i Apu Dios. ¹⁴ Te nadan tatagu i diyen boblen midat i da'yu ya nadan mumpumbaki ya mumpumbuyun di dongdonglonda. Mu nan Dios an dayawon ta'u ya adina iyabulut an atonyu dadiye. ¹⁵ Mu hay atona ya pot'ona boy ohan da'yu ta hiyay propetan umat i ha"on. Ot mahapul an unudonyu nan ibagana.

¹⁶ Te imbagayuh nan Dios an dayawon ta'u hidin awadan ta'uh nan billid hi ad Horeb an alyonyuy adi mabalin an da'yuy humapitana ta donglonyu nan ibagana ya tigonyuh nan mundalang hi awadana te tumakut ayu te alyonyuh on ayu mate.

¹⁷ Ot alyon Apu Dios i ha"on di, Nipto' hinaen imbagada. ¹⁸ Ot hiya nan pot'o' ha ohan didah propeta an umat i he"an mangipa'innila nadan pinhod'un ipa'innilan dida. ¹⁹ Ot nan tagun ngohayona nan ibaga' i diyen propeta ya dusao'. ²⁰ Mu wada'e ha mangalih ha"on di nalpuwan nan ibagana mu agge immannung onu alyonay nalpuh udum an dios nan inabigna ya mahapul an mipapate.

²¹ Ot inayun bon Moses an alyon di, Wan alyonyu on nganney panginnilaanmi hi'on immannung an nalpun Apu Dios nan abigon di ohan propeta onu agge? ²² Hay panginnilaanyu hi'on nalpun Apu Dios onu agge nan inabig nan propeta ya wa'et alyonay nalpun Apu Dios muden adi umannung ya hidiyey atiganan agge immannung an nalpun Apu Dios hidiyen inabigna te hidiyen inabigna ya nalpuh nomnomna. Ta hiya nan adi ayu tumakut i hiya.

19

Hay Bumtikan Nan Waday Pinatenan Aggena Inatta

¹ Alyon bon Moses di, Hi Apu Dios ya adi mibahhon ma"idona nadan tatagun nunhituh nan boblen idatnan da'yu ta da'yuy mihukkat hi e munhituhdi. ² Ot hay atonyu ya puntuluwonyuh diyen boble ya pinto'yuy hinohha an boblen nigawwa i dadiyen tulu. ³ Ya iniphodyu nadan kalatan mangipluy i dadiyen tulun boblen bumtikan nadan waday pinatena an aggena inatta. ⁴ Ot hi'on waday pinaten di ohan tagu

mu aggena inatta ya mabalin an bumtik ta e mipa"eh kumpulna i dadiyen tulun boble. ⁵ An umat i ha duwah tatagu hi e munlongoh kayiw mu indani ya nibaddih nanulun di wahe ya niknah nan oha ot mate. Athidi'ey ma'at ya mabalin an bumtik ta e mipa"eh hi oha i dadiyen boble. ⁶ Mu onha oha nan boblen bumtikan ya mabalin an alina ya akhupan nan mangi'awit ya pinatena an gapuh bungotna an ta'on on aggena inattan namate hinan ibbana. ⁷ Ta hiya nan imbaga' an tuluy bobley pot'onnyu. ⁸ Ya di'et idoldol nan Dios an dayawon ta'u ta bumillog hidiyen eyu pumboblakan an imbagana nadan a'ammod ta'u an idat i da'yu ⁹ ya udmannyu boh tulu nan boblen bumtikan nadan waday pinatena aggena inatta. Ot hi Apu Dios ya ipa'annungna nan imbagana hi'on un'unudonyu datuwen tuguna an imbagabaga' i da'yuh aduwani. Ta hi Apu Dios di pohpohdonyu ya inatyu nadan pohdonan atonyu. ¹⁰ Ot hanat datuway atonyu ta wan adi pamaaggon pinaten nan mangi'awit nan ma"i ha bahulna i diyen boblen idat Apu Dios ta wan ma"i i da'yu ha mibilang hi pimate. ¹¹ Mu hi'on waha ma'ahihhiwoh nan ibbanan tagu ta amod ona e bobota'on ya pinatena ya ahi binumtik hi ohah nadan boblen ipa'ayan ¹² ot hay aton nadan ap'apuh nan boblen nalpuwana ya eda ipa'awit. Ta iyedah awadan nan tulang di pinatena ta patayonda. ¹³ Ta adiyu hom'on hidiyen pimate. Te gahin di mipadinong di papatte i dita'un tinanud Israel ya ahi mapmaphod di ma'at i

da'yu.

Hay Udum Hinan Nitugun Hinadan Tinanud Israel

¹⁴ Alyon bon Moses di, Hitun eyu pumboblayan i diyen boblen idat Apu Dios i da'yu ya hanat adiyu e idalhin di muhon an inha"ad di a'ammodyu. ¹⁵ Ya adiyu bo ibilang an numbahul di ohan tagu hi'on oha ya ammuna ha muntistigu ta ingganah on waha duwa onu tulu. ¹⁶ Ya alina'e hi waha taguh mangali hi numbahul nan ohan tagu ¹⁷ ya hay atonyu ya umedan duwah nan pundayawan ta humalyaon nan padi onu nadan mangipanuh hi mihahapit ¹⁸ ta ihamaddan mummahmah hi'on immannung hidiyen imbagana. Ya na'innilaan'e an munlayah hidiyen tagun mangali hi numbahul nan ibbana ¹⁹ ya nan dusan nan alyonay numbahul ya hiyay munholtap. Athinay atonyu ta wan mipadinong nan adi maphod an ma'ma'at i da'yu. ²⁰ Ya ta punhindodongolan nadan tatagu ta tumakutdan mangat hi adi maphod. ²¹ Ot hanat adiyu hom'on nan umat hi pimmate ta ipapateyu ya nan waday pinilokna ya pilokonyu ya nan waday pinanguwana ya panguwanyu ya nan waday gininghuyna ya ginghuyonyu ya nan waday pinilayna ya pilayonyu.

20

Hay Imbagan Moses Hi Atonda Hi'on Waday Eda Gubaton

¹ Alyon bon Moses di, Wa'et eyu gubaton nadan binuhulyu ya ta'on hi tigonyun dakdakkolda mu da'yu an nungkakabayuda ya nungkakalesada ya adi ayu tumakut. Te nan Dios an dayawon ta'u an nangikak i dita'uh ad Egypt ya wadan bumoddang i da'yu. ² Ya hinan eyu pi'gubatan ya mahapul an pahapitonyu ni' nan padi hi hinangngab nadan tindalu. ³ Ta alyonay, Da'yun i'iba an tinanud Israel, donglonyu tun ibaga'. Ad uwanin e ayu mi'gubat hinadan binuhul ta'u ya pabikahonyuy nomnomyu ta adi ayu tumakut. ⁴ Te nan Dios an dayawon ta'u ya hiyay mangubat hinadan binuhulyu ta pangabakon da'yu i hiya. ⁵ Ya nagibbuh'en imbaganah diye ya alyon nadan opisyal hinadan tindaluda di, On wada i da'yu ha hiyah inyammanay balena mu aggena inyappit i Apu Dios? Wada'e ya udu'dulnay umanamut ni' te alina ya nateh gubatan ot nat'on an taguy mangiyappit i Apu Dios hinan balena. ⁶ Ya hi'on waha nuntanom hi greyp mu aggena ni' tinamtaman nan bungana ya udulnay umanamut. Te onha mateh gubatan ot hay udum moy mangan hinan bungan nan intanomna. ⁷ Ya hi'on wada bo i da'yu ha nitbi ya udu'dulnay umanamut ta mangahawa. Te onha mateh gubatan ot nat'on di mangi'ahawah nan nitbiyana. ⁸ Ya alyon bon nadan opisyal di, Hi'on wadan da'yu ha adi pa"itpol hi takutna ya udu'dulnay umanamut te indani ya ta'on on nadan ibbana ya tumakutda damdama.

⁹ Ya nagibbuh'en imbagada nan ibagadah nadan tindaluda ya piniliyu bo dohah nadan ibbayu ta diday mangipangpanguluh nadan

nat'onat'on an grupuyu. ¹⁰ Ya wa'et dimmatong ayuh nan boblen eyu gubaton ya ibagayu ni' hinadan tataguhdi hi'on pinhoddan mi'hayyup i da'yu. ¹¹ Ya wa'et abulutonda ta ibughulda nadan geyt di bobleda ya mumbalinda mon namin hi ba'baalonyu ta pilitonyu didan muntamu an ta'on an adida pohdon. ¹² Mu adida'e tuwali pohdon an mi'hayyup i da'yu te pohdondan mi'gubat ya lini"ubyuy bobleda. ¹³ Ya impa'abak'en Apu Dios dida i da'yu ya patayonyun namin nadan linala'i. ¹⁴ Ya nada'en binabai ya u"unga ya nadan animalda ya an namin nadan wada i diyen boble ya alanyu ta mabalin an usalonyu te indat nan Dios an dayawon ta'u dadiye i da'yu. ¹⁵ Ot athinay atonyuh nadan nun'ibata"an an boblen agge niddum hinan nidat i da'yun pumboblayanyu. ¹⁶ Mu hinada'en boblen indat Apu Dios i da'yu ya inabakyu'e dida ya mahapul an patayonyun namin nadan numpunhituhdi. ¹⁷ Ta ma"idonyun namin nadan tinanud Kanaan an dida nadan tinanud Hit ya tinanud Amor ya tinanud Peres ya tinanud Hib ya nadan i Jebus te hidiyey imbagan Apu Dios hi atonyu. ¹⁸ Te adiyu'e patayon didan namin ya alina ya diday manuddu i da'yuh nadan nunhiglan umipabungot i Apu Dios an pundayawdah nadan dakol an diosda. ¹⁹ Ya wa'et lini"ubyuy ohan boble ya adiyu longhon nadan nun'itanom an bungbunga"an te bokonyu binuhul dida. Ya mabalin an anonyu nan bungada mu ta adiyu nimpe longhon an ta'on on alina hi nadney nunli"ubanyu i diyen boble on aggeyu ni' inabak. ²⁰ Mu mabalin an longho-

nyu nadan kayiw an bokon bungbunga'an ta pumpattukanyun manggop i diyen boble.

21

Hay Atondah Nadan Ma'akhupan An Nate An Agge Na'innilay Namate

¹ Alyon bon Moses di, Hi'on waha akhupanyuh pinatedah nan bobleyun indat Apu Dios i da'yu mu agge na'innilaan nan namate ya ² nadan ap'apu ya nadan mangipanuh i da'yu di e manigo hi'on ngannen boble di ni'ihaggon hinan natayan diyen tagu. ³ Ya nadan mangipangpangulu i diyen boble an nihaggon hinan namatayanda ya piliyonda ha pa'ahikkonah baka hi aggeda ni' nuntamuwon. ⁴ Ya inyeda i ha nundotal an agge na'aladu onu natanoman ya nihaggon i ha wa"el an waday litingna. Ya in-tilonyuy bagang diyen baka ta mate. ⁵ Ya nadan padin tinanud Libay ya umedahdi te diday pinto' Apu Dios hi munhilbin hiya ya munwagah ya atbohadin diday mangipanuh hi mihahapit ya mabalin an mangibaga hi'on lebbengnan madusa nan ohan tagu. ⁶ Ot an namin nadan ap'apuh nan boblen nihaggon hinan nangakhupandah nan nate ya ulahanday ta'ledah uhhun nan adol nan baka an naputung di bagangna. ⁷ Ya alyonday, Bokon attog da'miy namate ya aggemi innilah on nganney namate. ⁸ Ya mundasalda ta alyonday, Da'min mibilang hi tatagum Apu Dios an inilpum hi ad Egypt ya hituwen tagun ma'id ha bahulna an pinateda ya dawatonmin he"a ta adi da'mi pabahulon hi natayana.

Ot athidi'ey atonyu ya adi ayu mabahulan hi natayan nan tagu. ⁹ Ta hidiyen pangunudanyuh nan nipto' hi panigon Apu Dios ya bokon da'yu i diyen bobley madusa.

Hanadan Binabain Na'alah Gubatan

¹⁰ Alyon bon Moses di, Hinan eyu pi'gubatan ya wa'et nangabakon da'yun Apu Dios ta awitonyu nadan inabakyun tatagu ta mumbalindah baalyu ¹¹ ya alina'e hi waha apgohan hi babaih tinigon di ohan da'yu ta pohdonan ahawaon ya mabalin ¹² an awitona ta iyanamutna ya imbaganan diyen babai ta mumpakalbu ya pinutulnay kulkulungna. ¹³ Ya hinukkatana nan inlubungnah din na'abakandah gubat ya imukayungan i ha himbulan an gapuh natayan da amana i inana. Ta nagibbuh'e ya ahi mohpe mabalin an mun'ahawada. ¹⁴ Mu onha nagibbuh an nun'ahawada ya nama"i di namhod nan lala'in hiya ya mabalin an ituda'na ta ukod i hiyah nan umayana. Mu adi mabalin hi ihbut diyen lala'i ya adi bo mabalin hi pumbalinonah baalna te inahawana.

Hay Midat Hinan Panguluwan An Lala'i

¹⁵ Alyon bon Moses di, Hi'on wada i da'yun linala'i ha duway ahawana ya numpaddungdan waday lala'ih imbabaleda ya wa'e ta nan namangulun lala'in imbabalena ya bokon hinan pohpohdonan ahaway nangimbabale ¹⁶ ya ta'on on athidi ya adi mabalin an iyaldana nan midat hi panguluwan an imbabale ta idatnah nan imbabalen nan pohpohdonan ahawana. ¹⁷ Te

hay nitugun ya mahapul an abulutona nan panguluwan an lala'in imbabalena an ta'on on bokon hinan pohpohdonan ahaway nangimbabale ta mundubliy idatna i hiya.

¹⁸ Ya alyon bon Moses di, Ya hi'on waha imbabaleyuh lala'i hi nunhiglay ngohena te ta'on on titilgon da amanan inana ya hiyah diyen adi matugun ¹⁹ ya hay atonda ya iyedan himbaleh nan way geyt diyen numboblayanda an a'am'amungan nadan ap'apuhdi. ²⁰ Ya alyon-day, Hituwen imbabalemi ya mungngohe ya adi da'mi ahan donglon. Ta on han mangan ya han butongnay ato'atona. ²¹ Ya hay aton nadan linala'i i diyen boble ya adhuwandan topon ta ingganah on mate te mahapul an mipadinong nan athidin adi maphod an pangat hinan pumboblayanyu. Ta an namin nadan ibba ta'un tinanud Israel an mangngol i diyen na'at i hiya ya tumakutda ta adida aton di athidi.

Hay Atondah Nan Bimmahul An Tagun Pinateda

²² Ya inalin bon Moses di, Hi'on waha taguh bimmahul ta pinateyu ot eyu itattayun i ha kayiw ²³ ya tigonyu ta adi mabigatan hidi. Te mahapul an eyu ilubu' ya ahi mahdom. Te onha mabigatan hidi ya du'gon Apu Dios hidiyen boble.

22

Hay Bumoddangan Hi Ibba Hi'on Mahapul

¹ Alyon bon Moses di, Hi'on waday inakhupanyu i ha binumtik an baka onu kalneron

nadan ibba ta'un tinanud Israel ya hanat adiyu hintigtigon mu onyuot alan ya imbangngadyuh nan ud bagi. ² Mu hi'on agge nihaggon di balen nan ud bagi onu aggeyu innilay ud bagi ya iyanamutyu ya impapto'yu ta wada'e ha umalih mangibaga ya indatyu. ³ Ya athidi boy atonyuh nan matala' an dongki onu lubang di ibbayu an wa'e ta inakhupanyu ya adi namaag ya tinaynanyu. ⁴ Ya tinigoyu'e ha nikudlih an baka onu dongkin nadan ibbayu an gapu ta madamot nan kinalgana ya adi namaag ya lina"uhanyu mu onyuot boddangan nan ibbayu an mangipata'dog.

⁵ Nan babai ya mahapul an adi munlubung hi lubang di lala'i ya athidi boh nan lala'i an mahapul an adi munlubung hi lubang di babai. Te nan Dios an dayawon ta'u ya nunhiglay bungotnah nan mangathidi.

⁶ Ya wa'et inakhupanyu ha buyan di hamutih nan awon onu hinan kayiw an waday hamutihdi hi inobobana nan itlugna onu nadan impahna ya adiyu alan nan hi inana ya nan impahna.

⁷ Mu mabalin an alanyu nadan impahna onu nan itlugna mu ta adiyu ilagat nan hi inada. Athidi'ey atonyu ya luminggop di nitaguwanyu ya atbohdi madukdukkey pi'taguwanyu.

⁸ Ya wa'et mangiyamma ayuh bale ya tigonyu ta hawananyu nan nunlini"odan nan nundotal an atop di baleyu ta ma"id ha ipabahuldan da'yuh nagah an nalpuh atop ot mate.

⁹ Ya wa'et muntanom ayu ya adiyu tanoman hi bokon greyp nan numbattanan nadan intanomyun greyp. Te atonyu'ehdi ya mibilangdah

nalugit nadan bungan nan nitanom hidi ya ta'on on nadan bungan nan greyp.

¹⁰ Ya mun'aladu* ayu'e ya adiyu pun'ohhaon hi ohan panakul nan baka ya nan dongki.

¹¹ Ya adiyu ilubung nan na'abol an nun'uddum nan hinulid an nadutdutan hinan hinulid an linen. ¹² Ya mangiyamma ayu'e hi mi'oddah hinan lubungyu ya ha"adanyuh baluybuy nan opat an dugguna.

Hay Atonda Hi'on Waha Lala'ih Nangahawa Ya Indani Ya Aggena Pinhod Nan Ahawana

¹³ Hi'on waha lala'i hi nangahawa mu indani ya na'aan di naminhodnah nan ahawana ¹⁴ ta dakol di umipabain an ipabahulnah nan babai an alyonay na'innilaana hidin nun'ahawada an waday udum hi inilo'nah din aggeda nun'ahawa ¹⁵ ya mahapul an waday ipatigon nan a'ammod diyen babai hinadan mangipanuh hi mihahapit an uggan ma'amung hi way geyt diyen boble an layah nan ipabahul nan lala'ih nan imbabaleda. ¹⁶ Ta alyon nan hi aman nan babaih nadan mangipanuh hi mihahapit di, Inyabulut'u an ahawaon naen lala'i tun imbabale' mu tanganu on ad uwani ya athinay atona i hiya. ¹⁷ Ya ngalngalam ta impaklanah nan imbabale' di ababain an alyonay waday udum hi inilo'nah din aggeda nun'ahawaan. Mu wahtu tee nan panginnilaan an layah nan ipabahulna.

---

* **22:10** 22:10 Hay a'at di pun'aladuwon di Judyu ya duway animal hinan ohan panakul. Ya manu'e hi adi mabalin an munduwada nan baka ya dongki hinan ohan panakul ya mibilang hi malinis nan baka mu na'en dongki ya mibilang hi nalugit.

Ya impatigodah nadan mangipanuh hi miha-
hapit nan luput an nalo'anda an mangipatigo
hi ama"id ha inilo' nan babai hidin aggena
nun'ahawaan. ¹⁸ Ya hay aton mon nadan mangi-
panuh hi mihahapit ya punhuplitdah diyen lala'i.
¹⁹ Ya impa'ukatdan hiya ha hinggahut (100) di
pihhu an silber ta midat hinan hi aman nan
babain imbabaina. Ya adi mabalin hi ibol-
henah† diyen babai hi inggana. ²⁰ Mu hi'on
immannung nan ipabahul nan lala'i an gapu ta
ma"id ha panginnilaan an ma"id ha inilo'nah din
aggeda nun'ahawaan ²¹ ya awitonda nan babai
ya inyedah nan way panton di balen amana ya
nuntopan nadan linala'i i diyen boble ta mate.
Te hidiyen inatna ya ipada"ulan ta'un tinanud
Israel. Ot mahapul an athidiy atonyu ta wan
mipadinong nan athidin adi maphod an pangat.

²² Ya alina'e hi akhupanyu ha babai hi nun-
luktap ya mahapul an mipapatedan duwah nan
lala'i ta way aton naen nagaga"ihon pangat an
mipadinong. ²³ Ya alina'e bo hi waha babaih
nitbi mu indani ya na'akhupan an ni'ilo' i ha
nat'on an lala'i ²⁴ ya mahapul an palah'unonyu
didan duwah nan geyt di bobleyu ya nuntopayu
dida ta ingganah onda mate. Ya manu'eh
pi'pateyu nan babai ya gapu ta agge tinumkuk
ta mumpaboddang hidin na'atana. Ya manu'e
bo hi mipapate nan lala'i ya gapu ta nginhena
nan lala'in nitbiyan diyen babai. Ot mahapul
an mipadinong danaen adi maphod an pangat
i da'yu. ²⁵ Ya hi'on waha lala'i hi inakhupannah

---

† 22:19 22:19 Hay pangalin di udum hinan bolhe ya hiyan.

nan ma"iḏ ha tagu ha nitbin babai ya pinilitnan inilo' ot hidiyen lala'i ya ammunay mipapate. ²⁶ Ot nan babai ya bokona bahul te ma"iḏ ha abalinana an umat hinan tagun pinateda. ²⁷ Ot gapu ta hinan ma"iḏ ha taguy na'atana ya ta'on on muntukuk nan babai ya ma"iḏ damdama ha e bumoddang i hiya. ²⁸ Ya onha waha akhupanyu hi lala'ih pinilitnan inilo' ha mangilog hi babaih agge nalahin ²⁹ ya mamoltah nabongley (50) pihhun silber ta midat hinan hi aman nan babai. Ya mahapul bon ahawaonah diyen babai te nan inatnan hiya. Ya adi mabalin hi ibolhena.

³⁰ Ya adi mabalin an ahawaon ha lala'i nan numbintanan amana te adi mabalin an ngohayona nan hi amana.

23

Hay Adi Mabalin An Mi'yamung Hinan Pundayawan I Apu Dios

¹ Alyon bon Moses di, Nan lala'i an paddung-nay nakapun te waday naputul hi indonana ya adi mabalin an mi'yamung hinan pundayawan i Apu Dios. ² Ya athidi boh nadan nilaglagah an mipagol hi pi'yamungandah nan pundayawan i Apu Dios ta ingganah nan mi'apulun (10) tanudanda. ³ Ya adi bo mabalin hi eda middum hinan pundayawan i Apu Dios nadan tinanud Ammon onu nadan tinanud Moab ta ingganah nan mi'apulun tanudanda. ⁴ Te ma"iḏ ni'mo ha inihmo'dah makan ya liting hi awadan ta'uh nan awon hi nalpuwan ta'uh ad Egypt an ondaot binayadan hi Balaam an imbabalen Beor hi ad Petor hidih ad Mesopotamia ta idutan dita'u.

⁵ Mu nan Dios an dayawon ta'u ya aggena inyabulut an idutan dita'un Balaam. Te on dita'u ot winagahan i hiya an gapu ta pohpohdon dita'un hiya. ⁶ Ot hiya nan adiyu ipatnan mi'hayyup hinadan tinanud Ammon ya nadan tinanud Moab hi inggana. ⁷ Ya adiyu pihulon nadan tinanud Edom te tulang ta'u dida. Ya ta'on on nadan i Egypt ya adiyu pihulon dida te e ta'u ni' ni'iboble hi bobleda. ⁸ Mu mabalin an mi'yamungdah nan pundayawanyu i Apu Dios nadan mi'atluh tanudanda.

⁹ Wa'et e ayu mi'gubat ya tigonyu ta ma"i^d ha lummuh eyu ibilangan hi nalugit. ¹⁰ Ot wada'e i da'yu ha mibilang hi nalugit an gapu ta waday himmawwang hi adolna hinan nahdom ya mahapul an mibata"an ni' hinan nun'allunganyu. ¹¹ Ta mun'ahdom'e ya e nun'amoh ya ahina imbanggad hinan nun'allunganyu hi'on nalimuh nan algo. ¹² Ya tigonyu bo ta nan nibata"an hinan nun'allunganyu di eyu pungkahhelyatan. ¹³ Ya odnanyu ha punga"utyu ta tabbunanyu nan kimmahhelyatanyu. ¹⁴ Te nan nun'allunganyu ya niyappit hinan Dios an dayawon ta'u ta hiya nan tigonyu ta nanongnan mibilang hi malinis ta nanongnan ibaliw da'yu i hiya ta boddangan da'yuh nadan binuhulyu. Ot gahin di ma"i^d ha tigonah umipabain hinan nun'allunganyu ta wan adi da'yu iwalong i hiya.

¹⁵ Ya onha waha himbut hi binumtik ya immalin mumpaboddang i da'yu ya adiyu piliton an pumbanggadon hinan ud himbut i hiya. ¹⁶ Ta ta'on on mi'hitun dita'u hinan boble an pinhodnan e punhituwan. ¹⁷ Ya mahapul an ma"i^d i

dita'un tinanud Israel ha babai onu linala'i hi mumpabpabbayad hi adolnah nan pundayawan di udum an tataguh nan diosda. ¹⁸ Ya mahapul an adiyu ipatnan iyeh nan pundayawanyuh nan Dios an dayawon ta'u nan bino'lan ha lala'i onu ha babai hi mumpabpabbayad hi adolna ta hidiyey idatnah nan imbaganan idatna te umipabungot hinan Dios an dayawon ta'u.

¹⁹ Ya wada'ey ipagawatyuh nadan ibba ta'un tinanud Israel an umat hi pihhu onu makan ya adi ayu munhingil hi pulsintuna. ²⁰ Mu hi'on hay numpagawatanyu ya nadan tatagun ni'boblen da'yu ya mabalin an hingilonyu dida hi pulsintuna. Mu adi ayu munhingil nimpe hi pulsintu hinadan ibbayun tinanud Israel ta way aton nan Dios an dayawon ta'u an munwagah i da'yuh nan boblen eyu punhituwan. ²¹ Ya hi'on waday imbagayuh nan Dios an dayawon ta'u hi atonyu ya mahapul an adi mabayag ya impa'annungyu ta adi hiyay gumapu hi pumbahulanyu. ²² Mu hi'on ma'id ha imbagayuh atonyu ya adi ayu mumbahul. ²³ Mu wada'e tuwaliy imbagayuh atonyu ya mahapul an ipa'annungyu te da'yuy ud nomnomon hinan imbagayun Apu Dios.

²⁴ Ya ume ayu'e hinan tinanoman di ibbayu hi greyp ya mabalin an aganyuh a'an hidi hinan bungana. Mu adi ayu mangalah iyanamutyu. ²⁵ Ya athidi boh nan puntanoman an tinanoman di ibbayu hi wit an mabalin an mangala ayuh utimonyu mu adi mabalin hi gapasonryu.

Hay A'at di Alahinan Ya Bolhe

¹ Alyon bon Moses di, Nan lala'i an nanga-hawa mu indani ya na'aan di naminhodnah nan ahawana an gapu ta waday inakhupanah umipabain hi a'at nan ahawana ya mabalin an itudo'na nan gapunah pangibolhayana hinan ahawana ya indatnah nan babai ya ahina impa'aan hi balena. ² Ya onha hidin imma'aan hi balen nan lala'i ya numbintan hidiyen babai ³ ya indani ya ninomnom bon diyen numbintananan ibolhe te waday aggena pinhod i hiya ot mabalin an itudo'na mo damdama nan gapunah pangibolhayana ya indatnah nan babai ya innayunan intuda'. Ot hi'on athidiy ma'at onu mateh diyen lala'i ⁴ ya adi mabalin hi ibangngad nan namangulun ahawana an nangibolhe i hiya ta ahawaona bo te mibilang moh nalugit hidiyen babai. Ya onha ibangngadna ot nunhiglay agge naminhodan Apu Dios. Ot hanat adiyu aton ha athidih pumbahulan hinan boblen indat nan Dios an dayawon ta'u i da'yu.

Hanadan Nat'onat'on an Tugun

⁵ Nan lala'i an hiyah nangahawa ya adi mabalin hi e mi'gubat ya adi midattan hi nalgat an tamu ta mabalin an umohnong ni' hi bobleda hi hintawon ta wan ipa'amlongnah ahawana.

⁶ Ya wada'e ha ipagawatan ta'u ya adi ta'u alan nanunggilingana ta hidiyey pangidonan ta'u. Te hidiyey punggilingandah nan iha"angdah itanuddah abigabigat. ⁷ Ya onha wadan dita'un tinanud Israel ha inibtiknay ohah nadan ibba ta'u ta pumbalinonah himbut onu ena igattang ta

mumbalin hi himbut ot mahapul an mipapateh diyen nangibtik. Athituy atonyu ta wan mipadinong nan adi maphod an pangat i da'yu.

⁸ Ya hi'on wadan da'yu ha nunhiglay gulidna* ya mahapul an unudonyu nan ibagan nadan tinanud Libay an padi ta atonyun namin nadan imbaga' i dida hi atonyu. ⁹ Ta nomnomonyu din inat nan Dios an dayawon ta'u i Miriam hidin nalpuwan ta'uh ad Egypt.

¹⁰ Ya wada'ey ipagawatyuh nan ibba ta'un tinanud Israel ya adi namaag ya imme ayuh balen diyen tagu ya eyu inala nan imbagana an pangidonanyun gina'una. ¹¹ Unhaot haddonyu ta ukod nan tagun mangilah'un hi balena ya indatna i da'yu. ¹² Ya hi'on ma'ma"idan hidiyen tagu ta ammunay lubungnah ipalendahna ya alanyu ¹³ mu tigonyu ta ipabangngadyun hiya hinan mahdom ta usalonah nan alo'ana. Ot athidi'ey atonyu ya ongal di punhanaana i da'yu. Ya hidiyen atonyu ya ibilang da'yuh nan Dios an dayawon ta'u hi maphod. ¹⁴ Ya hi'on waha puntamuwonyu hi nawotwot an ni'iboblen da'yu onu ha ibba ta'un tinanud Israel ya adiyu palodpodon an mangidat hinan bino'lana. ¹⁵ Ta nagibbuh'e nan nuntamuwana i diyen algo on indatyu nan bino'lana te namnamaonan idatyu ta igatangnah anona. Te onha adiyu idat ya mumpahpahmo' i Apu Dios ot bahulyu.

---

* **24:8** 24:8 Hituwen gulid ya mabalin an miyaldan hi udum an tagu ya ta'on on hinan dingding. Ya nan tagun wadah tuwen gulid ya mahapul an e mun'ohha te mibilang hi nalugit. **24:9** 24:9 Bilang 12:1-16

16 Nan ammod ya adi mabalin an hiyay mipapate an gapuh bahul nan imbabalena. Ya athidi bon numbahul'e nan ammod ya adi mabalin an nan imbabalenay mipapate. Ot nan numbahul ya hiyay mipapate.

17 Ya tigonyu ta nan lebbengnan midat hinadan nun'apuhig ya hinadan ni'iboblen da'yu ya immannung an midat i dida. Ya adiyu pi'yalay lubang nan nabalulu ta pangidonanyuh nan impagawatyun hiya.

18 Adiyu linglingon nan numbalinan ta'u ni' hi himbut hi ad Egypt ta ingganaot ihwang dita'u hinan Dios an dayawon ta'u. Ot hay itugun'u i da'yu ¹⁹ ya hi'on waday ginapasyu hinan puntanoman ot malingling ya adi ayu mumbangngad an e mangala. Punnanongonyuhdi ta alan nadan ni'iboblen da'yu ya nadan nun'apuhig onu nadan nun'abalu. Te atonyu'ehdi ya umannung an wagahan Apu Dios an namin nadan tamuwanyu. ²⁰ Ya inapityu'e bo nan bungan di intanomyun olibo hi namingham ya adi mahapul hi pidwonyu bon e polagon. Punnanongonyuhdi nadan nabati ta alan nadan ni'iboblen da'yu ya nadan nun'apuhig ya nadan nun'abalu. ²¹ Ya athidi boh on ayu mun'apit hi greyp an adiyu e pidwon an apiton nadan nabati ta bagin nadan ni'iboblen da'yu ya nadan nun'apuhig ya nadan nun'abalu. ²² Ot adiyu nimpe linglingon nan numbalinan ta'u ni' hi himbut hi ad Egypt. Ta hiya nan intugun'u danae i da'yu ta danaey atonyu.

25

Hay Dusan Nan Numbahul

¹ Alyon bon Moses di, Hi'on wadaday duwa i da'yu an nunhindadalom ya hidin nahumalyada ya imbagan nan mangipanuh hi mihahapit hi'on nganne i dida di numbahul ya nan agge ² ya hi'on hay nibagah dusan nan numbahul ya mahuplit ot mahapul an munlu'bub hi awadan nadan mangipanuh hi mihahapit ta bilangonday huplitna an miyunnudan hinan nibagan dusana. ³ Mu adi mabalin an mahuluk hi napat (40) di huplitna ta adi nunhiglay ibabainan diyen numbahul.

⁴ Ya mahapul an adiyu bunguton di to'on nan baka hi'on mun'ilik.

⁵ Ya onha wadada ha hina'aggih linala'i ya indani ya natey oha i dida mu ma'id ha imbalena ot mahapul an ahawaon nan hi ibbanan lala'i nan nabalun hi ayduna ta bokon nadan udum an tataguy pumbintanana. ⁶ Ya nan mamangulun lala'in imbabaleda ya mibilang hi imbabalen nan nate ta adi mapogpog di ngadana i da'yun tinanud Israel. ⁷ Mu onha adi pohdon nan hi ibban nan nate an ahawaon nan nabalun babai ya umeh diyen babai hi awadan nadan mangipanuh hi mihahapit hidih nan way geyt di boble. Ya alyonay, Nan hi ibban nan naten ahawa' ya adina pohdon an waday mibilang hi holag ibbana ta adiya' pumbintanan. ⁸ Ot hay aton nadan mangipanuh hi mihahapit ya

ipa'ayagdah diyen lala'i ta mi'hapitdan hiya. Mu hi'on hiyah diyen adina pohdon ⁹ ya ume nan nabalun babai ya inaanay ohah nan hapatut diyen lala'i ta punhintiggan nadan mangipanuh hi mihahapit. Ya tinukpaanay angahna ya alyonay, Hituwey ma'at hinan tagun adina pohdon an waday holag nan hi ibbana. ¹⁰ Ta mihipun i diye ya hay pangalida i diyen himpamu'un ya pu'un di ma'id ha hapatutna.

¹¹ Ya onha mun'awwitday duwan linala'i ya ume nan ahawan di ohan dida ta ena boddangan nan ahawana ta dinapanay indonan nan pi'yawwit ahawana ¹² ot hay atonyuh nan babai ya adiyu hom'on mu onyu ot putulon di ta'lana.

Mahapul An Nipto' Di Pungkiluyu ya Punlukudyu

¹³ Mahapul an nipto' di atonyun mungkiluh nadan igattangyu ta adiyu kulukon nadan gumattang. ¹⁴ Ya adiyu duwwaon di punlukudyu ta nan nipto' an punlukud di usalonyu. ¹⁵ Ot mahapul an nan nipto' di pungkiluyu ya punlukudyu ta madukdukkey punhituwanyuh nan boblen idat Apu Dios i da'yu. ¹⁶ Te nadan tatagun kuluk di atonda ya nunhiglay bungot Apu Dios i dida.

¹⁷ Ot adiyu linglingon nan inat nadan tinanud Amalek i dita'uh din limma"uhan ta'u hi bobleda hi nalpuwan ta'uh ad Egypt. ¹⁸ An aggeda timmakut i Apu Dios ta hidin tinigodan na"able ta'u ya ginubat dita'u ta numpateda nadan ibba ta'un na'udin nabulog. ¹⁹ Ot hiya nan nagibbuh'e an impa'abak Apu Dios i da'yu nadan binuhulyu

ta malinggop ayu moh nan boblen indat Apu Dios i da'yu ya adiyu ibahhon patayon an namin nadan tinanud Amalek ta wan malingling di ngadandah tun luta. Ot hanat adiyu linglingon ta atonyuh tuwe.

26

Hay Pangidawatanyuh Nan Hopap Di Gina-pasyu

¹ Alyon bon Moses di, Wa'et dimmatong ayu mo i diyen boble an idat nan Dios an dayawon ta'u i da'yu ta da'yu moy munhituhdi ² ya alanyu dohah nadan mamangulun apitonyu an bungan di intanomyu ya inha"adyuh nan labba ya inyeyuh nan pinto' Apu Dios hi pundayawanyun hiya. ³ Ya alyonyuh nan padin munhilbi i diyen timpu di, Hituwen inyali' di itiganan nan Dios an dayawon ta'u di nangidatong i ha"on ituwen boble ta impa'annungna din imbagana i handidan a'ammod ta'u. ⁴ Ya inalan'en nan padi nan inyeyu ta iyenah hangngab nan punggobhan hi mi'nong i Apu Dios ⁵ ya imbagayuh nan Dios an dayawon ta'u an alyonyu di, Handin ammodmin hi Jacob an i Aram ya ma'id ha nadutu' hi nunhituwana. Ta imme hi ad Egypt an oh'ohhada nan in'uyugna ot mi'ibobledahdi ya indani ya dimmakkodakkolda ot mumbalin hi ongal di abalinanda. ⁶ Mu hidin paligligaton da'mih nadan i Egypt an numbalinon da'mih himbutda ⁷ ot mumpahpahmo' ami i he"an Dios an dinayaw handidan a'ammodmi ya maphod ta dingngolmu nan dasalmi te tinigom di ligatmi

ya hay emi napalpaligatan hinadan tamumi.
⁸ Ta gapuh nan ongal an abalinam ya nadan atatakut an ina'inatmu ya nadan nakaskasda'aw an impatigom an milagro ya ingkak da'mi hi ad Egypt. ⁹ Ot iyali da'mi ituwen boblen malumong ya makadangyan. ¹⁰ Ot teen ad uwani ya idawat'un he"a Apu Dios nan hopap di bungan nadan intanom'u.

Ot alyon bon Moses di, Impadappuhyu'e ya inha"adyu dadiyeh hangngab nan punggobhan hi mi'nong hinan Dios an dayawon ta'u. ¹¹ Ya inayaganyu nadan tinanud Libay ya nadan ni'iboblen da'yu ta mi"andan da'yun hina'ammah nan punhanaanyun Apu Dios hinadan wagahna i da'yu.

Hay Atonyuh Nan Mi'apuluh Nadan Gapsonyu

¹² Hinan mi'atluh tawon ya nan inhiwweyu an mi'apuluh (10) nadan inapityun bungan di intanomyu ya idatyuh nadan tinanud Libay ya nadan ni'iboblen da'yu ya nadan nun'apuhig ya nadan nun'abalu ta waday anonda ta adida ma'agangan. ¹³ Ya nundasal ayuh nan Dios an dayawon ta'u an alyonyuy, Nagibbuh mon indat'u nadan niyappit i he"a Apu Dios hinadan tinanud Libay ya nadan ni'iboblen da'mi ya nadan nun'apuhig ya nadan nun'abalu an inunud'u nadan tugunmu i ha"on ta agge' imbahho ya agge' liningling. ¹⁴ Ta agge' inan dadiye an ta'on on hidin minomnomana' ya agge' dinapa dadiyeh din nibilanga' hi nalugit ya ma"i' i dadiye ha inyappit'uh nadan numpun'ate. Te

inunud da'a an Dios an dayawonmi ya an namin nadan tugunmu nimpén ha'on. ¹⁵ Ot hanat he"á Apu Dios an wah ad abunyan ya uhdungan da'mi ta wagahan da'min tatagum an tinanud Israel. Ya wagaham boh tuwen pumboblayanmin imbagam i handidan a'ammodmi an idatmu an malumong ya makadangyan.

¹⁶ Ya alyon bon Moses di, Ad uwanin algo ya imbaga' nadan tugun nan Dios an dayawon ta'u ta wan ihamad ta'un un'unudon an namin nadan tuguna ya tutduduna hi an namin an pangiyé"e ta'u ya nomnom ta'u. ¹⁷ Ya ad uwani ya imbagayun alyonyuy hi Apu Dios nimpe di dayawonyu ya un'unudonyu nadan tuguna ya an namin nadan tutduduna ta nan pohdona ya abuh di atonyu. ¹⁸ Ta hiya nan imbagan Apu Dios hi ad uwani an da'yuy tataguna an nabalol hi odona te hidiye tuwali din imbagana. Ot mahapul an un'unudonyun namin nadan tuguna. ¹⁹ Ta hi an namin an tataguh tun luta ya da'yuy pumbalinonah ong'ongngal di abalinana. Ta pemanan da'yu ya mundingngol ayuh abobboble. Ya da'yun tatagu ya niyappit ayu hinan Dios an dayawon ta'u te hidiye tuwaliy imbagana.

27

Hay Atonda Hi Pangagwatandah Nan Wangwang An Nungngadan Hi Jordan

¹ Alyon Moses ya nadan ap'apun di himpahimpamu'un an tinanud Israel di, Mahapul an un'unudonyun namin datuwen imbagabagami

hi ad uwani. ² Ta immagwat ayu'eh nan wangwang an nungngadan hi Jordan ta ume ayuh nan boblen idat nan Dios an dayawon ta'u ya inamungyu ha o'ongal an batu ya pinalitadaanyuh pulaw. ³ Ya intudo'yuhdin namin datuwen tugun ya tuttudun Apu Dios. Atonyu datuwe te ipa'annung mon Apu Dios din imbagana i handidan a'ammod ta'un idatnan boble an malumong ya makadangyan. ⁴ Ta immagwat ayu'eh nan wangwang an nungngadan hi Jordan ya eyu nimpe inamung ha o'ongal an batu hinan nabillid an nungngadan hi Ebal ya pinalitadaanyu nimpeh pulaw.

⁵ Ya inyammayuhdi ha punggobhan hi mi'nong an hay usalonyu ya nan batun agge napahok onu natiktikan hi gumo'. ⁶ Ya ini'nongyuhdi nadan maghob an mi'nong hinan Dios an dayawon ta'u. ⁷ Ya hidi boy pangi'nonganyuh nadan mi'nong hi pi'hayyupanyu i Apu Dios ya inanyu ta mun'am'amlong ayuhdi hinan pundayawan hinan Dios an dayawon ta'u. ⁸ Ya inip'iphodyun intudo' nimpe nadan tugun Apu Dios i dadiyen batun inamungyu ta nalakah bahaonyu.

Hay Dusan Nadan Adi Umunud

⁹ Alyon bon Moses ya nadan padi an tinanud Libay hinadan ibbadan tinanud Israel di, Donglonyu tun ibagami. Dita'u ya numbalin ta'u hi tatagan Apu Dios.

¹⁰ Ot mahapul an un'unudon ta'u nadan tunguna ya tuttuduna an imbagabaga' i da'yu hi ad uwani.

¹¹ Ya alyon bon Moses di, ¹² Immagwat ayu'eh nan wangwang an nungngadan hi Jordan ya ume ayun tinanud Simeon ya tinanud Libay ya tinanud Judah ya tinanud Issakar ya tinanud Joseph ya tinanud Benjamin ta e ayu tuma'dog hidih nan nabillid an nungngadan hi Gerisim ta wagahanyu nadan tatagu. ¹³ Ya da'yu'en udum an tinanud Israel an tinanud Ruben ya tinanud Gad ya tinanud Aser ya tinanud Sebulun ya tinanud Dan ya tinanud Naptali ya e ayu pibo tuma'dog hinan nabillid an nungngadan hi Ebal ta da'yuy mangibaga hinadan pundusan Apu Dios.

¹⁴ Ya da'yu'en tinanud Libay ya ohha'ohhaonyun itkuk hinadan ibbayun tinanud Israel an alyonyuy, ¹⁵ Madusa nan tagun mumpa'ot hi bulul onu mumpanday hi gumo' ya inyammanah ing'ingoh di kumpulna an nunhiglan umipabungot i Apu Dios ya aggena bo udot impa'in'innila ya ena impata'dog ta dayawona.

Ya tobalon nadan tatagun alyonday, Hiya peman.

¹⁶ Ya alyonyu bon tinanud Libay di, Dusaon Apu Dios nan tagun pihulonay hi amana ya hi inana.

Ya tobalon nadan tatagun alyonday, Hiya peman.

¹⁷ Ya alyonyu bon tinanud Libay di, Dusaon Apu Dios nan tagun mangidlig hi muhon.

Ya tobalon bon nadan tatagun alyonday, Hiya peman.

18 Ya alyonyu bon tinanud Libay di, Madusa nan tagun mangipanguluh nakulap hinan nat'on an awon.

Ya tobalon nadan tatagun alyonday, Hiya peman.

19 Ya alyonyu bon tinanud Libay di, Madusa nan tagun mungkuluk hinadan ni'iboblen dita'ou onu nadan nun'apuhig onu nadan nun'abalu.

Ya tobalon nadan tatagun alyonday, Hiya peman.

20 Ya alyonyu bon tinanud Libay di, Madusa nan tagun ilo'nay ahawan amana an adina bainan di hi amana.

Ya tobalon nadan tatagun alyonday, Hiya peman.

21 Ya alyonyu bon tinanud Libay di, Madusa nan tagun mangilo' hi animal.

Ya tobalon nadan tatagun alyonday, Hiya peman.

22 Ya alyonyu bon tinanud Libay di, Madusa nan lala'in mangilo' hinan hi ibbanan babai an ta'on on ohay hi amada onu ohay hi inada.

Ya tobalon nadan tatagun alyonday, Hiya peman.

23 Ya alyonyu bon tinanud Libay di, Madusa nan lala'in mangilo' hinan hi inan ahawana.

Ya tobalon nadan tatagun alyonday, Hiya peman.

24 Ya alyonyu bon tinanud Libay di, Madusa nan tagun mamateh nan ibbanan tagu an ta'on on ma"i'd ha nanginnila.

Ya tobalon nadan tatagun alyonday, Hiya peman.

25 Ya alyonyu bon tinanud Libay di, Madusa nan tagun mumpabayad ta hiyay mamateh nan ma"i'd ha bahulnan tagu.

Ya tobalon nadan tatagun alyonday, Hiya peman.

²⁶ Ya alyonyu bon tinanud Libay di, Madusa nan tagun adina un'unudon datuwen tugun.

Ya tobalon nadan tatagun alyonday, Hiya peman.

28

Hay Wagah Apu Dios Hinadan Na'unud I Hiya

¹ Alyon bon Moses di, Un'unudonyu'e nan Dios an dayawon ta'u ta atonyun namin nadan tuguna an imbagabaga' i da'yu hi ad uwani ya ipabaktu da'yun hiya ta pamanan da'yu hi atagutaguh tun luta. ² Ya an namin datuwen punwagah Apu Dios ya mipa'annung hi'on nanongnan hiya an Dios an dayawon ta'u di un'unudonyu. ³ Ya wagahana nan numboblayanyu ya ta'on on nan nunlini"odan di bobleyu. ⁴ Ya idatnay dakol hi holagy. Ya padakolonay animalyu an umat hi baka ya kalnero. Ya atbohadin pumhod di itanomyu ⁵ ta nanongnan waday gilingonyu hi iyammayuh tinapay. ⁶ Ya an namin di atonyu ya wagahana.

⁷ Ya nadan binuhulyun umalin mangubat i da'yu ya ipa'abak Apu Dios i da'yu ta mahihi"andan kumpulnay bumtikanda. ⁸ Mu da'yu ya wagahana nimpen namin di tamuwanyuh nan boblen idatnan da'yu ta mamapnuy alangyu. ⁹ Ya nanongnan da'yuy ibilangnah tataguna an niyappit i hiya te hiyay imbagana tuwalin atona hi'on inaynaynyu nimpen un'unudon nadan tuguna ta nan

miyunnudan hinan pohdonay atonyu. ¹⁰ Ta tigon di atagutaguh abobboble an da'yuy pinto' Apu Dios ya tumakutdan da'yu.

¹¹ Ya idat Apu Dios i da'yuy dakol an imbaba-leyu ya dakol an halunyu ya dakol an bungan di itanomyu i diyen boblen imbagana i handidan a'ammot ta'u hi idatnan da'yu. ¹² Te ipa'alinay udan hinan punhapulanyu ta pumhod an namin di itanomyu. Ta mabalin ayun mumpagawat hi udum an boble an bokon da'yuy e gumawat.

¹³ Ta pumbalinon da'yu i Apu Dios hi mangi-pangpangulu an bokon da'yuy mi'udih. Ot inaynayunyu'e nimpe an mangun'unud hinadan tugun nan Dios an dayawon ta'u an ibagabaga' i da'yu hi ad uwani ya nanongnan malispitu ayu. ¹⁴ Ot tigonyu ta ma"i'd ha ibahhoyu i datuwen tugun an idat'u i da'yu ta bokon nadan dios di udum an tataguy eyu dayawon ya punhilbiyan.

Hay Dusan Nan Adi Mangun'unud Hinadan Tugun Apu Dios.

¹⁵ Alyon bon Moses di, Mu wa'e tuwali ta adiyu un'unudon hi Apu Dios ta iwalongyun mangun'unud hinadan tuguna ya tudtudunan imbaga' i da'yuh ad uwani ya an namin datuwen pundusana ya ma'at i da'yu. ¹⁶ Ta ma'idutan nan pumboblayanyu ya ta'on on nadan nunlini"odan di bobleyu. ¹⁷ Ya adi umdah nan apitonyu hi itanudyu. ¹⁸ Ya oh'ohhay holagyu ya ta'on on nadan halunyu an umat hi baka ya kalnero. Ya oh'ohha boy ibungan di itanomyu. ¹⁹ Ya ta'on on danay awadanyu ya ma"i'd ha hilbin nadan ilingotanyu. ²⁰ Ya ha ahan di adi maphod ya hi'on

du'gonyuh Apu Dios ya dakol di adi maphod an ma'at i da'yu ta aggeyu innilay atonyu ya nanongnay punligatanyu ta ingganah on ayu madadag. ²¹ Ya ipa'alín Apu Dios di nat'onat'on an dogohyu ta mun'a'ate ayu ta ingganah ma'id ha mabati i da'yu hinan boblen umayanyu. ²² Ya dadiyen dogoh ya umat hinan adi ma'agahan onu nan ay apuy di pudut di adolyu. Ya nunhiglay potang ta madpal an namin di itanomyu ta makulibayatanda ta nunhiglay punligatanyu ta inggana nimpeh on ayu mun'a'ate. ²³ Ya ma'id nimpe ha ipa'alínah udan ta kumulhi nan luta ta lo'tat ya ay gumo'. ²⁴ Ta hay mihukkat hi ay udan ya nadan mun'alihbuk an hupu' ya nadan ay dapul an mun'a'agah an malpuh ad lagud ta inggana nimpeh on ayu madadag. ²⁵ Ya wa'et e ayu mi'gubat ya ipa'abak da'yun Apu Dios hinadan binuhulyu ta mahihi"an ayu an ma'id ha adiyu bumtikan. Ta mumbalin hi atatakut nan ma'at i da'yu. ²⁶ Ya hitun mun'a'ate ayu ya anon di hamuti ya nadan atap an animal di adolyu. Te ma'id ha mangabul i dida.

²⁷ Ta ma'at datuwe i da'yu te ipaholtap Apu Dios i da'yu nadan hinoltap nadan i Egypt an umat hi pogha ya gulid an munnononah ya nan nunhiglay kiyakina an ma'id ha agahna. ²⁸ Ya iyabulut bon Apu Dios ta mun'abobongang ya mun'apipilok ayu ya nunhiglay takutyu. ²⁹ Ta ta'on on mapatal ya mundahdahadah ayun umat ayuh nan napilok. Ya an namin di atonyu ya ma'id ha iyatana. Ya minaynayun an paligligaton da'yuh udum an tatagu. Ya ma'akawan ayu

mu ma"id ha bumoddang i da'yu.

³⁰ Ya nan itbiyanyun babai ya nat'on di mangi'ahawa. Ya atbohdihi nan iyammayun bale an nat'on di mangibale. Ya ta'on on nadan itanomyun greyp ya bokon da'yuy mangan hi bungana. ³¹ Ya ta'on on nadan bakayu ya tigonyuy pamaltiyanda mu adiyu tamtaman. Ya nadan dongkiyu ya piliton nadan binuhulyu an alan ya aggeda imbanggad. Ya ta'on on nadan kalnero ya alan nadan binuhulyu mu ma"id ha bumoddang i da'yu. ³² Ya mumbalindah himbut nadan imbabaleyuh udum hi boble. Ta ta'on onyu hahaddon hi abigabigat di umanamutanda on ma"id. Mu ma"id ha abalinanyu an e mangiyanamut i dida. ³³ Ya hay mangan hinadan bungan di intanomyun nablayanyu ya nadan tatagun aggeyu in'innila. Ta ammuna ayuh eda palpaligaton. ³⁴ Ta gapu i datuwen ma'ma'at i da'yu ya hiyay abonganganyu. ³⁵ Ya ipa'alini nimpén Apu Dios di pogha an mihinap hi adolyu an adi ma'agahan an mihipun hi uluyu ta ingganah dapanyu.

³⁶ Ya iye da'yu ya nan patulyu hi udum an boble ta hidiy eyu pundayawan hinadan dios di udum an tatagu an kayiw ya batu. ³⁷ Ta mumbalin hi atatakut di tigoyu ta amod on da'yu e nganihngihilan hinadan tataguh nadan boblen pangiyayan Apu Dios i da'yu. ³⁸ Ya ta'on on dakol di itanomyu mu oh'ohhay apitonyu te dadagon di dudun. ³⁹ Ya athidi boh nadan itanomyun greyp an ta'on hi ipanapto'yu ya dadagon damdaman di bigih ta ma"id ha ibungadah anonyu ya ma"id

ha iphodyuh bayah inumonyu. ⁴⁰ Ya ta'on on ihinapyu bon muntanom hi bungbunga"an an olibo mu nuwaniy bungada on nun'a'agahda ta ma"id ha iphodyuh lana ya mantekah usalonyu. ⁴¹ Ya wadaday imbabaleyu mu miyedah udum hi boble ta hidiy ibaludanda. ⁴² Ya anon di dudun nimpey intanomyu ya ta'on on nadan bungbunga"an hi bobleyu. ⁴³ Ya nadan tatagun ni'iboblen da'yu ya diday kumadangyan ya ongal di abalinanda. Mu da'yu ya mumbalin ayuh nawotwot an ma"id ha abalinanyu. ⁴⁴ Ta da'yu moy e umutang i dida ya dida moy mun'ap'apun da'yuh nan numboblayanyu.

⁴⁵ Ta danae nadan himpangen ma'at i da'yu ta ingganah on ayu madadag an gapuh adiyu pangun'unudan hinan Dios an dayawon ta'u ya nadan tuguna ya tudtuduna an indatna i dita'u. ⁴⁶ Ta danaen atatakut an ma'at i da'yu di mangipa'innilah nan a'at di pundusan Apu Dios i da'yu ya nadan tanudanyuh inggana. ⁴⁷ Te agge ayu nunhilbih nan Dios an dayawon ta'u hidin mahawwalan di mahapulyu ya hidin malmallingop ayu. ⁴⁸ Ta munhilbi ayuh nadan binuhulyu an ipa'alín Apu Dios i da'yu an ta'on on nunhiglay inagangyu ya inuwohyu ya ma"id ha ilubungyu. Ta nunhiglay punligatanyu ta ingganah on da'yu dadagon i Apu Dios. ⁴⁹ Ya dadiyen ipa'alín Apu Dios an mangubat i da'yu ya malpudah nidawwin boble an nat'on di hapitda an pamaag ya mahanawwangdan ayda agila an mungkohop hi awadanyu. ⁵⁰ Ya atatakut di pangatda an ma"id ha lispitudah nadan amamma ya ininna

ya ma"i'd bo ha homo'dah nadan goggolang.
⁵¹ Ya diday mangpuh nadan halunyu ya nadan intanomyu ta ingganah on da'yu dadagon i dida. Ta ma"i'd ha batiyondah nadan intamuyun makan ya ta'on on nan pinahapah an bayah ya lanan di olibo ya kalnero onu baka ta inggana nimpeh on ayu madadag. ⁵² Ya li"ubondan namin nadan boblen indat Apu Dios i da'yu ta pa"ihonda nadan binattun alad an pundinolanyu hi mangibaliw i da'yu. ⁵³ Ya i diyen punli"uban nadan binuhulyu hi bobleyu ta paligaton da'yu i dida ya adi ayu pa"itpol hi inangangyu ta ta'on on nadan u"ungan imbabaleyu an indat nan Dios an dayawon ta'u on pun'a'anyu. ⁵⁴ Ta ta'on on nadan linala'in nunhiglay uleda ya mumbalinda hi ma"i'd ha homo'dah nadan hi ibbada ya ta'on on nan pohpohdondan ahawa ya nadan nabatin imbabaleda. ⁵⁵ Ta adida idattan didah nan anondan lamoh di imbabaleda an gapu ta ma"i'd ha udum hi makan te lini"ub da'yu nimpeh nadan binuhulyu. ⁵⁶ Ya atbohdihi nan nunhiglay ulenan babai an handi'e ni' ya adina pohdon di nalugit an ta'on on ha ena dumallanan hinan luta ya onha mabalin ot adina igatin hinan luta mu i diyen a'atana ya ukuhana nan ahawana ya nadan imbabalena ⁵⁷ ta adina ipatpatigo ya inana nan pi'yayyam an imbabalena ya ta'on on nan balayyana. Te ma"i'd nimpe ha makan i diyen punli"uban nadan binuhulyu hi bobleyu. ⁵⁸ Ta athinay ma'at i da'yu hi'onyu adi un'unudon nadan tugun an nitudo' ituwen liblu ta bokon hanan ma"i'd ha nihippatan di amaphodnan Dios di dayawonyu.

59 Ya pa'alijona boy atatakut an dogoh i da'yu ya nadan tanudanyu ta holtaponyuy ma'id ha nipaddunganan ligat ya dogoh. 60 Ya handidan takutanyun nunhiglan dogoh ad Egypt ya ma'atdan namin i da'yu. 61 Ya ta'on on nadan udum an dogoh an agge nitudo' ituwen Nitudo' an Tugun ya ma'at i da'yu ta ingganah on ayu nimpe mun'a'ate. 62 Ta ta'on on ayu dakkodakkol ni' an umat hi dinakol di bittuwon hi ad lagud ya ammuna ha oh'ohha hi mabati i da'yu. Ot athituy ma'at i da'yu hi'onnyu adi un'unudon nan Dios an dayawon ta'u. 63 Ta nan ongal an naminhod Apu Dios an nunwagah i da'yu ta dimmakol ayu ya pinumhod ayu ya athidi mo boy naminhodnan manadag i da'yu ta ingganah on ayu mama'id hinan boblen eyu pumboblaysan. 64 Ta iwakat da'yun Apu Dios hi abobbobleh tun luta. Ta e ayu mundayaw hinadan dios an dayawondan kayiw ya batuy niyamma an aggeyu in'innila ya ta'on on handidan a'ammodyu ya aggeda innila dadiyen dios. 65 Ya i dadiyen boble ya ma'id ha e luminggopan di nomnomyu an hay eyu umanamutan di minonomnom i da'yu. 66 Ya hay itakutyuh abigabigat ya ahilohilong ya hay eyu atayan. 67 Ya nawi'it'e on pohdonyun mahdom. Ya indanit nahdom ya pohdonyu bon mabigat. Te abigabigat on nunhiglay takutyuh nadan tigotigonyun ma'ma'at. 68 Ya ta'on on imbagan Apu Dios hi adiyu ipatnan ibangngad hi ad Egypt mu lo'tat ya milugan ayuh papol ta ibangngad da'yun hiya hi ad Egypt. Ya hay awadanyuhdi ya eyu ihbut di adolyu ta mumbalin ayuh himbut

nadan binuhulyu mu ma"id ha naminhod an mangattang i da'yu.

29

Hay Intugutugun Moses Hinadan Tatagu

¹ Datuwen imbagabagan Moses hinadan tinanud Israel hi ad Moab ya datuwe nadan imbagan Apu Dios an atona i dida ta middum hinadan imbagana hi atonda hidin wadadah nan billid hi ad Horeb.

² Ya hi Moses ya inayagana bon namin nadan ibbanan tinanud Israel ot alyonay, Dita'u ya tinannigo ta'u nadan ina'inat Apu Dios hinan patul hi ad Egypt ya nadan ap'apun munhilbin hiya ya an namin nadan tataguhdi. ³ Ya tinannigo ta'u dadiyen atatakut an namalpaligatna i dida ya nadan nakaskasda'aw an milagro an mangipatigoh abalinana an Dios. ⁴ Mu ingganah ad uwani ya agge da'yu indattan i Apu Dios hi abalinanyun manginnilah ibalihan nadan na'na'at an tinannigo ta'u ya dingngodingngol ta'u. ⁵ Te tigonyun napat (40) di tawon an impangulu dita'un Apu Dios hinan agge naboblayan an e ta'u immaninnabatan mu agge napnappa"ih nadan lubung ta'u ya hapatut ta'u. ⁶ Ya ma"id bo ha balun ta'uh makan ya ma'inum mu indat Apu Dios di intanud ta'u ta way aton ta'un manginnila an hiya nan Dios an dayawon ta'u. ⁷ Ya hidin dimmatong ta'uh tu ya ginubat dita'u hinadan tindalun Sihon an patul hi ad Hesbon ya hi Og an patul hi ad Basan mu inabak ta'u dida. ⁸ Ot sakupon ta'u nadan bobleda ot idat ta'uh

nadan tinanud Ruben ya tinanud Gad ya hay godwan di tinanud Manasseh. ⁹ Ot hiya nan hanat ihamadyun un'unudon nadan tugun Apu Dios ta wan an namin di atonyu ya wagahana. ¹⁰ Ot ad uwani ya wahtu ta'un namin hitun pundayawan ta'u hinan Dios an dayawon ta'u an dita'uh nadan ap'apun di himpahimpamu'un ya mangipanuh hi mihahapit ya nadan udum an mangipangpangulu i dita'u. ¹¹ Ya wahtuda bo nadan imbabale ta'u ya nadan ahawa ta'u ya nadan ni'uyug an ba'baalon ta'un mangidadaan hi itungu ya liting. ¹² Ya manu'e hi na'amung ta'uh ad uwani ya ta wan donglon ta'u nadan ibagan Apu Dios an atona i dita'u hi'on ibaga ta'un un'unudon ta'u nadan tuguna. ¹³ Ot hi Apu Dios ya pohdona bon ipa'innila an dita'uy ibilangnah tataguna. Te hiyay imbagana tuwali i handidan a'ammod ta'un da Abraham ya hi Isaac ya hi Jacob. ¹⁴ Mu bokon dita'uh ad uwani ya abuh di pangipa'annungana i datuwen imbagana ¹⁵ te ta'on on nadan mun'atanudan. ¹⁶ Ot da'yu ya innilayuy a'at di nunhituwan ta'uh ad Egypt ya athidih boh nadan inwa ta'un boblen di binuhul ta'u. ¹⁷ Ta tinannigo ta'u nadan nunhiglan umipabungot i Apu Dios an bulul ya nadan dayawonda an inyamada an batu ya silber ya balitu'. ¹⁸ Ot tigon ta'u ta ma'id i dita'u ha lala'i onu babai onu ha himpamu'un hi ad uwani hi mangiwalong an mangun'unud hinadan tugun nan Dios an dayawon ta'u ta nadan dios an dayawon di udum an tatagu di ena dayawon. Te nan mangathidi ya mipaddung

hinan nitanom an hay ibungana ya nan guwaden pumate. ¹⁹ Ot iha"ad ta'u datuweh nomnom ta'u ta ma"id i dita'u hi ad uwani ha mungngoheh alyonay, Ha"on ya nanongna damdaman pumhoda' an ta'on on ato' nan pohpohdo' an aton. Ta hiyay lummuh adusaan ta'un namin an ta'on on nadan nipto' di pangatda. ²⁰ Te hi Apu Dios ya adina pakawanon hinan numbahulana. Ot umannung an ma'at i hiya nan nunhiglan bungot Apu Dios ta holtaponan namin nadan nitudo' an pundusan Apu Dios ta malingling di ngadanah inggana. ²¹ Ot nan athidin tagu ya adi ibilang Apu Dios hi taguna ta mipa'annung nimpén hiyan namin nadan pundusana an nibagah nan Nitudo' an Tugun. ²² Ta tigon nadan tanudanyuh udum hi algo ya nadan umalin malpuh nidawwin boble di ligat ya dogoh an ipa'alín Apu Dios hinadan bobleyu. ²³ Te mumbalin di bobleyu hi asidu ya ahin ta ma"id ha mabalin hi tumubuhdi. Ta umat hi ad Sodom ya hi ad Gomorah ya hi ad Admah ya hi ad Seboim an dinadag Apu Dios an gapuh bungotna. ²⁴ Ta nadan tataguh abobboble ya alyonday, Tanganu nin on namaag ya athidiy nangat Apu Dios i naen boble? Nganne nin di lummu ta nunhiglay bungotnan dida?

²⁵ Ya mibaga i dida an manu'e ya inwalong nadan tatagun mangun'unud hinadan imbagan nan Dios an dinayaw handidan a'ammoddah din nangikakana i dida hi ad Egypt. ²⁶ Ta hay inhukkatda ya nan eda nunhilbiyan hinadan dios an dayawon di udum an tatagu an ta'on on ipagol Apu Dios. ²⁷ Ta hiya nan nunhiglay bungot Apu Dios hinadan tatagun nunhita i naen

boble ot ipa'annungna an didan namin nadan impitudo'nah nan liblu an holtaponda. ²⁸ Ta gapuh bungotna ya paddungnay bina'gutna didah nan numboblayanda ot iyaldana didah udum an boble ta ingganah ad uwani ya wahdida.

²⁹ Ot alyon bon Moses di, Ta'on on waday agge impa'innilan nan Dios an dayawon ta'u i dita'u mu nadan impa'innilana ya mahapul an un'unudon ta'u ya nadan tanudan ta'uh inggana.

30

Hay Pammo'an Apu Dios Hinadan Muntutuyuh Bahulda

¹ Alyon bon Moses di, Mipa'annung'e ta patnaonyu danaen nibaga hi ad uwani an punwagah Apu Dios ya nan pundusana ya hanat nomnomonyu danae an ta'on on da'yu inwakat hi udum an boble hinan Dios an dayawon ta'u. ² Ot ibangngadyu'e hinadan imbabaleyu an mangun'unud i Apu Dios an dayawon ta'u ya ihamadyun un'unudon hi an namin an pangiyeyu ya nomnomyu nadan imbagabaga' hi ad uwani an tuguna ³ ya hom'on da'yu hinan Dios an dayawon ta'u. Ta ibangngad da'yuh nan numboblayanyu. Ya mibangngad bo nan wagahnan da'yu ta hiyah diyen pumhod ayu ⁴ an ta'on on ayu niwakat hi adaddawwin boble ya ipa'anamut da'yun hiya. ⁵ Ta wan nanongnan da'yuy munhituh nan boblen nidat i handidan a'ammodyu. Ya ipapto' da'yu ta iyal'alanay eyu pumhodan ya hay eyu dumakolan mu handidan a'ammodyu. ⁶ Ya ipaphodnay pangiyeyu

ya ta'on on nadan tanudanyu ta wan hiyay pohpohdonyu hi an namin an pangiyeyu ya nomnomyu ta way atonyun mi'tagu. ⁷ Mu ipa'annung nan Dios an dayawon ta'u danaen nibaga an pundusana hinadan binuhulyun namalpaligat i da'yu. ⁸ Mu da'yu'e ya mumbalin ayu mo hi na'na'unnud i Apu Dios ta nadan tugunay un'unudonyu an datuwe tun ibagabaga' i da'yu hi ad uwani. ⁹ Ot nan Dios an dayawon ta'u ya boddangan da'yu ta pumhod an namin di itamuyu. Ya dumakolday imbabaleyu ya atbohdiy animalyu ya mahawwalan di bungan di itanomyu. Te nan Dios an dayawon ta'u ya ma'amlong i da'yu ta pakadangyanon da'yu ta umat hi pun'am'amlongana i handidan a'ammod ta'u. ¹⁰ Mu gahin nimpey na'na'unnud ayu i datuwen tuguna ya tudtuduna an nibagah nan Nitudo' an Tugun. Ta hi Apu Dios di mipabaktuh nan nitaguwanyu.

Hay Itaguwan Onu Hay Atayan

¹¹ Tun ibagabaga' an tugun'u i da'yu hi ad uwani ya agge naligat hi eyu pangatan te dingngolyuh tun awadan ta'u ¹² an bokon hi ad abunyan ya ammunay awadana. Te onha hidiy awadana ot mabalin an alyonyuy nganney e mangala ya inyalina ta wan donglonmi ya inunudmi? ¹³ Ya bokon mahan hinan nabattan hi baybay di awadana ta ma"i ha pambalyuh alyonyu hi ma"i ha mangipadngol i da'yu ta wan unudonyu. ¹⁴ Te wadan da'yu an innilayu ya haphapitonyuy a'atna ot hanat un'unudonyu.

15 Ot ad uwani ya piliyonyu hi'on nan pangipapto' Apu Dios i da'yu ta mi'tagu ayu onu nan pundusana an atayanyu di piliyonyu. 16 Ot ibaga' i da'yu hi ad uwani ta wan nan Dios an dayawon ta'uy pohpohdonyu ya nan miyunnudan hinan pohdonay atonyu ya nan tuguna ya tudtudunay un'unudonyu. Ot atonyu'ehdi ya umannung an wagahan da'yun hiya hinan boblen eyu punhituwan ta pumhod ayu ya atbohadin dumakol ayu. 17 Mu onha udum hi algo ya iwalongyun mangun'unud hinadan tuguna ta nadan dios an dayawon di udum an tataguy dayawonyu 18 ya ibaga' tee i da'yu an madadag ayu. Ya adi madney iha'adanyu i diyen boblen umayanyu hitun umagwatanyuh nan wangwang an nungngadan hi Jordan.

19 Ot nan piliyonyu i danaen itaguwan onu atayan ya nan punwagah Apu Dios onu nan pundusana ya ibaga' hi ad abunyan ya tun luta ta tistiguwan da'yu. Ot maphod di hay piliyonyu ya nan itaguwan ta wan mi'tagu ayun namin hinadan imbabaleyu. 20 Ta nan Dios an dayawon ta'u nimpey pohpohdonyu ta nan hapitnay donglonyu ya hiyay inun'unudyu. Te hi Apu Dios di nalpuwan di nitaguwanyu. Ot danae'ey atonyu ya umannung an madney punhituwanyuh nan boblen imbagan Apu Dios hi idatnah nadan a'ammod ta'un da Abraham ya hi Isaac ya hi Jacob.

31

Hay Nihukkatan Joshua I Moses

¹ Hidin nagibbuh an imbagan Moses danaeh nadan tatagu ot alyona boy, ² Ha'on ya hingahut ta bainti (120) moy tawon'u. Ot adi' mo abalinan an mangipangulun da'yu. Ya imbagan damdaman Apu Dios an adi mabalin hi agwato' nan wangwang an nungngadan hi Jordan. ³ Mu hay mangipangulun da'yu ya nan Dios an dayawon ta'u ta dadagona nadan tatagu i dadiyen boblen pangayanyu. Ta da'yuy mihukkat an e mumboblehdi. Ya imbagan tuwalin Apu Dios an hi Joshua moy mangipangpangulun da'yu. ⁴ Ot nan inat Apu Dios an nanadag hinadan patul nadan tinanud Amor an da Sihon i Og ya nadan bobleda ya athidi boy atonah nadan tataguhdi. ⁵ Ot hi Apu Dios ya ipa'abakna didan da'yu ta hiya nan mahapul an unudonyun namin nadan imbaga' hi atonyun dida. ⁶ Ot pabikahonyuy nomnomyu ta adi ayu tumakut i dida. Te nan Dios an dayawon ta'u di mangipangulu nimpe i da'yu. Ot adi da'yu inganuy i hiya ya adi da'yu taynan.

⁷ Ot ayagan Moses hi Joshua ot alyonan hiya hi hinangngab nadan ibbadan tinanud Israel di, Mahapul an pabikahom di nomnommu te he"ay mangipangpanguluh tudan ibbam an tatagun e mumbobleh nan imbagan Apu Dios i handidan a'ammod ta'un idatna i da'yu. Ta dimmatong ayu'e ya ginodwagodwam ta pumboblayanyun namin. ⁸ Ot hi Apu Dios di pun'ibbayu an mangipangpangulu i da'yu ta adi da'yu nimpe taynan i hiya ya adi da'yu inganuy. Ot hiya nan adi ayu tumakut ya adi ayu minomnoman.

Hay Pumbahaandah Nan Tugun Apu Dios

⁹ Intudo' Moses datuwen tugun ya tudtudun Apu Dios ot idatnah nadan padi ya hinadan udum an tinanud Libay an mangiyattang hinan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios ya hinadan ap'apun di himpahimpamu'un an tinanud Israel. ¹⁰ Ot ibaganan didan alyonay, Madatngan'e nan mi'apituh tawon an punlinglinganyuh nadan impa'utangyu an hidiye bo nan pungngilinyuh nan e ta'u nun'anallungan hinan inwa'inwa ta'uh nalpuwan ta'uh ad Egypt ¹¹ ya ma'amung ayuh nan pot'on nan Dios an dayawon ta'u hi pundayawanyu ya imbahayu datuwen tuguna ta punhindodongolanyun namin. ¹² Ot hiya nan ayaganyun namin nadan tatagu an ta'on on nadan u"unga ya minamakilog ya nadan ni'iboblen da'yu. Ta donglonda ta innilaonday atondan mangun'unud i Apu Dios ya nadan tuguna. ¹³ Ta nadan imbabaleyun agge ni nanginnilah nadan tugun Apu Dios ya donglonda ta innilaonday atondan mangun'unud i Apu Dios ta wan hiyay takutandah nan eyu pumboblayan hi dommgang tun wangwang an nungngadan hi Jordan.

Hay Ma'udih Imbagan Apu Dios I Moses

¹⁴ Indani ya alyon bon Apu Dios i Moses di, Agagga mo ya madatngan di atayam. Ot hiya nan ayagam hi Joshua ta ume ayuh nan tabernakel ta ibaga' nadan atona. Ot ume da Moses i Joshua.

¹⁵ Ot mumpatigoh Apu Dios hinan bugut an kinumhop hinan baktun nan panton nan tabernakel. ¹⁶ Ot alyon Apu Dios i Moses di, Adi madne

ya e'a middum hinadan a'ammodmu. Mu tudan tatagu ya umedah nan boblen nat'on di dios hi dayawonda ta lo'tat ya du'gona' hitudan tatagu ta iwalongdan mangun'unud hinadan tugun'un dida ta nadan dios di udum an tatagu di dayawonda. ¹⁷ Ta hiya nan inganuy'u didan gapuh bungot'u ta dakol di nunhiglan punligatanda. Ya adi' mo boddangan dida ta madadagda. Ta ahida alyon di, Manu'e hi athituy ma'ma'at i dita'u ya din'ug ta'uh Apu Dios. ¹⁸ Ta ipa'annung'un mangiwalong i dida an gapuh nadan adi maphod an atonda an eda mundayaw hinadan dios di udum an tatagu.

¹⁹ Ya alyon bon Apu Dios di, Itudo'yuh tuwen kanta ta itudduyuh nadan ibbayun tinanud Israel. Ta ipakantam i dida ta mangipanomnom i dida hinadan pohdo' an atonda ta ma'id ha pambaldah nan adida pangun'unudan i ha'on. ²⁰ Te hitun pangiyaya' i dida hinan imbaga' i handidan a'ammodyun boblen makadangyan ya malumong ya mabalin an mahawwalan di makan hi itanudda. Mu gapu ot bo ta mamabhugda ya ihipundan e mundayaw hinadan dios di udum an tatagu. Ta du'gona' i dida ya ngohayonda nadan imbaga' an ato' i dida. ²¹ Ta hitun umaliyan di dakol an punligatanda ya hituwen kanta di mangipanomnom i dida hi'on tanganu on athidiy ma'ma'at i dida. Ta adi linglingon nadan holagdah tuwen kanta. Te datuwen tatagu ya innila' di wadah nomnomda an ta'on on aggeda ni' dimmatong hinan boblen imbaga' tuwali hi idat'un dida.

²² Ta hi Moses ya nun'itudo'nah tuwen kanta i

diyen algo ot ituddunah nadan ibbanan tinanud Israel.

²³ Ya hi Apu Dios ya ibagana bo i Joshua an alyonay, Pabikahom di nomnommu ta adi'a tumakut. Te he"ay mangipanguluh tudan ibbam an tinanud Israel hinan boblen imbaga' hi idat'un da'yu.

Hay Imbagan Moses Hinadan Tinanud Libay

²⁴ Hidin nagibbuh an intudo' Moses an namin nadan tugun Apu Dios i han liblu ²⁵ ot idatnah nadan tinanud Libay an mangmangdon hinan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios. ²⁶ Ot alyonan diday, Eyu iha"ad hi haggon nan Kahun ta hinaen Nitudo' an Tugun di mangipatigon innilayu nan pohdon Apu Dios hi atonyu. ²⁷ Mu innila' an nunhiglay ngoheyu. Te ta'on tuwalih on wadawadaa' i da'yu ya impatigoyuy nungngohayanyun Apu Dios ot namama moh on ma"ida'. ²⁸ Ot ayaganyun namin nadan ap'apun di himpahimpamu'un ya nadan mangipanuh hi miha-hapit ta ibaha' datuwen tugun i dita'un namin ya binagaa' di ad abunyan ya tun luta ta diday tistigu ta'u ot innila ta'u nan pohdon Apu Dios hi atonyu. ²⁹ Te mateya"e ta ma"ida' mon da'yu ya innila' an adi madne ya nan pumbahulan di iyal'alayun aton te iwalongyun mangat hinadan nipto' an pangat an imbagabaga' i da'yu. Ta hiya nan munligat ayu te gapuh bungot Apu Dios hinan adi maphod an ato'atonyu.

³⁰ Ot ma'amungdan namin an tinanud Israel ta ohha'ohhaon Moses an ibaga nan nitudo' hinan kanta ta inggana ot magibbuh.

32

Nan Kantan Intuddun Moses

- ¹ Hituwe nan kanta an alyonay,
Da'yu hi ad lagud ya hitun luta ya donglonyu tudan ibaga'.
- ² Ot hanat datuwen tududu' an ibagabaga' i da'yun i'iba' an tinanud Israel ya umat hinan udan an taguwonay nitanom ya umat boh nan dulnu an taguwonay holo'.
- ³ Ot middum ayun ha"on ta nan anabaktun Apu Dios an dayawon ta'uy haphapiton ta'u.
- ⁴ Te hiya ya ay doplah an nahamad hi ihi"ugan. Ya nipto' an namin di atona an ma"id ha ibah-hawana.
Hi Apu Dios ya ipa'annungnan namin di ibagana te adi munlayah.
- ⁵ Mu da'yu ya adi maphod di ina'inatyu i hiya an ma"id ha bainyu ta hiya nan unhaot adi ayu mibilang hi tataguna te mumpunlayah ayu.
- ⁶ Undan hinaey pangipatigoyuh punhanaanyun Apu Dios an da'yun ma"id ha nomnomnan tatagu an ay nun'awewe'we'?
Ya undan bokon hiyay hi amayu an nunlumu i da'yu ot pumbalinon da'yuh himpamoble?
- ⁷ Nomnomnomonyundi anu nadan na'at hidin nadne.
Mahmahanyuh nadan a'ammodityu ya nadan nun'anomnoman ta ipa'inniladan da'yu.
- ⁸ Hidin impiyappong nan nabaktun Dios nadan nat'onat'on an pumboblaysan di tatagu ya hay boble ta'u ya miyunnudan hi dinakol ta'un holag Israel.

- 9 Te dita'un tinanud Israel ya dita'uy pinto' Apu Dios hi mibilang hi nabalol an odona.
- 10 Ya inakhupan dita'un Apu Dios hinan agge naboblayan an ay puwo' nan dibdib hidi.
Ot ipanapto' dita'u te imbilang dita'u nimpe i hiya hi nabalol an odona.
- 11 Ot itanuudduwan dita'u i Apu Dios an umat hi aton di agila an mangitudduh aton nadan impahna an tumayap.
Ya nundadaan an bumoddang i dida hi'on tigonan magahda.
- 12 Ya hay nangipangpangulun dita'u ya hi Apu Dios an ma'id ha udum hinadan dios di udum an tatagu hi bimmoddang.
- 13 Ot iye dita'uh nan nabaktu an pumboblayan ot panganon dita'uh nadan bungan di intanom ta'u ya nadan danum di alig an ma'alah nan way doplah.
Ot idatna boy mahapul ta'u an manteka an ma'alah nadan nitanom an olibo hinan way mabatu.
- 14 Ot ipa'inuman dita'u boh gatas di baka ya gulding.
Ot pihdaan dita'uh nadan nipataban kalnero ya gulding ya nadan mapmaphod an tangbal an kalneron nalpuh ad Basan.
Ya atbohdiy anon ta'u an maphod an wit.
Ot pa'inuman dita'uh nadan mun'aphod an malpuh nadan danum di greyp.
- 15 Mu hidin pinumhod ta'u an gapu ta mamabhug ta'u ya mun'atataba ta'u ya din'ug ta'uh Apu Dios an mi'alig hi doplah an

ihii"ugan ta'u an ta'on on hiyay nunlumu i dita'u.

Ta ay ma"i'd ha balol nan nangihwangana i dita'u.

16 Ot hanan dios di udum an tataguy e ta'u dayawon ta impabungot ta'uh Apu Dios an gapuh nadan nunhiglan umipabungot i hiya an at'aton ta'u.

17 Ya namama te nadan dimunyuy nangidawatan ta'uh nadan i'nong ta'u an agge ta'u in'innila dadiyen dios di udum an tatagu te pa'awwadada ya ta'on on handidan a'ammod ta'u ya aggeda in'innila dida.

18 Ta din'ug ta'u nan Dios an mi'alig hi doplah an ihii"ugan ta'u ya nangipanapto' i dita'u.

Ta liningling ta'u hiya an nangdat hi itaguwan ta'u.

19 Ta nunhiglay agge naminhodan Apu Dios i diyen at'aton ta'u.

Te dita'un imbilangnah imbabalena ya impabungot ta'u hiya.

20 Ta hiya nan alyonay, Aga'e ta adi' boddangan dida ta tigo' on nganney pumbalinan danaen adi dumngol ya adi mangun'unud an tatagu.

21 Te impabungota' i dida hinan eda pundayawan hinadan ma"i'd ha hilbinan dios.

Ta hiya nan usalo' nadan tatagun adi mundayaw i ha"on ta diday mangipabungot i dida an gapuh amohda.

22 Te hay bungot'u ya umat hinan mundalang an apuy an gobhonan namin an ta'on on nan dallom di lubu' ya an namin di matigoh tun luta ta ingganah nan gopnad di billid.

23 Te hi Apu Dios ya pa'aliyonay nunhiglan punligatanyu.

Ta da'yuy pangipto'anah nadan ipanana.*

24 Te alyonay, Ipa'ali' di nunhiglan bitil ya dogoh i da'yu ta mate ayuh inagangyu ya dogohyu. Ya ipa'ali' boy atatakut an atap an animal ya ulog an pumate.

25 Ya ipa'ali' boy mangubat i da'yu ta mun'a'ate ayu an ma"i'd ha holagyu.

Ya ta'on on hinan numpunhituwanyu ya nunhiglay takutyu.

Ya ta'on on nadan mumpangilog an linala'i ya binabai ya goggolang ya ta'on on nadan a'amamma ya mateda.

26 Ot alyo' di unhaot dadago' didan namin ta ma"i'd ha ohah mabati. Ta wan malinglingdah inggana.

27 Mu adi' pohdon an athidiy aton nadan binuhulyu i da'yu te alina ya ilattuwigdan alyonday diday nangabak hinadan tatagu'.

28 Athinay imbagan Apu Dios i da'yu te ma"i'd ha nomnomyu an adiyu ma'awatan nan pohdonan ipa'innila i da'yu.

29 Onha nanomnoman ayu ot ma'awatanyuy gapuna ta athidiy ma'at i da'yu.

30 Te ngalngalam ihya ta nan ohan binuhulyu ya abakonay hinlibun (1,000) da'yu.

Ya nan duwan binuhulyu ya abalinandan abakon di himpuluy libu (10,000) i da'yu. Manu'eh athinay ma'at i da'yu ya inwalong da'yun Apu Dios.

---

* **32:23** 32:23 Nan pana ya hidiye nan bokang an usalondan e mi'gubat.

- 31 Te hiya an mi'alig hi doplah an ihi"ugan ta'u ya adi umat hinan punhi"uganda an ma"i'd ha abalinana ya ta'on on nadan binuhulyu ya inniladan athidiy a'atna.
- 32 Ya nadan binuhulyu ya umatdah nan greyp hi ad Sodom ya hi ad Gomorah an ma"i'd ha hilbin nadan bungada te mumpait ya napnuh guwade.
- 33 Ya atbohdi hinan bayahda an umat hinan guwaden di hakuku an pumate.
- 34 Mu hi Apu Dios ya alyonay innilanan namin nadan at'atonyu.
Ya hadhaddonay adatngan di pundusaana i da'yu.
- 35 Te alyonay hiyay ukod an mangiballoh.
Ta adi madne ya madatngan di adadaganyu ta mama"i'd ayu.†
- 36 Te hi Apu Dios ya dusaona nadan tataguna mu wada damdamay homo'nan didan baalna hi paniganan adida abalanan an mangibaliw hi adolda ta oh'ohhay mabati i dida.
- 37 Ya ahina alyon i diday,
Daanda bo nadan dios di udum an tatagun nangidinlanyu hi mangibaliw i da'yu?
- 38 Da'yu ya indawadawatyu i dadiyen dios di udum an tatagu nadan taban di ini'no'i'nongyu.
Ya athidi boh nadan bayah an diday nangidawatanyu. Ot agayu ta ayaganyu dida ta boddangan da'yu ya impapto' da'yu.

---

† 32:35 32:35 Hay alyon di udum an Biblia ya nadan binuhul nadan tinanud Israel di nibagahtu.

- 39 Ot alyon bon Apu Dios di,
 Ibaga' i da'yu an ha"on ya abuh di Dios an ma"i'd
 ha udum.
 Ya ha"on di waday abalinanan mamateh tagu ya
 ha"on boy alpuwan di itaguwan.
 Ya abalina' bon humugat ya mangipaphod hi
 hugat.
 Ya ma"i'd ha mabalin hi manangga i ha"on hinan
 ato'.
- 40 Ot ha"on an Dios an wadawadah inggana ya
 ibaga'
- 41 an ha"on ya paddungnay tadoma' di ispada' ya
 imballoh'uh nadan ma'ahihhiwoh i ha"on.
- 42 Ta ma"ido' an namin nadan mi'buhul i ha"on.
 Ta malamuh nan ispada' hi dalada.
 Te pumpate' nadan nun'ahugatan ya nun'ibalud
 ya nadan ap'apun dadiyen binuhul.
- 43 Ot da'yun tataguh abobboble ya middum ayun
 mi'yam'amlong hinadan tatagun Apu Dios.
 Te hi Apu Dios di mangiballoh nan inat nadan
 binuhuldan namatepateh nadan baalna.
 Ya linglingonay bahul ta'un tinanud Israel an
 tataguna ya impaphodnay numboblaysan
 ta'u.
- 44 Ta hi Moses an nun'ibbanah Joshua ya ino-
 hha'ohhanan imbahah nadan tatagu nan kanta.

Hay Ma'udih Hinapit Moses

- 45 Hidin indappuh Moses nan imbahana 46 ot
 alyonay, An namin nadan dingngolyun ni-
 bagabagan da'yuh ad uwani ya mahapul an
 atonyun namin datuweh nitaguwanyu. Ya intud-
 duyuh nadan imbabaleyu ta hiyay nanongnah
 un'unudonda. 47 Te danaen imbagabaga' ya

bokon hapit ya ammuna te hiyay pi'taguwanyu. Ot hi'on inaynayyun un'unudon ya madukdukkey pi'taguwanyuh nan boblen eyu punhi-tuwan hi dommang nan wangwang an nungngadan hi Jordan.

Nibagay E Atayan Moses

⁴⁸ I diyen algo ya wada boy imbagan Apu Dios i Moses an alyonay, ⁴⁹ Ume'ah nadan billid an nungngadan hi Abarim hidih ad Moab ya tinikidmu nan billid hi ad Nebo an nidommang hi ad Jeriko. Ya minangmangmuhi nan bobleh ad Kanaan an idat'uh tudan ibbam an tinanud Israel. ⁵⁰ Ya hidih nan billid di atayam ta umat i ibbam an hi Aaron an nateh nan nabillid hi ad Horeb. ⁵¹ Te imbahhoyu nan tugun'uh hinangngab nadan ibbayun tinanud Israel hi awadanyuh nan obob hi ad Meribah hi ad Kades hinan agge naboblaysan hi ad Sin. Te aggeyu impatigoy aphod'uh nadan tatagu. ⁵² Ta hiya nan mangmangom ya ammuna nan bobleh ad Kanaan mu adi'a dumatong hidi.

33

Hay Nunwagahan Moses Hinadan Tatagu

¹ Hituwey nunwagah nan baal Apu Dios an hi Moses hinadan ibbanan tinanud Israel ot ahi mate ² an alyonay, Hi Apu Dios ya nalpuh nan billid hi ad Sinai ot ipa'innilanay a'atna i dita'uh nan nun'abillid hi ad Seir* ya ta'on on hinan nun'abillid hi ad Paran. Te immalih awadan ta'u

---

* **33:2** 33:2 Hi ad Seir ya hay ohah ngadana ya hi ad Edom.

an nun'ibbanay linibun anghel an inodnanay apuy.

³ Ot mundasal hi Moses an alyonay, He"a Apu Dios ya immannung an pinpinhod da'min tatagu ya ipappapto' da'mi. Ot mundu"un amih way hukim an mundayaw i he"a. Ya unudonmi nan hapitmu ⁴ an na'ballol an tugun an imbagam i ha"on an hi Moses.

⁵ Ya he"a Apu Dios di numbalinonmi hi patulmin tinanud Israel hidin na'amungan nadan mangipangpangulu i da'min himpahimpamu'un.

⁶ Ot hanat nanongnan waday holag Ruben an ta'on on oh'ohhada.

⁷ Ya hinadan tinanud Judah ya hanat donglom Apu Dios di pumpahmo'andan he"a. Ta wan ahida munhahayyup hinadan ibbadan tinanud Israel ta ma'ohhada tuwali. Ya hanat pabikahom dida ya boddangam didah nadan binuhulda.

⁸ Ya nada'e an tinanud Libay ya nidat hinan na'na'unnud i dida nan ma'alih Tummim ya Urim.† Ya pinatnam didah ad Meribah hidih ad Massah an gapuh inuwohda.

⁹ Ot inayun Moses an alyon di, Nadan tinanud Libay ya nadan tugun Apu Dios di ibilangdah nabalbalol mu nadan a'ammomma ya i'ibada ya ta'on on nadan imbabaleda. ¹⁰ Ta diday mangitudduh nadan tugun Apu Dios hinadan ibbadan tinanud Israel. Ya diday mangi'nong hi maghob an mi'nong i Apu Dios. Ya atbohadin diday munggohob hi insenso.

---

† **33:8** 33:8 Nan Urim ya wada bo nan Tummim an bunutonda ta panginnilaandah nan pambal Apu Dios. **33:9** 33:9 Hay Nakakan 32:25-29

¹¹ Ot mundasal hi Moses an alyonay, Hana Apu Dios ta wagaham dida ya an namin an atonda. Ta dadagom nadan mi'buhul i dida ta ingganah on ma'abakdah inggana.

¹² Ya hinada'e an tinanud Benjamin ya inalin Moses di, Da'yun pa'appohpohdon Apu Dios ya hanat nanongnan mundinol ayun hiya ot ibaliw da'yun hiyah abigabigat.

¹³ Ya hinada'en tinanud Joseph ya alyon Moses di, Hanat wagahan Apu Dios di bobleyu ta waday udan an malpuh ad lagud ya nat'on bo nan liting an malpuh ad dalam. ¹⁴ Ya hanat maptangan nadan intanomyu ta dakol di ibungadah abulabulan. ¹⁵ Ta mun'aphod di apitonyu an bungan di itanomyu i dadiyen malumong an nun'abillid an eyu pumboblaysan. ¹⁶ Ya hanat hi Apu Dios an himmapit ni' hidih nan mundalang an kayiw ya wagahan da'yu nimpe hinan eyu pumboblaysan ta pumhod ayu. Ot hanat ma'at datuwe i da'yun tinanud Joseph an numbalin hi ap'apu ta'u an tinanud Israel.

¹⁷ Ya nadan tindaluyun holag da Ephraim i Manasseh an imbabalen Joseph ya maphod di tigoda ya mabikahda an umatdah nan atap an baka. Ta ayda punha'gud nadan binuhulda an ta'on on danay awadanda.

¹⁸ Ya hinada'e an tinanud Sebulun ya alyon Moses di, Hanat mipa'amlong ayu hinan eyu punggattangan hi udum an boble ya ta'on on da'yun tinanud Issakar hinan numboblaysanyu.

¹⁹ Ta ayaganyu nadan tataguh nan billid ta i'nongyu nan nipto' an mi'nong. Ta

mun'am'amlong ayu hinadan kinadangyan an nalpuh udum hi boble ya hinadan baybay.

²⁰ Ya hinada'en tinanud Gad ya inalin Moses di, Munhana ta'uh pangidatan Apu Dios i da'yuh damunan pumboblayanyu. Ya da'yu ya nipaddung ayuh nan layon an pungkaltnay ta'le ya ulun nan pi'yawwitna. ²¹ Nadan ap'apuyu ya nunhahapitda ot pot'onda nan ap'aphodan an luta ta hiyay midat i da'yun mibilang hi mangipangpangulu. Ya inunudda nan pinhod Apu Dios hi aton i dita'un tinanud Israel.

²² Ya hinada'en tinanud Dan ya alyon Moses di, Da'yun tinanud Dan ya nipaddung ayuh nan mun'ahikon an layon hi ad Basan an awigingonan mangan e mi'gubat.

²³ Ya hinada'en tinanud Naptali ya alyon Moses di, Ma"amlong hi Apu Dios i da'yu ta ongal di wagahna i da'yu. Ta hay lutah idatnan da'yu ya nan nangappit hi muyyadna an mihipun hinan lobong an nungngadan hi Galilee.

²⁴ Ya hinada'en tinanud Aser ya alyon Moses di, Da'yu an tinanud Aser ya ong'ongngal di punwagah Apu Dios i da'yu. Ya hanat atbohadin da'yuy pa'appohpohdon nadan i'ibayun tinanud Israel. Ya hana bo ta dakol di lanan di olibo hi bobleyu ta ta'on onyu pun'ulah hi hukiyuy udum.

²⁵ Ya hanat madakigan di geytyu hi gumo' ya gombang ta wan malinggop ayuh inggana.

²⁶ Ya innayun Moses an alyon di, Ma'id ha udum hi dios hi umat i Apu Dios an dayawon ta'un tinanud Israel. Te hiya ya paddungnay nunlugan hinan bugut an nalpuh ad lagud ta umali ta boddangan dita'u. ²⁷ Nan

munnananong an Dios di punhi"ugan ta'u an paddungnay inodnan dita'un hiya. Ya wa'et alyonay pumpateyu nan binuhul ya umannung te patakutona dida ta mamtikda. ²⁸ Ot da'yun i'iba' an tinanud Israel ya malinggop ayuh nan boblen punhituwanyu. Ya adi madne ya mama"idda nadan binuhulyu. Ya hay udan di mangipahangoh nadan itanomyu. Ta mahawwalan di makan hi itanudyu ya ma'inum. ²⁹ Ot mipa'amlong ayun i'iba an tinanud Israel te ma"id ha udum hi umat i da'yu an inihwang Apu Dios. Ya paddungnay hi Apu Dios di hapiyoyun manandi i da'yu ya ispadayu an pamateyuh nadan binuhulyu ta mangabak ayu. Ya hiyay ma'abbikah hi mamoddang i da'yu ta abakonyu nadan binuhulyu. Ta ta'on onda mumpahpahmo' i da'yu ya pun'igatinyu damdama dida.

34

Hay Natayan Moses

¹ Hi Moses ya nakak hinan nun'allungandah nan nundotal hi ad Moab ot tikidona nadan billid hi ad Nebo ot umeh nan uhhun nan billid an nungngadan hi Pisgah an dommang di ad Jeriko. Ot hidiy pangipamangmangan Apu Dios i hiyah nadan bobleh ad Kanaan an nihipun hinan bobleh ad Gilead ta ingganah nan da'ging nan e pumboblasyon nadan tinanud Dan ² ya an namin nadan e pumboblasyon nadan tinanud Naptali ya nan e pumboblasyon nadan tinanud Ephraim ya nadan tinanud Manasseh ya an namin bo nadan e pumboblasyon nadan tinanud Judah ta ingganah nan da'ging di baybay an nungngadan

hi Mediterranean. ³ Ot ituddun bon Apu Dios i hiya nadan bobleh nan negeb ya nan nundotal hi ad Jeriko an natanoman hi dakol an palma ta ingganah ad Soar. ⁴ Ot alyon Apu Dios i Moses di, Hiyah diye nan boblen imbaga' i da Abraham ya hi Isaac ya hi Jacob an idat'uh nadan holagda. Ot teen ipamangmang'u i he"a mu adi'a dumatong hidi.

⁵ Ot mate nan baal Apu Dios an hi Moses hidih ad Moab an miyunnudan hinan imbagan Apu Dios. ⁶ Ot ilubu' Apu Dios hidih ad Moab hinan dommang di ad Bet-Peor mu ingganah ad uwani ya ma"i'd ha nanginnilah nan nilubu'ana. ⁷ Hay tawon Moses hidin natayana ya hingгахut ta bainti (120) mu agge naluman di panigona ya hay bikahna. ⁸ Ot umukayungan nadan tataguh himbulan hidih nan nundotal hi ad Moab an nun'allunganda.

⁹ Ot mihukkat hi Joshua an imbabalen Nun te hiyay pinto' Moses tuwalih din inha'monay ta'lena i hiya. Ta ongal di abalinanan mangipanguluh nadan ibbanan tinanud Israel. Ya an naminda ya donglonday ibagana ya inun'unudda nadan tugun Apu Dios an imbagabagana i Moses.

¹⁰ Ya nihipun i diye ya ma"i'd ha propeta hi umat i Moses. Te hiya ya abuh han mabalin an ni'ihangngaban i Apu Dios hinan pi'hapitanan hiya. ¹¹ Ya dakol di nakaskasda'aw an milagro an impa'at Apu Dios i hiya hi awadandah ad Egypt an na'at hinan patul hidi ya nadan ap'apun munhilbin hiya ya an namin nadan tataguhdi. ¹² Ya ma"i'd ha udum hi nangat

hinadan nakaskasda'aw an ina'inat Moses an
tinannigon nadan tinanud Israel.

Nan Hapit Apu Dios
Ifugao, Amganad: Nan Hapit Apu Dios Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ifugao, Amganad

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

8a82f002-75c6-5d1c-87e7-2ca29bd67aec